

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

DABAS LIEGUMA „DRUVIŅU TĪRELIS” DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Ventspils novada Usmas pagasts

Plāns izstrādāts laikposmam
no 2016.gada līdz 2028.gadam

Pasūtītājs:
Dabas aizsardzības pārvalde

Izstrādātājs:
SIA „METRUM”

Projekta „Dabas aizsardzības plānu izstrāde dabas parkam „Abavas senleja”, dabas liegumiem „Druviņu tīrelis”, „Pluču tīrelis”, „Nagļu un Ansiņu purvs” un „Maņģenes meži”, sagatavojot tos integrēšanai vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos” vadītāja **Ilze Circene**
Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītājs **Ilmārs Bodnieks**

PLĀNA IZSTRĀDĒ IESAISTĪTIE EKSPERTI/SPECIĀLISTI

Ilze Circene, projekta vadītāja, teritorijas plānotāja
Vita Jevdokimova, administratīvā procesa vadītāja
Ilmārs Bodnieks, dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītājs
Jānis Skudra, ģeogrāfiskās informācijas sistēmas speciālists, kartogrāfs
Iveta Jakubāne, meža biotopu eksperte
Evita Oļehnoviča, purvu biotopu eksperte
Andris Čeirāns, rāpuļu un abinieku eksperts
Voldemārs Spuņģis, bezmugurkaulnieku eksperts
Edgars Dzenis, ornitologs

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” projekta (4.3-24/NFI/INP-003) ietvaros

Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā

PLĀNA IZSTRĀDES UZRAUDZĪBAS GRUPA

Kristīne Vilciņa, Dabas aizsardzības pārvaldes Nodrošinājuma un finanšu departamenta Projektu nodaļas projekta „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” dabas aizsardzības plānošanas un uzraudzības eksperte
Gendriks Šķesters, Ventspils novada pašvaldības Usmas pagasta pārvaldes vadītājs
Aija Amere, Ziemeļkurzemes virsmežniecības Ugāles nodaļas vecākā mežzine
Inguna Pļaviņa, Valsts vides dienesta Ventspils reģionālā vides pārvaldes direktore
Arta Kantiņa, Lauku atbalsta dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Kontroles un uzraudzības daļas vecākā inspektore
Aija Ārgale, AS „Latvijas valsts meži” vides plānošanas speciāliste
Kārlis Hofmanis, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Investīciju projektu departamenta Projektu attīstības nodaļas projektu vadītājs

SATURA RĀDĪTĀJS

KOPSAVILKUMS	4
I TERITORIJAS APRAKSTS	6
1.1. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU	6
1.1.1. Teritorijas zemes lietošanas veidu raksturojums un zemes īpašuma formu apraksts	7
1.1.2. Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktais	10
1.1.3. Esošais ĪADT funkcionālais zonējums un teritorijā esošais mikroliegums	13
1.1.4. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture.....	14
1.1.5. Kultūrvēsturiskais mantojums	14
1.1.6. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība dabas lieguma teritorijā	15
1.2. NORMATĪVO AKTU NORMAS, KAS TIEŠI ATTIECAS UZ DABAS LIEGUMA TERITORIJU	16
1.2.1. Latvijas vides un dabas aizsardzības stratēģiskie dokumenti	16
1.2.2. Aizsargjoslas.....	16
1.2.3. Vides un dabas aizsardzības normatīvie akti	17
1.2.4. Starptautiskās saistības	21
1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS.....	22
1.3.1. Klimats	22
1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija	22
1.3.3. Hidroloģija	23
1.3.4. Augsne	25
1.4. TERITORIJAS SOCIĀLĀS UN EKONOMISKĀS SITUĀCIJAS APRAKSTS	25
1.4.1. Iedzīvotāji, apdzīvotās vietas, nodarbinātība	25
1.4.2. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz aizsargājamo teritoriju	25
1.4.3. Aizsargājamās teritorijas izmantošanas veidi.....	26
II TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS	35
2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN FAKTORI, KAS TO IETEKMĒ	35
2.2. AINAVISKAIS NOVĒRTĒJUMS.....	37
2.3. BIOTOPI	38
2.3.1. Purvu biotopi	41
2.3.2. Meža biotopi.....	44
2.3.3. Eiropas Savienības un Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu izvērtējums.....	46
2.4. FLORA	47
2.5. FAUNA	50
2.5.1. Putni.....	50
2.5.2. Zīdītāji	54
2.5.3. Abinieki un rāpuļi.....	55
2.5.4. Bezmugurkaulnieki	56
2.6. TERITORIJU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS	59
III TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANA.....	60
3.1. DABAS LIEGUMA APSAIMNIEKOŠANAS ILGTERMIŅA UN ĪSTERMIŅA MĒRĶI	60
3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU APRAKSTS	62
IV PRIEKŠLIKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDEI.....	73
V PRIEKŠLIKUMI INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMU PROJEKTAM	74
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI.....	80

KOPSAVILKUMS

Dabas liegums „Druviņu tīrelis” (turpmāk – dabas liegums) izveidots divu Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) prioritāru biotopu – neskartu *augsto purvu* un *purvainu mežu* aizsardzībai. Dabas liegumā konstatētas medņu riestu vietas, kā arī citas reto putnu sugas. Tā nozīmīgo dabas aizsardzības vērtību nosaka teritorijas reljefs un atrašanās vieta starp dažādām saldūdens ekosistēmām – Abavas upi, Usmas un Slujas ezeriem. Dabas lieguma teritorija ir veidojusies dabiskā, cilvēka mazskartā meža reģionā, izzudušā Baltijas ledus ezera gultnes daļā – blakus Usmas ezera ieplakai, pazeminājumā ap šo ieplaku.

Dabas lieguma teritorija, tajā sastopamo dabas vērtību ziņā, vērtējama kā daudzveidīga. Kopējā ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu platība ir 244,75 hektāri, kas veido 83% no dabas lieguma platības. Teritorijā konstatēti pieci ES īpaši aizsargājamo biotopu veidi: 91D0* *Purvaini meži*; 9080* *Staignāju meži*; 7110* *Neskarti augstie purvi*; 7140 *Pārejas purvi un slīkšņas*, kā arī 7150 *Rhynchosporion albae pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm*. Dabas liegumā konstatēta viena īpaši aizsargājamā bezmugurkaulnieku, 7 putnu, viena sūnaugu un trīs īpaši aizsargājamās augu sugas.

Analizējot faktorus, kas ietekmē dabas lieguma dabas vērtības, secināts, ka purvu biotopi ir labā ekoloģiskajā stāvoklī. Dabas lieguma hidroloģiskais režīms vērtējams kā relatīvi dabisks, meliorācijas mazskarts, kaut arī tā rietumu robežu veido izbūvētā naftas cauruļvada trase „Polocka-Ventspils”. Pieļaujams, ka pēc naftas cauruļvada trases izbūves 1968.gadā purva dabiskā notece virzienā uz Abavas upi tika aizdambēta vai arī – trases izbūves ietvaros ir radies mākslīgs reljefa paaugstinājums, kas līdz pat mūsdienām saglabā stabilu purva mitruma režīmu, ierobežojot noteci virzienā uz Abavas upi.

Dabas lieguma vērtību apdraudošais faktors ir blakus esošā naftas produktu cauruļvada Polocka-Ventspils iespējamās avārijas un ar tām saistītās naftas produktu noplūdes vidē. Nozīmīgs teritoriju ietekmējošais faktors ir mežsaimnieciskā darbība, kas notikusi gan dabas liegumā (kopšanas un sanitārās cirtes), gan atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai tā tiešā tuvumā. Mežsaimnieciskās darbības ietekmes mazināšanai uz meža biotopu un putnu sugu riesta vietu aizsardzību, tiek aizliegts veikt kopšanas cirti slapajos meža augšanas apstākļu tipos. Šāds ierobežojums ir nepieciešams, lai nākotnē mazinātu mežu fragmentāciju un nodrošinātu reto putnu sugu ligzdošanas un riesta vietu aizsardzību.

Lai kopumā uzlabotu teritorijā esošo dabas vērtību stāvokli un kvalitāti, nepieciešams realizēt dažādus apsaimniekošanas pasākumus, kas norādīti dabas aizsardzības plāna III nodaļā.

Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis ir saglabāt dabas lieguma bioloģisko daudzveidību, uzlabojot purvu un meža biotopu kvalitāti, kā arī veicinot daudzveidīgo putnu faunas, medņu riesta vietu un citu dzīvotņu saglabāšanas ilglaicību.

Dabas aizsardzības plānā noteikto apsaimniekošanas pasākumu ietvaros ir plānots veicināt medņu riesta vietu un dzīvotņu saglabāšanas ilglaicību un to atjaunošanu labvēlīgā aizsardzības stāvoklī (medņu riesta vietu kopšana). Dabas aizsardzības plānā ir noteiktas rekomendācijas kopšanas ciršu saudzīgai veikšanai, lai novērstu meža biotopu fragmentāciju nākotnē. Galvenais apsaimniekošanas pasākumu mērķis mežos ir panākt dabas lieguma meža masīva šobrīd salīdzinoši mazvērtīgo daļu pakāpenisku pielīdzināšanos vērtīgajiem biotopiem. Realizējot dabas aizsardzības plānā noteiktos apsaimniekošanas pasākumus, tiks nodrošināts labvēlīgs aizsardzības statuss aizsargājamo un tipisko augu un dzīvnieku sugu populācijām, vienlaikus pieļaujot teritoriju izmantot rekreācijai (galvenokārt medībām, ogošanai un sēņošanai), ciktāl tas nav pretrunā ar dabas aizsardzības mērķiem.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros ir izstrādāts individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts (turpmāk tekstā IAIN). Tajā ir iekļautas vispārējo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktās prasības un atsevišķos punktos ir noteikti specifiski ierobežojumi – tiek aizliegta kopšanas cirte slapajos meža augšanas apstākļu tipos. Sanitārās cirtes veikšanai ir nepieciešams ne tikai Valsts meža dienesta sanitārais atzinums, bet arī sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta par sugu grupu „putni” atzinums, kurā noteikts konkrēts apjoms bojāto koku izvākšanai, kā arī citi nosacījumi darbības veikšanai. Medņu riesta vietu un meža biotopu aizsardzībai tiek noteikti papildu sezonālie ierobežojumi no 1.marta līdz 31.jūlijam – tiek samazināts pieļaujamais laika

periods kopšanas cirtes veikšanai sausajos meža tipos, kā arī ir noteikts vispārējs medījamo dzīvnieku piebarošanas ierobežojums. Dabas lieguma teritorijā esošās mikroliegumu teritorijas statuss ir atceļams pēc IAIN projekta spēkā stāšanās, jo tajā iekļautie aizsardzības nosacījumi nodrošinās sugas aizsardzību un apsaimniekošanu.

Dabas aizsardzības plāna izstrāde tika uzsākta 2015.gada martā (2015.gada 27.februārī tika noslēgts līgums starp Dabas aizsardzības pārvaldi un SIA „METRUM”).

2015.gada 5.maijā Dabas aizsardzības pārvalde izveidoja dabas aizsardzības plāna uzraudzības grupu, kurā iekļauti 7 uzraudzības grupas dalībnieki – pārstāvji no Dabas aizsardzības pārvaldes, Ventspils novada pašvaldības, Valsts meža dienesta, Valsts vides dienesta, AS „Latvijas valsts meži” un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā tika organizētas trīs sanāksmes – 2015.gada 2.aprīlī Ventspils novada Zlēku pagasta kultūras namā tika organizēta dabas aizsardzības plāna uzsākšanas sanāksme. 2015.gada 16.jūnijā Zlēku pagasta kultūras namā norisinājās pirmā uzraudzības grupas sanāksme, savukārt 2015.gada 30.oktobrī notika uzraudzības grupas otrā sanāksme, kurā uzraudzības grupas dalībnieki vienojās par dabas aizsardzības plāna risinājumiem. 2016.gada 6.janvārī notika sabiedriskās apspriešanas sanāksme, kurā tika uzklausīts sabiedrības viedoklis par izstrādāto dabas aizsardzības plāna saturu.

Dabas lieguma dabas aizsardzības plāns tiek izstrādāts Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” ietvaros. Dabas liegums ir iekļauts to piecpadsmit īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā, kurām izstrādājams dabas aizsardzības plāns Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotā projekta „Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integrācija teritorijas plānojumā” ietvaros.

I TERITORIJAS APRAKSTS

1.1. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR TERITORIJU

Dabas liegums atrodas Ventspils novada Usmas pagastā (skatīt 1.attēlu). Teritorija izveidota 2004.gadā, un tās kopējā platība ir 293 ha. Dabas lieguma augstos purvus veido centrālais purva masīvs, kas tiek saukts arī par Novadu vai Mežu tīreli. Tas ir tipisks rietumu tipa augstais purvs, kura ainavu veido ciņu – lāmu komplekss. Dabas lieguma perifērajā daļā atrodas vērtīgas meža teritorijas, kurās sastopami reti un saudzējami floras un faunas elementi.

Dabas liegums tā dienvidu daļā (aptuveni 200 m garā posmā) robežojās ar dabas parku „Abavas senleja”, savukārt rietumu virzienā nepilna 1 km attālumā atrodas dabas liegums „Pluču tīrelis” (skatīt 2.attēlu), kā arī teritorijā un tās tiešā tuvumā ir noteikti 2 mikroliegumi, kas izveidoti retu putnu sugu aizsardzībai. Kopumā šajā reģionā ir saglabājusies relatīvi liela dabas daudzveidība, kuru raksturo ievērojamais skaits apkārtnē esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un tajās esošās dabas vērtības (dabas parks „Abavas senleja” un tam apkārt esošie 6 dabas liegumi). Ņemot vērā kopējo aizsargājamo teritoriju skaitu un platību, jāsecina, ka konkrētais reģions ir būtiski nozīmīgs kā vienots un nepārtraukts dabas aizsardzības komplekss.

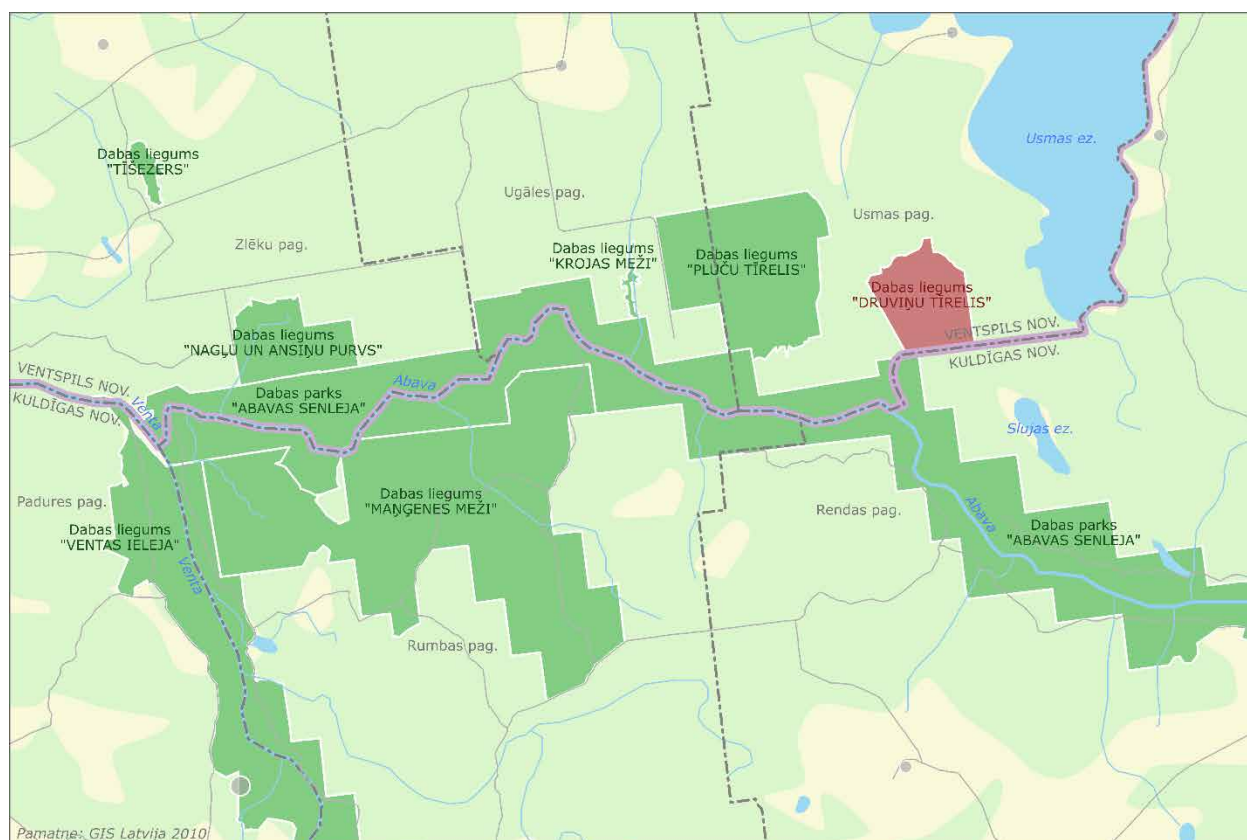

1.attēls. Dabas lieguma „Druviņu tīrelis” ģeogrāfiskais novietojums

Avots: SIA „METRUM”, 2015

2005.gadā teritorija iekļauta ES nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā *Natura 2000* kā B tipa teritorija. Tas nozīmē, ka teritorija noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Dabas liegumā un tā pierobežā noteikti mikroliegumi, kas izveidoti putnu sugu aizsardzībai.

Atbilstoši teritorijā konstatētajām 7 retajām putnu sugām, dabas liegumam būtu piešķirams arī īpaši aizsargājamo putnu sugu teritorijas aizsardzības statuss. Šāda statusa maiņas nepieciešamība ir noteikta dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumā – A.2.1. (skatīt dabas aizsardzības plāna 17.tabulu)

2.attēls. Dabas lieguma un tam pieguļošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju novietojums
Avots: SIA „METRUM”, 2015

1.1.1. Teritorijas zemes lietošanas veidu raksturojums un zemes īpašuma formu apraksts

Pamatojoties uz Valsts meža dienesta un Valsts zemes dienesta datubāzēs pieejamo informāciju, pusi no dabas lieguma teritorijas aizņem mežs – 50%. Purvs aizņem gandrīz otru daļu no visas teritorijas – 49%. Nedaudz vairāk par 1% no teritorijas aizņem pārējās zemes, kas dabā nosakāmas kā lauces, brauktuves vai stigas, pārplūstoši klajumi (skatīt 1.tabulu un 4.attēlu). Šajā nodaļā dati netiek analizēti zemes lietošanas veidu kontekstā (atbilstoši MK 21.08.2007. noteikumiem Nr.562 „Noteikumi par zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijiem”), jo Valsts zemes dienesta datu bāzē nav pieejama informācija par zemes lietošanas veidu sadalījumu valsts īpašumos, piemēram, par AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekošanā esošajiem īpašumiem, kā arī meža zemēs nav detāli izdalītas citas zemes lietošanas kategorijas – purvi, pārējās zemes. Informācija par zemes lietošanas kategorijām – purvi un pārējās zemes, iegūta no Meža valsts reģistra (MVR) datu bāzes. Dabas lieguma teritorijā pilnībā vai daļēji ietilpst 2 zemes īpašumi (skatīt 3.attēlu un 2.tabulu).

1.tabula. Dabas lieguma teritorijas zemes lietošanas kategorijas, izmantojot VMD, VZD datus, 2015.

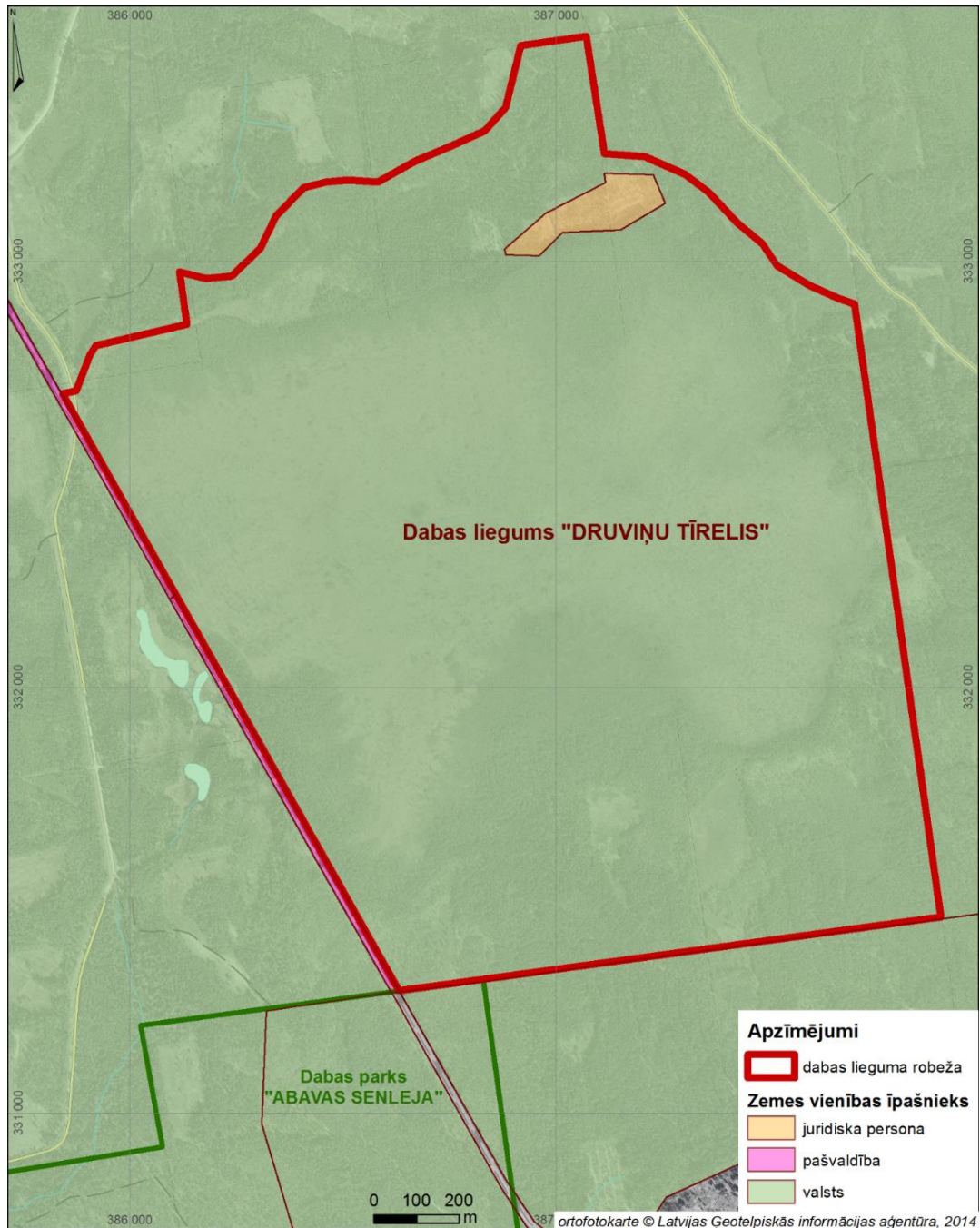
Zemes lietojuma kategorijas	Platība, ha	% no dabas lieguma platības
Mežs	145,6	50
Purvs	143,1	49
Pārējās zemes (Ceļš, stigas, pārplūstošs klajums)	4,3	1

Lielākā teritorijas daļa (99%) pēc platības ir valsts īpašums, kas nodots AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekošanā. Dabas lieguma teritorijā atrodas juridiskas personas īpašums „Vīganti” (zemes vienība 3,3 ha platībā), kurā atrodas pārmitra teritorija.

2.tabula. Zemes īpašumi un to piederība dabas lieguma teritorijā, izmantojot VZD datus 2015

Īpašnieks	Īpašumu skaits	Platība dabas liegumā, ha	Platība no kopējās dabas lieguma teritorijas, %
Juridiska persona	1	3,12	1
Valsts	1	289,88	99

Kopumā dabas lieguma teritorija ir neapdzīvota un pārmitra, tās centrālajā daļā atrodas Druviņu tīrelis, perifērajā daļā – meža teritorijas (skatīt 4.attēlu).

3.attēls. Zemes īpašumu sadalījums dabas lieguma teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, 2015

4.attēls. Zemes izmantošanas veidu karte uz topogrāfijas pamata dabas lieguma teritorijā
Avots: SIA „METRUM”, 2015

1.1.2. Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktais

Dabas liegums atrodas Ventspils novada administratīvajā teritorijā, un uz to, papildus normatīvajiem aktiem, kas regulē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu, attiecas visi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, par kuriem lēmusi Ventspils novada pašvaldība – ilgtspējīgas attīstības stratēģija, teritorijas plānojums un attīstības programma.

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija - pašvaldības stratēģiskie uzstādījumi attiecībā uz dabas lieguma teritoriju

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam ir apstiprināta ar Ventspils novada domes 22.12.2014. lēmumu „Par Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030.gadam apstiprināšanu”. Iepazīstoties ar to, atzīmējams, ka dabas vērtību saglabāšana noteikta

kā stratēģiskā mērķa „Dzīves telpa” viena no prioritātēm. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Ventspils novada stratēģijā noteiktas kā novada pamata lauku teritorijas elements, kuras racionāli izmantojamas un atbilstoši pārvaldāmas.

Ventspils novada stratēģijā noteiktas šādas vadlīnijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanai:

- Teritoriju izmantošanu nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;
- Jāievēro īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānos noteiktie apsaimniekošanas pasākumi dabas vērtību saglabāšanai;
- Ar tūrismu un rekreāciju saistītas aktivitātes jārealizē, ievērojot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas mērķus un izmantošanas ierobežojumus;
- Atbalstīt alternatīvo saimniekošanas veidu attīstību īpaši aizsargājamo dabas teritoriju daļās, kur dabas aizsardzības mērķu noteiktie ierobežojumi ir minimāli un teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Ventspils novada stratēģijā noteiktās vadlīnijas ir attiecināmas uz visām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kas atrodas novada teritorijā, un uzskatāms, ka dabas lieguma dabas aizsardzības plānā paredzētie risinājumi nav pretrunā ar tām, tieši pretēji – kopumā vadlīnijas akcentē, ka pašvaldība neizvirza savus priekšlikumus šo teritoriju attīstībai, atstājot attīstības nosacījumus dabas aizsardzības regulējošo normatīvu ziņā.

Ventspils novada teritorijas plānojums – pašvaldības regulējums attiecībā uz zemes izmantošanu

Pašreizējā situācijā dabas lieguma teritorijas izmantošanu papildus īpaši aizsargājamās dabas teritorijas izmantošanas normatīvajiem aktiem regulē Ventspils novada spēkā esošais Usmas pagasta teritorijas plānojums 2010.-2022.gadam (izstrādātais Usmas pagasta padome sadarbībā ar IK

„Kartogrāfs”). Pagasta teritorijas plānojumā ir atzīmētas dabas lieguma robežas un sniegta vispārēja informācija par dabas lieguma teritoriju.

Usmas pagasta teritorijas plānojumā teritorijas plānojuma kartes „Teritorijas esošā izmantošana” un „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” risinājumos un attēlotajā informācijā attiecībā uz dabas lieguma teritoriju faktiski neatšķiras. Tā teritorija attēlota kā „Mežsaimniecībā izmantojamā teritorija”, un daļa atzīmēta kā „Pārmitra teritorija”. Specifiski noteikumi attiecībā uz dabas lieguma teritoriju nav noteikti.

Usmas pagasta teritorijas plānojumam 2010.-2022.gadam ir izstrādāts vides pārskats. Atzīmējams, ka tajā ir norādīts, ka esošais naftas vads nerada būtiskus vides draudus blakus esošajām dabas teritorijām, tomēr jānorāda, ka naftas vada bojājumam zināms risks pastāv, kas vairākkārt jau konstatēts šajā reģionā kā neliela daudzuma naftas produktu noplūdes vidē. Cauruļvada avārijas gadījumā vidē var nonākt naftas produkti, tādējādi radot nopietnu apdraudējumu apkārtņē sastopamajām dabas vērtībām.

Tā kā brīdī, kad tika uzsākts darbs pie dabas lieguma dabas aizsardzības plāna izstrādes, Ventspils novada pašvaldībā noritēja darbs pie vienota Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādes, lielāka uzmanību

pievērsta nevis spēkā esošajam Usmas pagasta teritorijas plānojumam, bet jaunā Ventspils novada teritorijas plānojuma risinājumiem.

Jaunā Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir izvērtēt 12 novada teritoriālo vienību spēkā esošos teritorijas plānojumus un izstrādāt plānošanas dokumentu ar vienotiem plānošanas principiem visai Ventspils novada teritorijai. Lai saskaņotu viedokli par dabas aizsardzības plānā un teritorijas plānojumā iekļautajiem risinājumiem, SIA „METRUM” organizēja tikšanos ar Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādātājiem (Ventspils novada pašvaldības un uzņēmuma SIA „Reģionālie projekti” pārstāvjiem).

Ventspils novada teritorijas plānojumā 2014.-2026.gadam dabas lieguma teritorijā tiek saglabāta dabā esošā pašreizējā teritorijas izmantošana – mežu teritorijas un nelielās platībās lauksaimniecības teritorijas.

Atzīmējams, ka dabas lieguma teritorija nerobežojas ar teritorijas plānojumā atzīmētajām esošām vai plānotām blīvas apbūves teritorijām, derīgo izrakteņu vai rūpniecības apbūves teritorijām, kas varētu būtiski ietekmēt (negatīvi) aizsargājamās teritorijas turpmāko attīstību.

Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos netiek paredzētas specifiskas prasības īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzībai. Ventspils novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos tiek noteikts, ka Lauksaimniecības teritorijās (L) un Mežu teritorijās (M), kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, izmantošanu nosaka šo teritoriju vispārējie vai individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Kopumā atzīmējams, ka, izvērtējot Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam risinājumus (piebilstams, ka 2015.gada decembrī teritorijas plānojums vēl ir izstrādes stadijā, t.i., nav vēl apstiprināta tā papildinātā gala redakcija), nav atzīmējami risinājumi, kas varētu negatīvi ietekmēt turpmāko dabas lieguma teritorijas attīstību.

5.attēls. Izkopējums no izstrādes stadijā esošā Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam (Ventspils novada pašvaldība, SIA „Reģionālie projekti”, 2015)

Ventspils novada attīstības programma – pašvaldības paredzētie projekti, rīcības, aktivitātes

Ventspils novada attīstības programma 2011.-2017.gadam (turpmāk sadaļā Ventspils novada attīstības programma) izstrādāta 2011.gadā. Pamatojoties uz attīstības programmā noteikto, Ventspils novada pašvaldība izstrādā ik gadu

aktualizējamu investīciju plānu, un pašreizējā brīdī tas izstrādāts laika termiņam no 2015.-2022.gadam. Kopumā iepazīstoties ar Ventspils novada attīstības programmu, attiecībā uz novadā esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, secināms, ka pašreizējā situācijā definētās vidēja termiņa prioritātes VTP2: „Ekoloģiski tīras vides saglabāšana un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana” sasniegšanai pamatā plānots realizēt infrastruktūras projektus. Izskatot investīciju plānā minētos projektus, atzīmējams, ka neviens nav tieši saistīts ar dabas lieguma teritoriju (dabas lieguma teritorijā arī neatrodas pašvaldības īpašumā esošas zemes).

Dabas liegumi, atšķirībā, piemēram, no dabas parkiem, kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kategorija, ir cilvēka darbības mazpārveidota dabas teritorija. Tādējādi konkrētā dabas lieguma teritorija ir tā Ventspils novada telpa, kurā prioritātei arī būtu jāpaliek dabas vērtību saglabāšana, ne tūrisma attīstības veicināšana. Izvērtējot visus trīs novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, uzskatāms, ka novada pašvaldība nav paredzējusi darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt dabas lieguma turpmāko attīstību.

1.1.3. Esošais ĪADT funkcionālais zonējums un teritorijā esošais mikroliegums

Dabas lieguma teritorijas aizsardzību un izmantošanu nosaka Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (turpmāk – vispārējie noteikumi), teritorijai nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Uz šo teritoriju galvenokārt attiecas noteikumu 1.nodaļā „Vispārīgie jautājumi” un 5.nodaļā – „Dabas liegumi” noteiktie ierobežojumi. Teritorijas robežu shēma un robežpunktu koordinātas noteiktas Ministru kabineta 15.06.1999. noteikumu Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” 298.pielikumā.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros tiek piedāvāts IAIN projekts, pamatā saglabājot vispārējo noteikumu prasības un atsevišķos punktus, precizējot nosacījumus mežu kopšanas ciršu veikšanai.

Papildus spēkā esošajam vispārējo noteikumu regulējumam, jāņem vērā teritorijā izveidoto mikroliegumu un to buferzonā noteiktie saimnieciskās darbības ierobežojumi, kas noteikti Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumos Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”.

Mikroliegums dabas lieguma teritorijā ir izveidoti putnu sugu aizsardzībai. Atbilstoši iepriekš minētajiem noteikumiem, mikroliegumos, kas izveidoti mežos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, aizliegta jebkāda veida darbība (izņemot apsaimniekošanas pasākumus, ja tas norādīts – sertificēta eksperta atzinumā), kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, bojā tās biotopu, t.sk. mežsaimnieciskā darbība, kā arī citas darbības.

Dabas lieguma dienvidu daļā 11,4 ha platībā atrodas mikroliegums un tā buferzona 54,5 ha platībā, savukārt dabas lieguma dienvidrietumu daļā teritorija robežojas ar citai putnu sugai veidotu mikroliegumu. Mikroliegums dabas lieguma teritorijā ir izveidots 17.02.2004. ar Valsts meža dienesta Ziemeļkurzemes virsmežniecības rīkojumu Nr.37. Eksperta atzinumā norādīts, ka: *„Teritorija ir piemērota šai sugai. Ir konstatēti riesta un barošanās koki, kā arī īpatņu ekskrementi zem tiem. Atsevišķi ekskrementi uz zemes konstatēti arī pārējā teritorijā. Tajā regulāri tiek uzskaitīti vismaz 3 gaiļi. Kopumā teritoriju veido mozaikveida - gan sausas, gan mitras priežu audzes. Tās lielākajā daļā dominē skrajas un labi pārredzamas audzes, nedaudz ar egļu paaugu un krūmiem aizaugoši nogabalu sektori. Ir sastopamas priedes ar izteikti resniem zariem un plakanām galotnēm, kas ir sevišķi piemērotas tēviņu riestošanai. Lai nodrošinātu šī riesta aizsardzību, nepieciešams izveidot mikroliegumu.”*

Savukārt dabas lieguma dienvidaustrumu daļā teritorija robežojas ar zivju ērglim veidotu mikroliegumu. Mikroliegums zivju ērgļa aizsardzībai ir izveidots 14.03.2008. pēc Latvijas Dabas fonda ierosinājuma. Kopumā tas izveidots 4,5 ha lielā platībā ar tam pievienoto buferzonu 19,9 ha platībā. Eksperta atzinumā norādīts: *„Teritorijā atrodas apdzīvota zivjērgļa ligzda. Ligzda un ligzdas koks ir labā stāvoklī. Lai nodrošinātu šīs teritorijas aizsardzību, nepieciešams izveidot mikroliegumu.”*

Mikroliegumos un to buferzonās ir noteikti būtiski mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. Dabas lieguma teritorijā esošā mikrolieguma un tā buferzonas statusu var atcelt, ja tā aizsardzību nodrošinātu dabas lieguma teritorijas esošais normatīvais regulējums. Lai nodrošinātu ārpus dabas lieguma esošo mikrolieguma un buferzonas daļu aizsardzību, ir nepieciešams paplašināt esošā dabas lieguma teritorijas robežu atbilstoši mikroliegumu un buferzonu izvietojumam. Lai veiktu dabas lieguma robežas paplašināšanu, ir nepieciešams veikt detālu mikroliegumu daļu, kas atrodas ārpus dabas lieguma teritorijas, ornitoloģisko un meža biotopu izpēti, lai konstruktīvi plānotu dabas lieguma teritorijas paplašināšanu. Jānorāda, ka dabas lieguma robežas tiešā tuvumā atrodas ievērojams skaits citu vērtīgu mežaudžu, kurās arī būtu jāveic meža biotopu izpēti, lai izvērtētu to pievienošanu dabas lieguma paplašinātajai teritorijai.

Jautājums par mikroliegumu teritoriju iekļaušanu dabas liegumā (nākotnē) ir vērtējams kompleksi. Tādēļ šis jautājums ir jāizvērtē ne tikai dabas lieguma teritorijā esošā mikrolieguma kontekstā, bet arī dabas liegumam blakus esošā mikrolieguma un tā buferzonas, kā arī blakus esošo bioloģiski vērtīgo mežaudžu kontekstā, jo dabas liegumā un blakus tam esošā teritorija, kā arī bioloģiski vērtīgās mežaudzes ir savstarpēji saistītas, ne tikai ģeogrāfiskā novietojuma ziņā, bet arī ekoloģiski kā sugu migrācijas koridori un vienlaidus mežu ekosistēma.

1.1.4. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

2001.gadā EMERALD projekta ietvaros veikta teritorijas bioloģiskā izpēte. Šajā laika periodā teritoriju apsekoja purvu, meža biotopu eksperti un ornitologs. Pamatojoties uz tās rezultātiem, 2005.gadā teritorija iegūst ES *Natura 2000* teritorijas statusu kā B tipa teritorija. Tas nozīmē, ka teritorija ir aizsargājama reti sastopamu un īpaši sargājamu purvu un meža biotopu aizsardzībai. Nav pieejama informācija par dabas liegumā realizētiem apsaimniekošanas pasākumiem, izņemot neiejaukšanos, kas nodrošināta lielākajā teritorijas daļā.

Dabas lieguma rietumu robežu 1,5 km garā posmā veido izbūvētais naftas cauruļvads „Polocka-Ventspils”. Naftas cauruļvads ekspluatācijā tika nodots 1968.gadā, aptuveni 10 gadus pirms dabas lieguma izveides. Šis ir pirmais naftas cauruļvads Latvijas teritorijā, kas ir daļa no kopējās Krievijas cauruļvadu sistēmas, pa kuru nafta no Pievolgas, Urālu un Pečoras naftas laukiem tiek transportēta uz rietumiem. Naftas cauruļvads tika uzcelts 4 gadu laikā (dati pēc SIA „LatRosTrans” informācijas).

Jānorāda, ka uzbūvētā naftas vada trase ir hidroloģiski saistīta ar purvu vispārējo hidroloģisko režīmu. Naftas cauruļvada trase kopumā rada „barjeru” ūdens dabiskajai plūsmai ārpus purva teritorijas. Vērtējot situāciju naftas vada tiešā tuvumā (pēc vizuāliem novērojumiem dabā), ir salīdzinoši grūti izdarīt konkrētus secinājumus par naftas vada trases ietekmi uz hidroloģisko režīmu plašākā dabas lieguma teritorijā. Iespējams, ka naftas vada trase, ierobežojot ūdens tālāku plūsmu rietumu virzienā, vienlaikus uztur stabilu hidroloģisko režīmu purvā. Šobrīd tajā ir sastopami daži dabiskojušies (aizauguši) grāvji, kas visticamāk veidoti vairākus gadu desmitus senā pagātnē, tos rokot ar rokām. Purva daudzveidīgā veģetācija un raksturīgās struktūras liecina par tā augsto ekoloģisko kvalitāti. Kopumā būtu nepieciešams izvērtēt naftas vada trases ietekmi uz Druviņu tīreļa hidroloģisko režīmu. Mežsaimnieciskās aktivitātes dabas lieguma teritorijā notikušas, galvenokārt, pirms dabas lieguma izveides, kad teritorijā realizētas vairākas kailcirtes. Savukārt laika posmā no 2004.-2009.gadam dabas lieguma ziemeļu daļā realizētas vairākas sanitārās cirtes. Tiešā dabas lieguma pierobežā notiek mežizstrāde, kas, galvenokārt, notiek pie dabas lieguma ziemeļu, ziemeļaustrumu un dienvidu robežām.

Jānorāda, ka dabas lieguma teritorijā, kā arī tās apkārtnē ir noteikti AS „Latvijas valsts meži” iekšējie dabas aizsardzības nosacījumi. Šeit ir noteikti „Medņu riestu meži”, kas tiek apsaimniekoti ar mērķi nodrošināt medņu aizsardzību un mednim piemērotu dzīvotņu saglabāšanu, kā arī „Ekomeži dabai”, kuru mērķis ir saglabāt dabas daudzveidību. Papildus LR likumdošanā noteiktajai aizsardzībai dabas liegumā un to pierobežā ir noteikti AS „Latvijas valsts meži” specifiski mežsaimniecisko darbību plānošanas un apsaimniekošanas nosacījumi, tajā skaitā termiņa ierobežojumi medņu (1.marts līdz 30.jūnijs – medņu riesta mežos) un citu putnu (1.aprīlis līdz 30.jūnijs - ekomežos dabai) ligzdošanas laikā.

1.1.5. Kultūrvēsturiskais mantojums

Par dabas lieguma teritorijas kultūrvēsturi detalizēta informācija nav pieejama, salīdzinot ar blakus esošo Abavas upes kultūrvēsturi. Visticamāk, ka šīs teritorijas kultūrvēsture ir cieši saistīta ar dabas parka „Abavas senleja” teritoriju, piemēram, purvam salīdzinoši tuvu esošajām senajām Pluču un Slūju kapsētām. Teritorijas centrālā ass ir augstais purvs, kas veidojies vairākus gadu tūkstošus ilgā laika posmā. Kopumā šīs teritorijas kultūrvēsture būtu saistāma ar ilglaičīgu cilvēka klātbūtni perifērajā teritorijas daļā – mājvietām, kapsētām un Abavas upi. Šobrīd antropogēni ietekmētākā ir teritorijas rietumu daļa, kur dabas lieguma robežojas ar naftas cauruļvadu „Polocka-Ventspils”, kas būtiski ietekmējis hidroloģisko režīmu otrpus dabas lieguma ziemeļaustrumu robežai.

Ņemot vērā Druviņu tīreļa augsto ekoloģisko dabiskuma pakāpi, nav secināms, ka purvā vēsturiski būtu notikusi kūdras ieguve, kaut arī blakus esošajā Pluču tīrelī, kūdras ieguve ir notikusi. Pluču tīrelī ir konstatēti četri vēsturiski kūdras ieguves grāvji, kas redzami arī 1942.-1964.gada topogrāfiskajās kartēs.

Neapšaubāmi Druviņu tīreļa vēsture ir saistīta ar abiem Pasaules kariem. Aptuveni 2 km attālumā no Druviņu tīreļa – Abavas upes krastā atrodas pieminekļi Otrā pasaules kara partizānu vienībai „Sarkanā bulta”. Šajā apvidū 1945.gadā partizānu vienība „Sarkanā bulta” sakāva vācu fašistu soda ekspedīciju. „Sarkanā bulta” bija vislielākā padomju kaujinieku grupa Kurzemē, kura tika izveidota 1944.gada oktobrī – novembrī, un to izveidoja Daugavpilī dzimušais Vladimirs Semjonovs, kurš 1943.gadā bija mobilizēts vācu

armijā un nosūtīts uz Mazirbi. Tur viņš kopā ar 16 cilvēku grupu dezertēja uz Usmas mežiem. „Sarkanās bultas” kaujinieku skaits papildinājās ar padomju izlūkiem un dezertieriem no 283. policijas bataljona (tajā galvenokārt bija Latgales krievi un krievu karagūstekņi), un tas strauji pieauga. 1944. gada septembrī grupā bija 19 kaujinieki, oktobrī jau 60, 1945. gada janvārī — 139, bet maijā jau 235. Lielākā daļa kaujinieku bija krievu karagūstekņi un evakuētie krievi (dati pēc pieejamās informācijas e-okupācijasmuzejs.lv). Jānorāda, ka vēstures pētnieki partizānu vienības „Sarkanā bulta” darbību aizvien vērtē pretrunīgi. Vēsturiski fakti liecina, ka partizānu vienība ne tikai cīnījās pret vācu fašistiem, bet arī nežēlīgi izrīkojās ar Kurzemē dzīvojošajiem vietējiem iedzīvotājiem, piemēram, mežsargiem un citiem nevainīgiem ļaudīm, kuri gadījās partizānu vienības ceļā.

6.attēls. Piemineklis Otrā pasaules kara partizānu vienībai „Sarkanā bulta”
Foto: A.Reinholds

1.1.6. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība dabas lieguma teritorijā

Dabas liegums atrodas Ventspils novada pašvaldības administratīvajā teritorijā. Ventspils novada pašvaldība darbojas atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” ietvaros, kā arī citu normatīvo aktu ietvaros. Attiecībā uz īpaši aizsargājamā dabas teritorijām pašvaldībai ir tiesības izdot saistošus noteikumus un paredzēt administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos par publiskā lietošanā esošo mežu un ūdeņu, kā arī par republikas pilsētas vai novada īpaši aizsargājamo dabas un kultūras objektu aizsardzību un uzturēšanu. Likumā „Par pašvaldībām” noteiktajā kārtībā pašvaldībām ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību, kā arī pašvaldības funkcija ir noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam. Plašāk par pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem skatīt dabas aizsardzības plāna sadaļā 1.1.2. „Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktais”.

Šobrīd dabas lieguma pārvaldi īsteno Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālā administrācija, kura uzrauga arī dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu un pēc dabas aizsardzības plāna apstiprināšanas veicinās tā ieviešanu.

Dabas aizsardzības prasības nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums (2000) un likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (1993) un tiem pakārtotie normatīvie akti – šo nosacījumu ievērošanu kontrolē Dabas aizsardzības pārvalde. Meža apsaimniekošanas un izmantošanas normatīvo aktu ievērošanu teritorijā kontrolē Valsts meža dienesta Ziemeļkurzemes virsmežniecība. Valsts vides dienests veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli.

Dabas liegumā esošo valsts meža zemju apsaimniekošanu, kas aizņem būtisku daļu dabas lieguma teritorijas, realizē AS „Latvijas valsts meži”.

1.2. NORMATĪVO AKTU NORMAS, KAS TIEŠI ATTIECAS UZ DABAS LIEGUMA TERITORIJU

1.2.1. Latvijas vides un dabas aizsardzības stratēģiskie dokumenti

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam apstiprinātas 26.03.2014., lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, vienlaicīgi ierobežojot kaitīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, kas ir akceptēta Ministru kabinetā 16.05.2000., paredz dažādus pasākumus, kuri nepieciešami ES direktīvu ieviešanai. Programma paredz īpaši aizsargājamo teritoriju pilnveidošanu, aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu dzīvotņu aizsardzības nodrošināšanu, labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu tām sugām, kuras ir apdraudētas.

1.2.2. Aizsargjoslas

Aizsargjoslu likums (05.02.1997., ar grozījumiem līdz 05.11.2014.) nosaka aizsargjoslu veidus un funkcijas, izveidošanas, grozīšanas un likvidēšanas pamatprincipus, uzturēšanas un stāvokļa kārtības kontroli, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās. Likums cita starpā nosaka arī dažādus aprobežojumus ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslās, kā arī ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu platumu atkarībā no to izmēriem. Aizsargjosla tiek noteikta, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Likums pamatā attiecas uz **maģistrālā naftas produktu cauruļvada trasi, kas ar dabas liegumu robežojas rietumu daļā**, paredzot 25 metru platu aizsargjoslu, skaitot no katra malējā cauruļvada ass.

Ministru kabineta 03.06.2008. noteikumi Nr.406 „**Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika**” regulē virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas kārtību, apzīmēšanu dabā, vides aizsardzības prasības aizsargjoslās.

Ministru kabineta 23.04.2002.noteikumi **Nr.164 „Prasības maģistrālajiem cauruļvadiem un maģistrālo cauruļvadu tehniskās uzraudzības kārtība”** (ar grozījumiem Ministru kabineta 21.12.2004. noteikumi Nr.1043, Ministru kabineta 26.09.2008. noteikumi Nr.764 un Ministru kabineta 05.02.2010.noteikumi Nr.93) Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro, organizējot un veicot darbus ar naftas, naftas produktu vai dabasgāzes pārvadei un transportēšanai, kā arī maģistrālo cauruļvadu tehniskās uzraudzības kārtību, lai neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un **videi**. Noteikumi reglamentē maģistrālā cauruļvada bojājumu un negadījumu likvidēšanas kārtību, kā arī prasības personālam un iekārtām, kuras tiek izmantotas maģistrālā cauruļvada bojājumu lokalizēšanā un novēršanā. Noteikumu 20.punkts nosaka, ka maģistrālā cauruļvada valdītājs vai atbildīgais speciālists nekavējoties ziņo: par jebkuru transportējamās vielas noplūdi, kas piesārņo vidi, apdraud dzeramā ūdens apgādi un gruntsūdeņus – attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei (20.1.apakšpunkts); par jebkuru maģistrālā cauruļvada bojājumu vai neatbilstošu ekspluatāciju, kas apdraud cilvēku dzīvību vai veselību – Valsts darba inspekcijai; ja konstatēta paaugstināta ugunsbīstamība – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam. Saskaņā ar noteikumiem maģistrālā cauruļvada valdītājs vai atbildīgais speciālists ir atbildīgs par tehniskās apkopes un uzraudzības laikā atklāto bojājumu novēršanu, kā arī, ja konstatēta noteikumu 20.1.apakšpunktā minētā noplūde, visu iespējamo pasākumu veikšanu, lai likvidētu noplūdes sekas un novērstu tās atkārtēšanos (piemēram, dabas lieguma teritorijā noplūdušo vielu tūlītēja savākšana un to turpmākās izplatīšanās ierobežošana, maģistrālā cauruļvada ārkārtas pārbaužu veikšana).

Ministru kabineta 20.10.1998.noteikumi Nr.414 „**Drošības aizsargjoslu ap naftas un naftas produktu vadiem, noliktavām un krātuvēm noteikšanas metodika**” Noteikumi nosaka komunikāciju un objektu ekspluatācijas un drošības prasības, vides un cilvēka aizsardzības prasības drošības aizsargjoslās ap naftas un naftas produktu vadiem, noliktavām un krātuvēm, aizsargjoslu uzturēšanas un to stāvokļa kontroles mehānismu, kārtību, kādā aizsargjoslas tiek noteiktas teritoriju plānojumos, ierīkotas un apzīmētas dabā, kā arī ietver informāciju par servitūtiem un aprobežojumiem, kas saistīti ar attiecīgajiem objektiem, komunikācijām un to aizsargjoslām.

1.2.3. Vides un dabas aizsardzības normatīvie akti

Vides aizsardzības likums (2006) nosaka resursu ilgtspējīgu izmantošanu, valsts pārvaldes institūciju un pašvaldību institūciju kompetenci vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi, Latvijas Republikas iedzīvotāju pienākumus vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā, sabiedrības tiesības saņemt vides informāciju un piedalīties ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā. Vides aizsardzības likums nosaka valsts kontroli vides jomā, atbildību par nodarīto kaitējumu, kas nodarīts īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, aizsargājamām sugām un biotopiem, ūdeņiem, augsnei un zemes dzīlēm. Jāpiemin, ka teritorijā atrodas 2 mikroliegumi un ievērojams skaits aizsargājamo sugu un biotopu.

Ministru kabineta 24.04.2007. noteikumi Nr.281 „**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**” nosaka zaudējumu atlīdzināšanas kārtību, atlīdzības lielumu un sugu sarakstu, par kuru iznīcināšanu jāatlīdzina zaudējumi.

Ministru kabineta 27.03.2007. noteikumi Nr.213 „**Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu**” nosaka kritērijus, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu salīdzinājumā ar pamatstāvokli.

Likums **Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām** (1993) definē aizsargājamo teritoriju kategorijas un nosaka nepieciešamību tām izstrādāt dabas aizsardzības plānus, individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus.

18.panta 4.apakšpunktā teikts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kā arī valsts un reģionālās attīstības plānošanas dokumentus izstrādā un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimnieko, ievērojot plānu, un plānam ir ieteikuma raksturs.

Likuma pielikumā uzskaitītas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*). Dabas liegums ir B tipa teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Teritorijas kods ir LV0533000.

Ministru kabineta 15.06.1999. noteikumi Nr.212 „**Noteikumi par dabas liegumiem**” nosaka dabas lieguma ārējo robežu un teritoriju aizsardzības statusu. Šo MK noteikumu 298. pielikumā attēlota dabas lieguma robežu shēma, robežpunktu koordinātes un apraksts.

Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumu Nr.264 „**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**” nosaka dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas kārtību, pieļaujamo un aizliegto darbību veidus tajā.

Ministru kabineta 09.10.2007. noteikumi Nr.686 „**Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību**” nosaka, kādai informācijai jābūt ietvertai dabas aizsardzības plānā un kāda ir dabas aizsardzības plāna izstrādes kārtība.

Ministru kabineta 28.05.2002. noteikumi Nr.199 „**Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā**” nosaka kritērijus, kas piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanai Latvijā.

Ministru kabineta 18.07.2006. noteikumi Nr.594 „**Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai**” nosaka kompensējošo pasākumu veikšanas kārtību, ja paredzētā darbība negatīvi ietekmēs *Natura 2000* teritorijā esošas sugas vai biotopus, un šo kompensējošo pasākumu rezultātu monitoringa kārtību.

Sugu un biotopu aizsardzības likums (2000) regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums nosaka valsts pārvaldes un institūciju kompetenci un zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, kā arī nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

Ministru kabineta 14.11.2000. noteikumi Nr.396 „**Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu**” uzskaita Latvijā aizsargājamās (1.pielikums) vai ierobežoti izmantojamās (2.pielikums) sugas.

Ministru kabineta 21.02.2006. noteikumi Nr.153 „**Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu**” nosaka Latvijā sastopamo ES prioritāro sugu un biotopu sarakstu.

Ministru kabineta 15.09.2009. noteikumi Nr.1055 „**Noteikumi par to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība, un to dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus**” nosaka to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība (1.pielikums), un to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus (2.pielikums).

Ministru kabineta 05.12.2000. noteikumi Nr.421 „**Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**” (nosaka biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti vai reti biotopi.

Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.940 „**Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu**” nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu. Noteikumu pielikumos ir pieejami īpaši aizsargājamo zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus, sugu saraksts, kā arī īpaši aizsargājamās putnu sugas, kuru aizsardzībai var izveidot mikroliegumus un tām paredzētās mikroliegumu platības. Jāpiemin, ka dabas lieguma dienvidu daļā ir noteikts mikroliegums un tā buferzona, savukārt dabas lieguma dienvidrietumu daļā teritorija robežojas ar mikroliegumu, kas veidots citas putnu sugas aizsardzībai.

Likums **Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās** (2013) paredz nosacījumus, ar kuriem piešķirama kompensācija par saimnieciskās darbības ierobežojumiem valsts un pašvaldību izveidotajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos un kuri izriet no aizsargājamo teritoriju aizsardzības prasībām, kā arī kompensācijas piešķiršanas kārtību.

Ministru kabineta 07.04.2015. noteikumi Nr.171 „**Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020.gada plānošanas periodā**” nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības platībatkarīgo atbalstu lauku attīstībai – vides, klimata un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem. Noteikumu 2.6.sadaļā noteikta atbalsta piešķiršanas kārtība aktivitātē „Kompensācijas maksājums par Natura 2000 meža teritorijām”.

Atbalsta apmērs par vienu hektāru atbalsttiesīgās platības (kas noteikta šajos noteikumos), kurā ievēroti visi atbalsta saņemšanas nosacījumi, ir šāds:

1. pretendentam, kam vienā zemes vienībā ir viena veida saimnieciskās darbības ierobežojumi:

- -160 eiro – aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;
- -120 eiro – aizliegta galvenā cirte;
- -45 eiro – aizliegta kailcirte;

2. 112 eiro – pretendentam, kam vienā zemes vienībā ir vairāku veidu dažādu likmju saimnieciskās darbības ierobežojumi.

Ministru kabineta 20.11.2007. noteikumi Nr.778 „**Kārtība, kādā zemes lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem**” nosaka kārtību, kādā zemes lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem.

Likums **Par ietekmes uz vidi novērtējumu** (1998) nosaka darbības un objektus, kuriem ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums un darbības, kurām ir nepieciešams sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums, kā arī nosaka plānošanas dokumentus, kuriem nepieciešams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. 4¹.pants paredz, ka kompetentā institūcija var pieņemt lēmumu par ietekmes novērtējumu

uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju arī darbībām, kuras nav iekļautas likuma 1. un 2.pielikumā. Novērtējums jāveic saskaņā ar atsevišķi noteiktu kārtību.

Ministru kabineta 19.04.2011. noteikumi Nr.300 „**Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)**” nosaka, kā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 „**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**” nosaka kārtību, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums, kā arī plānošanas dokumentu veidus, kuriem veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Ministru kabineta 25.01.2011. noteikumi Nr.83 „**Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi**” nosaka kārtību, kādā veicams ietekmes uz vidi novērtējums.

Ministru kabineta 27.01.2015. noteikumi Nr.30 „**Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai**” nosaka paredzētās darbības, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, bet kuru veikšanai ir nepieciešami tehniskie noteikumi, kā arī šo tehnisko noteikumu saturu, pieprasīšanas, sagatavošanas un izdošanas kārtību. Tehniskajos noteikumos noteiktas vides aizsardzības prasības paredzētajai darbībai tās norises vietā.

Likuma **Par piesārņojumu** (2001) mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, videi un īpašumam nodarīto kaitējumu, kā arī novērst vai samazināt piesārņojošo darbību radīto kaitējumu, noteikt kārtību piesārņoto un potenciāli piesārņoto vielu reģistrācijai un sanācijai, novērst vai samazināt vides trokšņa ietekmi uz cilvēkiem, samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un noteikt sabiedrības tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā attiecībā uz piesārņojošo darbību atļauju izsniegšanu.

(1) Meža zemes

Meža likums (2000) nosaka mērķi regulēt visu Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus.

Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.935 „**Noteikumi par koku ciršanu mežā**” nosaka koku ciršanas kārtību mežā, kā arī dabas aizsardzības prasības koku ciršanai.

Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.936 „**Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā**” nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā, aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem, bioloģiski nozīmīgu meža struktūras elementu noteikšanas un saglabāšanas nosacījumus, kā arī saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

Ministru Kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.947 „**Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtas situāciju izsludināšanu mežā**” nosaka meža aizsardzības pasākumus, to izpildes kārtību un termiņus, kārtību, kādā izsludināmas ārkārtas situācijas sakarā ar meža ugunsgrēku izplatīšanos, meža kaitēkļu savairošanos un slimību izplatīšanos masveidā. Šie noteikumi attiecas arī uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, ja individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos nav noteikts citādi.

Ministru Kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.889 „**Noteikumi par atmežošanas kompensācijas noteikšanas kritērijiem, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību**” nosaka ar atmežošanu izraisīto negatīvo seku kompensācijas noteikšanas kritērijus, aprēķināšanas un atlīdzināšanas kārtību. Noteikumus paredzēts, ka kompensācija jāmaksā:

- par oglekļa dioksīda piesaistes potenciāla samazināšanos;
- par bioloģiskās daudzveidības samazināšanos;
- par vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu un sanitāro aizsargjoslu funkciju kvalitātes samazināšanos.

(2) Ūdeņi

Ūdens apsaimniekošanas likums (12.09.2002.) nosaka mērķus, kas ietver tādas virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības sistēmas izveidošanu, kas: veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un

pazemes ūdeni; novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli.

Ministru kabineta 19.10.2004. noteikumi Nr.858 „**Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību**” nosaka virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu un virszemes ūdensobjektu klasifikāciju, antropogēnās slodzes noteikšanas kārtību, prioritārās vielas un to emisijas ierobežošanas kārtību, kā arī virszemes ūdeņu ekoloģiskās un ķīmiskās kvalitātes kritērijus.

Ministru kabineta 22.01.2002. noteikumi Nr.34 „**Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī**” nosaka emisijas robežvērtības un aizliegumus piesārņojošo vielu emisijai ūdenī.

(3) Medības

Medību likums (2003) nosaka medību saimniecības pamatnoteikumus Latvijas Republikā un arī medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Ministru kabineta 22.07.2014. noteikumi Nr.421 „**Medību noteikumi**” nosaka medijamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus, kā arī gadījumus, kādos iespējamās medības ārpus medību termiņiem; medību pieteikšanas un organizēšanas kārtību; kārtību, kādā Valsts meža dienests ir tiesīgs mainīt zīdītāju medību termiņus, kā arī noteikt papildu ierobežojumus medību organizēšanai atbilstoši attiecīgās dzīvnieku populācijas stāvoklim, meteoroloģiskajiem apstākļiem un fenoloģiskajai situācijai. Šie noteikumi paredz, ka medības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka ne tikai šie noteikumi, bet arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, attiecīgo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un citi medības reglamentējošie normatīvie akti.

Ministru kabineta 17.12.2013. noteikumi Nr.1483 „**Savvaļā dzīvojošo medijamo dzīvnieku piebarošanas noteikumi**” nosaka kārtību, kādā pieļaujama medijamo dzīvnieku piebarošana, tai skaitā nosaka, ka medijamo dzīvnieku piebarošana nav atļauta teritorijās, kas Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā noteiktas kā īpaši aizsargājami biotopi vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes.

(4) Īpašuma tiesības un teritorijas plānojumi

Civillikums (1937) – trešā daļa (Lietu tiesības), trešā nodaļa (Īpašums), piektā apakšnodaļa (Īpašuma aprobežojumi), III. Īpašuma lietošanas tiesības aprobežojumi.

1082.pants nosaka: „Īpašuma lietošanas tiesības aprobežojumu noteic vai nu likums, vai tiesas lēmums, vai arī privāta griba ar testamentu vai līgumu, un šis aprobežojums var attiekties kā uz dažu lietu tiesību piešķiršanu citām personām, tā arī uz to, ka īpašniekam jāatturas no zināmām lietošanas tiesībām, vai arī jāpacieš, ka tās izlieto citi.”

Teritorijas attīstības plānošanas likums (2011) nosaka mērķi panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Likums „Par pašvaldībām” reglamentē Latvijas pašvaldību darbības vispārīgos noteikumus un ekonomisko pamatu, pašvaldību kompetenci, domes un tās institūciju, kā arī domes priekšsēdētāja tiesības un pienākumus, pašvaldību attiecības ar Ministru kabinetu un ministrijām, kā arī pašvaldību savstarpējo attiecību vispārīgos noteikumus. Likuma 14. pantā ir noteikts, ka pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību. Savukārt likuma 15. pantā ir noteikts, ka pašvaldības funkcija ir noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam. Teritorijas atļauto izmantošanu papildus regulē Ventspils novada pašvaldības normatīvie akti, no kuriem atzīmējams šobrīd spēkā esošais Usmas pagasta teritorijas plānojums. Plašāk par teritorijas plānojuma risinājumiem skatīt 1.1.2.sadaļā.

Ministru Kabineta 30.04.2013. noteikumi Nr.240 „**Vispārīgie teritorijas plānošanas izmantošanas un apbūves noteikumi**” nosaka vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei, kā arī teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju.

Zemes ierīcības likums (14.09.2006.) nosaka uzdevumu aizsargāt zemes lietotāju tiesības un regulēt zemes lietošanas un zemes ierīcības pamatnoteikumus.

(5) Citi normatīvie akti

Meliorācijas likuma (2010) mērķis ir veicināt dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, nodrošinot infrastruktūras attīstību, meliorācijas sistēmu būvniecību, ekspluatāciju, uzturēšanu un pārvaldību lauku apvidu un pilsētu zemē.

Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr.261 „**Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība**” nosaka īpašu būvniecības procesa kārtību meliorācijas sistēmām un hidrotehniskajām būvēm.

Ministru kabineta 13.07.2010. noteikumi Nr.623 „**Meliorācijas kadastra noteikumi**” meliorācijas kadastra saturu un izveides, uzturēšanas un informācijas apmaiņas kārtību.

Ministru kabineta 23.09.2008. noteikumi Nr.792 „**Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība pasākuma „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” īstenošanai**” nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un ES atbalstu Latvijas lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu” aktivitātei lauksaimniecības zemēs „Meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija un renovācija” un aktivitātei meža zemēs „Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija un renovācija”. Noteikumos izdarīti grozījumi (23.01.2014.).

1.2.4. Starptautiskās saistības

Konvencija „**Par bioloģisko daudzveidību**”, kurai Latvija pievienojās ar likumu „Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro konvenciju par bioloģisko daudzveidību”.

Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

Bernes konvencija „**Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**”, kas Latvijā apstiprināta ar likumu „Par 1979.gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996).

Šīs konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaša uzmanība pievērsta apdraudētajām un izzūdošajām sugām, t.sk. apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Eiropas ainavu konvencija (20.10.2000.) Latvijā pieņemta 29.03.2007. ar likumu „Par Eiropas ainavu konvenciju”, kur dalībvalstis apstiprina, ka Eiropas ainavu kvalitāte un daudzveidība ir kopīgs resurss un ka ir jāsadarbojas, lai tās aizsargātu un pārvaldītu, kā arī veiktu plānošanu, vēloties radīt jaunu instrumentu, kas īpaši domāts Eiropas visu ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai.

Orhūsas konvencija (pieņemta ar likumu „Par 1998.gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” – izsludināts 18.04.2002.). Konvencijas noteikumu mērķis ir nodrošināt sabiedrības informēšanu, piekļūšanu informācijai, piedalīties lēmumu pieņemšanā un griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem.

Bonnas konvencija (pieņemta ar likumu „Par 1979.gada Bonnas konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” – izsludināts 11.03.1999.). Konvencija nosaka apdraudētās migrējošās sugas,

migrējošās sugas, kuram ir nelabvēlīgs aizsardzības statuss, kā arī principus, kas jāņem vērā, īstenojot minēto sugu aizsardzības pasākumus.

Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā (pieņemts ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.10 „Noteikumi par līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā” – izsludināti 07.01.2003.). Līgums izriet no 1979. gada Bonnas konvencijas un nosaka sikspārņu aizsardzības principus.

Eiropas Padomes Direktīva „Par savvaļas putnu aizsardzību” 2009/147/EK (30.11.2009.).

Direktīva pieņemta, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai lai regulētu šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim. Daudzas savvaļas putnu sugas, kuras dabiski sastopamas Eiropas teritorijā, skaitliski samazinās, dažos gadījumos tas notiek ļoti strauji, un tas rada nopietnus draudus vides aizsardzībai, īpaši tādēļ, ka tiek apdraudēts bioloģiskais līdzsvars.

Eiropas Padomes Direktīva „Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” 92/43/EEK (21.05.1992).

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu un faunas un floras aizsardzību. Tā nosaka, ka programmas *Natura 2000* ietvaros jāizveido Vienotais Eiropas ekoloģiskais tīkls, kurš aptver īpaši aizsargājamās teritorijas. Šim tīklam jānodrošina, dabisko biotopu tipu un attiecīgo sugu biotopu saglabāšanu, vai kur tas nepieciešams, labvēlīgā aizsardzības statusā atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās.

Eiropas Parlamenta un Padomes Ūdeņu Struktūrdirektīvas 2000/60/EK (20.12.2000.) mērķis ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli un veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.

1.3. TERITORIJAS FIZISKI ĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS

1.3.1. Klimats

Vispārējais klimatisko apstākļu fons dabas lieguma teritorijā neatšķiras no Kurzemes vidējiem rādītājiem, taču pēc tiem nav iespējams spriest par mikroklimatiskajiem apstākļiem tieši dabas lieguma teritorijā. Konkrēti mikroklimata pētījumi par dabas lieguma teritoriju nav pieejami.

Klimats Ugāles līdzenumā ir mēreni vēss līdz mēreni silts un vidēji mitrs. Raksturīgs palielināts nokrišņu daudzums – 700-800 mm. Nokrišņu maksimums ir 450-500 mm siltajā periodā (aprīlis - oktobris), aukstajā – aptuveni 250 mm nokrišņu. Temperatūras absolūtais minimums var sasniegt – 34 °C, maksimums +32°C. Bezsala periods ilgst no 133 līdz 145 dienām. Sniega segas biezums līdz 18 cm, tā saglabājas līdz 90 dienām (Zelčs, 1998). Gada vidējā temperatūra šajā reģionā ir 5,7 °C. Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir - 4,5 °C, vidējā gaisa temperatūra jūlijā 15,9 °C. Pēdējās pavasara salnas gaisā 15.-20.maijā, pirmās rudens salnas 10.-15.oktobrī. Janvārī valdošie ir dienvidrietumu, dienvidu, dienvidaustrumu vēji, jūlijā – dienvidrietumu, rietumu vēji (LBN 003-15 „Būvklimatoloģija”, 2015).

1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija

Dabas liegums atrodas Kursas zemienes Ugāles līdzenumā, kas ir visaugstāk paceltā un visvairāk saposmotā teritorija šajā apkārtnē. Virsas augstums pārsvarā no 20-40 metri v.j.l., virsas pazeminājumos izvietojušies apkārt esošie purvi un ezeri. Plašākais no tiem ir izzudušā Baltijas ledus ezera gultnes daļa – Usmas ezera iepakla un pazeminājums ap to. Pazeminājuma reljefs ir ļoti nelīdzens, dziļas iepaklas mijas ar pacēlumiem. Teritorijas pamatiežu virsmu veido augšdevona Franas stāva Gaujas un Amatas svītu nogulumi.

Vērtējot teritoriju plašākā apkārtnē, pacēlumu virsā atsedzas pēdējā (Latvijas) apledošanas morēna (1-5 metrus bieza), kas tieši uzguļ devona iežiem gandrīz visā apvidus teritorijā. Vietām virspusē atsedzas pieledāja māli, tie pārsedz ledāja veidoto viļņoto reljefu. Mālu biezums parasti ir 5-10 metri, ielejveida pazeminājumos tas pieaug līdz 15-18 metriem, bet Usmas ezera apkārtnē sasniedz 25 metrus. Līdzenuma

teritorijas daļā līdz 40-42 metriem reljefs veidojies bijušā Baltijas ledus ezera gultnē, kur viļņu darbībā tika izskaloti un noskaloti ledāja vai tā kušanas ūdeņu nogulumi, vai arī uzkrājās smilts, vietām arī grants un oļi. Ugāles līdzenumā sastopami arī seno kāpu vaļņi, kas veidojās, vējam pārpušot sausās Baltijas ledus ezera piekrastes smiltis. Vājāk drenētajās ieplakās uzkrājusies kūdra, kuras biezums vietām pārsniedz 5 metrus (Zelčs, 1998).

Purvu nogulumi ir samērā jauni, jo to veidošanās līdz ar kūdras uzkrāšanos sākās tikai pēcdeduslaikmetā. Kursas zemienē kūdras uzkrāšanās varēja sākties tikai pēc Baltijas ledus ezera izzušanas, ne agrāk kā pirms 10 tūkstošiem gadu, kad iestājās atbilstoši klimatiskie apstākļi.

1.3.3. Hidroloģija

Dabas liegums atrodas Ventas upju baseina apgabalā, Austrumkursas augstienes upju hidroloģiskajā rajonā Kursas zemienes Ugāles līdzenumā (A.PASTORS, 1995; Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam).

Klimatiskajā ziņā Ventas apgabals ievērojami atšķiras no citiem, jo tajā ir ļoti izteikta jūras ietekme – gaisa temperatūras vasarās ir zemākas, bet ziemās – augstākas nekā citos apgabalos. Īpaši šīs atšķirības vērojamas ziemas atkušņu periodos, kā arī pārejas periodos – pavasaros un rudenos (Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam).

Vēsturiski Druviņu un blakus esošā Pluču tīreļa hidroloģiskās sistēmas ir bijusi saistītas. Uz to norāda salīdzinoši nelielais attālums (800 metri) starp abiem purviem, kā arī starp tiem esošās purvu un slapjo mežu teritorijas. Visticamāk, ka pirms vairākiem tūkstošiem gadu, šajā teritorijā ir atradies ezers, kuram aizaugot ir izveidojušās divas purvu ekosistēmas. Jānorāda, ka Druviņu tīreļa tuvumā (1 km attālumā) atrodas Usmas un Slujas ezeri. Šobrīd abu purvu hidroloģiskās sistēmas atdala starp purviem izbūvētais naftas cauruļvads, kā arī Pluču tīrelī izraktais apvadkanāls (Seržu valks).

Meža valsts reģistra (MVR) datu bāzē pieejamā informācija norāda, ka purvi, pārplūstoši klajumi un grāvji aizņem aptuveni 145 ha jeb gandrīz pusi no dabas lieguma teritorijas platības. No tām purva teritorijas aizņem gandrīz visu platību 143 ha (140 ha augstais purvs un 3 ha pārejas purvs). Savukārt pārplūstoši klajumi, grāvji un dabiskās ūdenstece aizņem 2 ha.

Dabas lieguma hidroloģiskais režīms vērtējams kā relatīvi dabisks, meliorācijas mazskarts. Tomēr dabas lieguma rietumu robežu veido izbūvētā naftas cauruļvada trase „Polocka-Ventspils”. Šajā teritorijas daļā pie naftas cauruļvada trases – visā dabas lieguma rietumu robežas garumā atrodas reljefa paaugstinājums, kas nodrošina stabilu purva mitruma režīmu, neļaujot ūdenim no purva noplūst tālāk virzienā uz Abavas upi. Visticamāk, ka pirms naftas cauruļvada izbūves, purva dabiskā notece ir bijusi tā rietumu daļā, jo otrpus izbūvētajai naftas cauruļvada trasei atrodas ūdenstece, kuras notece turpinās virzienā uz Abavas upi. Ūdenstece, kas atrodas Druviņa tīreļa rietumu malā, visticamāk ir dabiska un agrāk ir bijusi savienota ar Druviņu tīreli, jo tai ir raksturīgi dabiski līkumi, kā arī tās krastos atrodas ļoti vecas mežaudzes, piemēram, 170 gadus veca priežu un egļu audze. Pieļaujams, ka pēc naftas cauruļvada trases izbūves šī notece ir aizdambēta vai trases izbūves ietvaros ir radies mākslīgs reljefa paaugstinājums, kas līdz pat mūsdienām ir saglabājis stabilu purva mitruma režīmu. Vizuāli, dabā naftas cauruļvada trases tuvumā netika novērota tieša būtiska ietekme uz purva hidroloģisko režīmu. Kopumā naftas cauruļvada trases ietekmi uz purva ekosistēmu pilnībā izslēgt nevar. Apsekojot purva austrumu daļu, konstatētas rakšanas pazīmes (zemes uzbērums), kuru izcelsme nav zināma (skatīt 8.attēlu). Potenciāli lielākais drauds ir naftas vada iespējamās avārijas, kuru rezultātā vidē var nonākt naftas produkti, radot piesārņojumu trasei pieguļošajos biotopos. Iespējamos draudus varētu radīt nelegāla pieslēgšanās naftas vadam.

7.attēls. **Naftas vads Novadu tīreļa R malā**
Foto: L.Mihailova, 2015

8.attēls. **Rakšanas pēdas uz naftas vada trases**
Foto: L.Mihailova, 2015

Purva austrumu daļā konstatēti nelieli grāvji, kas nav attēlotas 1942./1963. gada topogrāfiskajās kartēs, tomēr ir saredzami 1994.-1999.gada ortofotokartēs (skatīt 9.attēlu). Šie grāvīši ir nelieli un visticamāk ir rakti ar rokām. Grāvju ietekmē nosusināti nelieli purva fragmenti, kur izveidojusies mežaudze. Grāvji ir gandrīz pilnībā aizauguši ar purvam raksturīgo veģetāciju (skatīt 7.attēlu) un tālāka negatīva ietekme uz purvu nav novērojama.

9.attēls. **Grāvīšu atrašanās vietas Novadu tīrelī**
Avots: 1994.-1999.gada ortofotokarte

1.3.4. Augsne

Dabas lieguma teritorijas augsnes, līdzīgi kā pārējā Latvijas teritorijā, sākušas veidoties leduslaikmeta beigu posmā pirms 12 000 gadu. Augšņu veidošanos ir ietekmējuši tādi faktori kā augsnes cilmiezis, reljefs, kā arī augsnes izskalošanās vai mitruma pārpilnības apstākļi. Dabas lieguma teritoriju, līdzīgi kā visu Usmas pagasta teritoriju un lielāko daļu Ventspils novada teritoriju, veido tipiski podzolētās augsnes.

Ugāles līdzenumam raksturīgas tipiskās podzolaugsnes uz pārpūstajiem un ledāja kušanas ūdeņu baseinu smiltājiem. Augsnes cilmiezi veido limnoglaciālie nogulumi – smilts un māli. Virsas pazeminājumos tās nomaina kūdrainas podzolētās glejaugsnes vai purvu kūdraugsnes. Pie īpašiem apstākļiem ir iespējami erozijas procesi vēja ietekmē (Zelčs, 1998).

Kursas zemienē raksturīgas plašas teritorijas ar traucētu ūdens noteci, kas izraisījis teritoriju pārpurvošanos un zemo un pārejas kūdras augšņu veidošanos.

Purvu nogulumi ir samērā jauni, jo to veidošanās līdz ar kūdras uzkrāšanos sākās tikai pēcdeduslaikmetā. Kursas zemienē kūdras uzkrāšanās varēja sākties tikai pēc Baltijas ledus ezera izzušanas, ne agrāk kā pirms 10 tūkstošiem gadu, kad iestājās atbilstoši klimatiskie apstākļi.

1.4. TERITORIJAS SOCIĀLĀS UN EKONOMISKĀS SITUĀCIJAS APRAKSTS

1.4.1. Iedzīvotāji, apdzīvotās vietas, nodarbinātība

Dabas lieguma teritorija un tās tuvākā apkārtnē vairāku kilometru plašā apgabalā ir neapdzīvota. Līdz ar to nav pamatoti analizēt datus par Usmas pagasta iedzīvotāju struktūru, apdzīvotību un nodarbinātību. Tuvākās apdzīvotās vietas dabas liegumam ir ciemi Amjūdze un Cirkale, kas atrodas apmēram 4 km attālumā no dabas lieguma teritorijas. Nepilnu 2 km attālumā no Druviņu tīreļa atrodas Usmas un Slūjas ezeri.

1.4.2. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz aizsargājamo teritoriju

Medības un ogošana ir aktivitātes, kas šobrīd raksturo antropogēno noslogojumu dabas lieguma teritorijā. Teritorijas apsekošanas laikā netika novērotas pazīmes, kas raksturotu būtisku antropogēno slodzi uz dabas lieguma teritoriju, piemēram, ogotāju atstāti atkritumi, izbradājumi purvā vai izraustītas ogu mētras un sūnas pēc to lasīšanas ar palīgierīcēm. Jānorāda, ka teritorijas apsekošana notika vasaras pirmajā pusē, kuras laikā neviena no minētajām ietekmēm purvu un mežu teritorijās netika novērota. Iespējams, ka rudenī pēc ogu un sēņu sezonas ir vērojama būtiskāka antropogēnā ietekme, kaut gan purvā radītie zemsedzes bojājumi, visbiežāk ir konstatējami arī nākamajā sezonā, tātad tie būtu konstatēti vasaras pirmajā pusē. Iespējams, radīto antropogēno ietekmi mazina medību formējuma „Plučī” pārstāvji, kuri regulāri dabas lieguma teritorijā savāc pamanītos atkritumus (medību kolektīva pārstāvja mutisks komentārs dabas aizsardzības plāna izstrādes darba grupās).

Kā nozīmīgs dabas liegumu ietekmējošais faktors šobrīd un perspektīvā jānorāda mežsaimnieciskā darbība gan dabas lieguma teritorijā (kopšanas, sanitārās cirtes), gan arī tās tiešā tuvumā (kailcirtes). Atbilstoši normatīvajiem aktiem, teritorijā ir pieļaujama sanitārā un kopšanas cirte, kas līdz šim ir notikušas samērā nelielā dabas lieguma teritorijas daļā. Teritorijas tiešā tuvumā – nogabalos, kas robežojas ar dabas lieguma teritoriju, tiek veikta mežsaimnieciskā darbība atbilstoši saimniecisko mežu izmantošanas nosacījumiem, piemēram, tiek veikta galvenā cirte. Mežsaimnieciskās aktivitātes dabas lieguma teritorijā, galvenokārt, notikušas pirms dabas lieguma izveides, kad teritorijā realizētas vairākas kailcirtes. Savukārt laika posmā no 2004.-2009.gadam dabas lieguma ziemeļu daļā realizētas vairākas sanitārās cirtes. Tiešā dabas lieguma pierobežā notiek mežizstrāde, un visintensīvāk tā norit pie dabas lieguma ziemeļu, ziemeļaustrumu un dienvidu robežas.

Pēdējās divās desmitgadēs mežsaimnieciskās aktivitātes dabas lieguma teritorijā ir veiktas nelielās platībās. Pirms dabas lieguma teritorijas izveides 2004.gadā, tās teritorijā realizētas divas kailcirtes. Tiešā dabas lieguma pierobežā notiek mežizstrāde. Visintensīvāk tā ir notikusi pie dabas lieguma dienvidu robežas, kur visā dabas lieguma robežas posmā veiktas kopšanas cirtes. Savukārt dabas lieguma ziemeļdaļā un ziemeļaustrumu pierobežā veiktas sanitārās cirtes pēc 2005.gada vētrām. Sanitāro ciršu

veikšana dabas liegumu teritorijās ir jāveic atbilstoši vispārējos noteikumos noteiktajam – ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai. Ņemot vērā, ka vispārējos noteikumos noteiktā norma ir vispārīga, piemēram, netiek atrunāta specifiska kārtība putnu sugu aizsardzībai nepieciešamo elementu saglabāšanai dabas lieguma teritorijā, turpmāk, veicot sanitārās cirtes, ir nepieciešama specifisku nosacījumu noteikšana. Kā papildus nosacījumi, kas būtu jānosaka, ka pirms sanitārās cirtes realizācijas ir jāsaņem arī ornitologa atzinums, kā arī, veicot sanitāro cirti, ir jāsavaglabā visi augtspējīgie koki.

Dabas lieguma teritorijā atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir pieļaujama kopšanas cirte līdz noteiktam valdaudzes vecumam, galvenokārt pieļaujot ciršanu jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs. Jāņem vērā, ka jaunaudžu un vidēja vecuma audžu īpatsvars dabas liegumā ir samērā augsts – 60%, tātad ir paredzama kopšanas ciršu veikšana arī turpmāk. Lai mazinātu kopšanas ciršu ietekmi uz dabas lieguma dabas vērtībām, ir nepieciešams samazināt pieļaujamo laika periodu kopšanas cirtes veikšanai, to atļaujot veikt ārpus putnu ligzdošanas un riestošanas sezonas, kas daļēji tiek nodrošināts ar Vispārējiem noteikumiem. Jānorāda, ka ievērojamu dabas lieguma teritorijas daļu aizņem mikrolieguma un tā buferzonas teritorija, kurā saimnieciskā darbība ir būtiski ierobežota, tajā skaitā ir ierobežots kopšanas cirtes realizācijas laika periods. Mikrolieguma atcelšanas gadījumā teritorijā ir nepieciešams nodrošināt mikroliegumos noteikto sezonas ierobežojumu mežsaimnieciskās darbības realizācijai, tajā skaitā kopšanas ciršu veikšanai, tātad pieļaujamais kopšanas cirtes periods būtu no 1.augusta līdz 1.martam, kas ir par 15 dienām garāks nekā šobrīd Vispārējos noteikumos noteiktais. Lai nākotnē mazinātu antropogēno slodzi uz dabas lieguma teritoriju, ir nepieciešams ierobežot kopšanas cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos. Salīdzinoši ar sausajiem tipi, īpašo aizsargājamo biotopi slapjajos tipos veidojas daudz jaunākās mežaudzēs, tāpēc kopšanas cirtes ietekme uz slapjajiem tipi ir daudz būtiskāka nekā uz sausajiem.

Kopumā vērtējams, ka perspektīvā nav paredzama antropogēnās slodzes būtiska palielināšanās dabas lieguma teritorijā, it sevišķi rekreācijas jomā, jo teritorija ir neapdzīvota, kā arī tuvākās apdzīvotās vietas atrodas ievērojamā attālumā.

Atbilstoši medību formējuma – biedrības „Pluči” sniegtajai informācijai – purva teritorija nav piemērota medību aktivitātēm, tomēr dabas liegumam blakus esošās teritorijās tās notiek. Dabas lieguma teritorijā nav pieļaujama medijamo dzīvnieku piebarošana, jo tā tieši var ietekmēt īpaši aizsargājamo biotopu kvalitāti. Atbilstoši AS „Latvijas valsts meži” sniegtajai informācijai dabas liegumā nav izvietotas piebarošanas vietas.

Pēdējo gadu laikā dabas lieguma teritorijā, kā arī tās apkārtnē, ir noteikti papildus AS „Latvijas valsts meži” iekšējie dabas aizsardzības nosacījumi – „Medņu riestu meži”, „Ekomeži dabai”, kuru mērķis ir saglabāt dabas daudzveidību. Ja tiks ievērotas šobrīd noteiktās dabas aizsardzības prasības un veikti plānotie apsaimniekošanas pasākumi, tad tiks nodrošināta antropogēnās slodzes ietekmes mazināšanās un teritorijas dabas vērtību saglabāšana, kā arī iespējama atsevišķu sugu dzīvotņu un biotopu kvalitātes uzlabošanās.

1.4.3. Aizsargājamās teritorijas izmantošanas veidi

Dabas lieguma teritorija vietējo iedzīvotāju vidū ir nozīmīga ogošanas vieta. Ogotājiem nozīmīgākās ir dzērvenes, tomēr mazākā apjomā tiek lasītas arī citas ogas (mellenes, brūklenes). Atsevišķos gadījumos ogas tiek lasītas ne tikai savām vajadzībām, bet arī pārdošanai, un tiek izmantots kā papildus ienākumu avots.

Teritorija tiek izmantota arī medībām. Medību tiesību iznomātājs ir AS „Latvijas valsts meži”. Par medību nozīmi dabas lieguma teritorijā skatīt dabas aizsardzības plāna 2.5.2.sadaļā „Zīdītāji” (to sociālekonomiskā vērtība), kā arī šajā nodaļā.

Mežsaimnieciskā darbība dabas lieguma teritorijā pēdējās divās desmitgadēs ir notikusi, galvenokārt, dabas lieguma ziemeļu daļā. Pirms dabas lieguma statusa noteikšanas 2004.gadā ir realizētas divas

kailcirtes 1,28 ha platībā, savukārt pēc dabas lieguma izveides, teritorijā veiktas vairākas kopšanas cirtes. Kā atzīmēts arī iepriekš, ar dabas lieguma teritorijas ziemeļaustrumu robežu aptuveni 700 m garā posmā robežojas naftas produktu cauruļvada „Polocka-Ventspils” trase, kas tieši ietekmē teritoriju, ietekmējot tās hidroloģisko režīmu tiešā dabas lieguma pierobežā, kā arī rada potenciālus naftas produktu cauruļvada avārijas riska draudus.

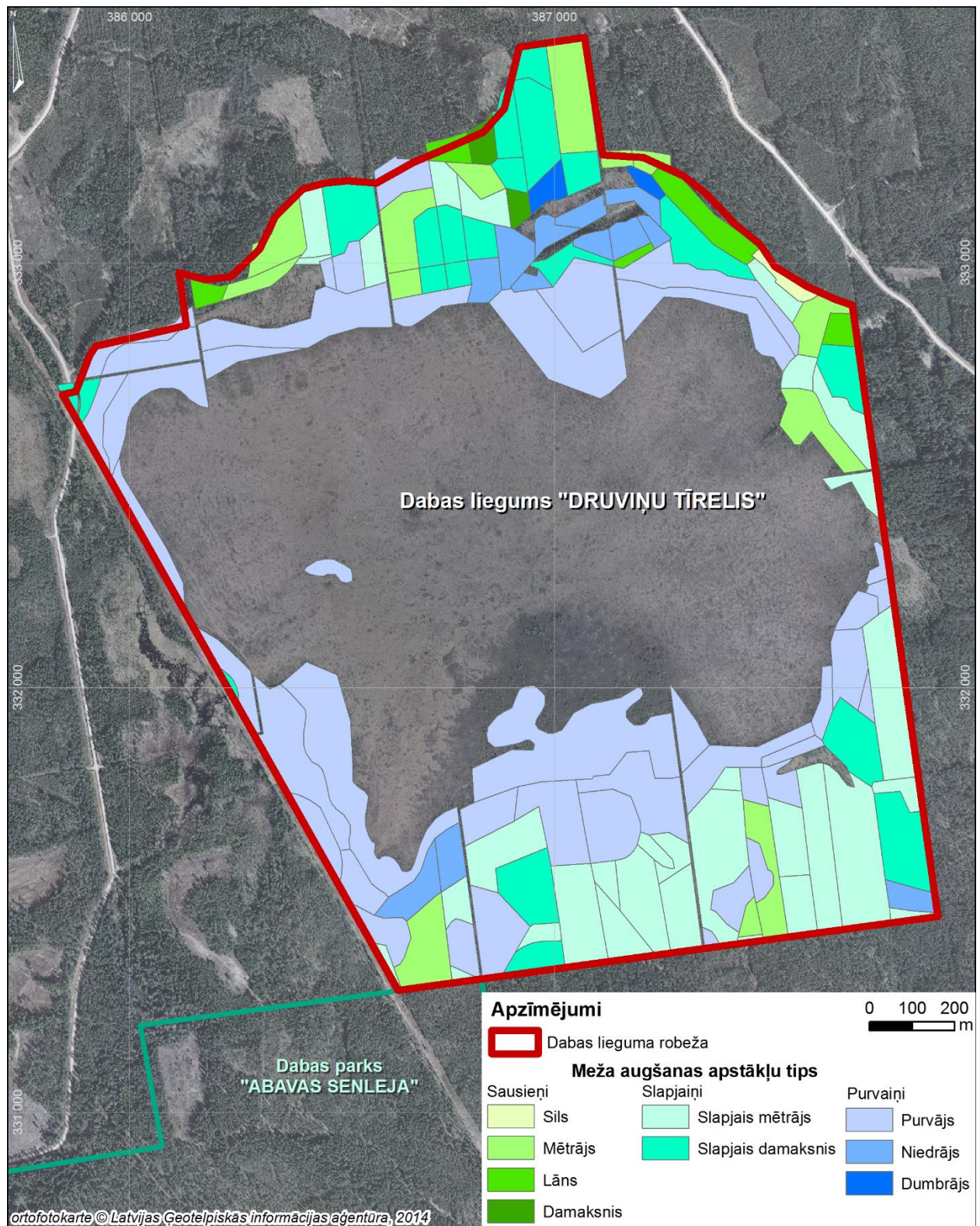
(1) Mežsaimniecība

Kopumā mežaudzes aizņem 146 ha jeb 50% no teritorijas platības, 49% no teritorijas kopplatības aizņem purva daļa, samērā nelielas platības, kas kopsummā veido 1%, aizņem stigas, brauktuves un lauces.

3.tabula. Meža augšanas apstākļu tipi un meža zemes kategorijas dabas lieguma teritorijā, izmantojot Meža valsts reģistra (MVR) datu bāzes datus, 2015

Meža augšanas apstākļu tips	Platība, ha	% no MVR reģistrētajiem mežiem
Mežaudzes		
<i>Sausieņi</i>		
Mētrājs	14,13	9,68
Damaksnis	0,98	0,67
Sils	0,57	0,39
<i>Slapjaini</i>		
Slapjais mētrājs	34,06	23,33
Slapjais damaksnis	20,36	13,95
<i>Purvaini</i>		
Niedrājs	7,43	5,09
Lāns	3,40	2,33
Purvājs	63,82	43,71
Dumbrājs	0,92	0,63
Pārējās zemes		
Pārējās zemes	Platība, ha	Procenti no VMRDB reģistrētajiem mežiem
Brauktuves, stigas	2,1	0,72
Pārplūstošs klajums	1,8	0,28

Meža augšanas apstākļu izplatība un telpiskā struktūra atspoguļo teritorijas apstākļus – slapjos meža tipus, kur dominē purvājs, slapjais mētrājs un slapjais damaksnis, kopumā aizņem 81% no visām dabas liegumā sastopamajām mežaudzēm. Nelielās platībās sastopami arī purvaini – niedrājs un lāns (kopumā 7% no mežaudzēm). Teritorijas perifērajā daļā nelielās platībās koncentrējās sausāki meža tipi, galvenokārt, mētrājs (skatīt 3.tabulu un 10.attēlu).

10.attēls. Meža augšanas apstākļu tipi dabas lieguma teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, 2015

Šobrīd teritorijā noteiktais dabas lieguma statuss pieļauj veikt kopšanas cirti jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs (20,82 ha platībā), kas pēc būtības nevar tikt realizēta aizsargājamajos meža biotopos (izņemot slapjos meža tipus, piemēram, *staignāju mežos*), jo tajos esošo mežaudžu vecums sausajos tipos ir lielāks nekā noteikumos pieļaujamais kopšanas ciršu realizācijas vecums. Lai mazinātu mežsaimniecības ietekmi uz dabas lieguma teritorijā esošajiem mežiem (jaunajiem mežiem), tiek ierosināts neveikt kopšanas cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos (10,83 ha platībā) un tiek noteikts laika perioda ierobežojums (1.marts - 31.jūlijs) kopšanas cirtes veikšanai sausajos meža tipos (9,99 ha platībā). Salīdzinoši ar sausajiem

meža tipi, īpaši aizsargājami biotopi slapjajos meža tipos var veidoties daudz jaunākās mežaudzēs, tāpēc kopšanas cirtes ietekme uz slapjajiem tipi ir daudz būtiskāka nekā uz sausajiem.

Dabas lieguma teritorijā ir jāveic pēc iespējas saudzīgas kopšanas cirtes, ievērojot nosacījumu neizvēkt no meža kritalas un stāvošos sausos kokus, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus).

4.tabula. Mežaudzes, kurās šobrīd pieļaujama kopšanas cirte dabas lieguma teritorijā, izmantojot Valsts meža reģistra datu bāzi, 2015

Kvartāls vai īpašuma kad. Nr.	Nogabalu nr.	Platība ha
365	9;18;20;21;22;29;33	7,07
366	12;22;26;27	2,66
98740100101	5;7;8	1,5
393	12	1,89
394	8,12,13	2,7
395	19,20,28	5
Kopā		20,82

Valdošā koku suga dabas lieguma teritorijā esošajos mežos ir priede. Vairāk nekā 70% mežu ir jaunaudzes un vidēja vecuma audzes. Šobrīd briestaudzes (13%) un pieaugušas audzes (11%) veido gandrīz tikpat lielu platību kā vidēja vecuma audzes. Tikai 6% no dabas lieguma mežaudzēm veido pāraugušas audzes (skatīt 4.tabulu un 11.attēlu).

11.attēls. Mežaudzes, kurās šobrīd pieļaujama un kurās plānots aizliegt kopšanas cirti dabas lieguma teritorijā, izmantojot Valsts meža reģistra datu bāzi, 2015. Avots: SIA „METRUM”, 2015

Bez vispārīgajiem mežsaimniecisko darbību regulējošajiem normatīvajiem aktiem teritorijā spēkā ir vispārējie noteikumi (skatīt 5.tabulu), kā arī mikrolieguma noteikumi – teritorijas daļā, kurā atrodas putnu sugai veidotais mikroliegums.

5.tabula. Pārskats par atļautajām un aizliegtajām cirtēm meža zemēs dabas lieguma teritorijā

Atļautās/aizliegtās darbības meža zemēs	DLZ	MIK	MIK (BUF)
Meža zemju platība, ha	227,1	11,4	54,5
Aizliegta mežsaimnieciskā darbība, izņemot pasākumus, kas saistīti ar ugunsdrošību, sugu un biotopu aizsardzību un nekoksnes vērtību ieguvu		x	
Aizliegts cērtot izlases veidā , samazināt mežaudzes pirmā stāva biežību zem 0,4, neskaitot sausus stāvošus kokus			x
Aizliegts cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē	x	x	x
Aizliegts cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausus kokus), ja mežaudzes vecums pārsniedz: priežu audzēm - 60 gadu, egļu, bērzu, melnalkšņu un liepu audzēm - 50 gadu, apšu audzēm - 30 gadu;	x	x	x
Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai	x	x	x
Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas.	x	x	x
Aizliegts ierīkot jaunus mežsaimniecības (komersantu) ceļus	x	x	x
Aizliegts atjaunot mežu stādot vai sējot	x	x	x

Valsts meža reģistra datubāzē iekļautā informācija par veiktajām mežsaimnieciskajām darbībām norāda, ka pēdējās desmitgadēs mežsaimnieciskā darbība dabas lieguma teritorijā ir notikusi nelielās platībās. Kā atzīmēts arī iepriekš, pirms dabas lieguma statusa noteikšanas 2004.gadā ir realizētas divas kailcirtes 1,28 ha apjomā, dabas lieguma ziemeļu daļā, kā arī realizēta neliela kopšanas cirte. Periodā no 2004.-2009.gadam veiktas vairākas sanitārās cirtes 5,32 ha apjomā. Pēdējo 5 gadu laikā mežsaimnieciskā darbība nav reģistrēta (skatīt 6.tabulu un 12.attēlu). Kopumā pēdējās desmitgadēs mežsaimnieciskā darbība veikta 6,81 ha platībā.

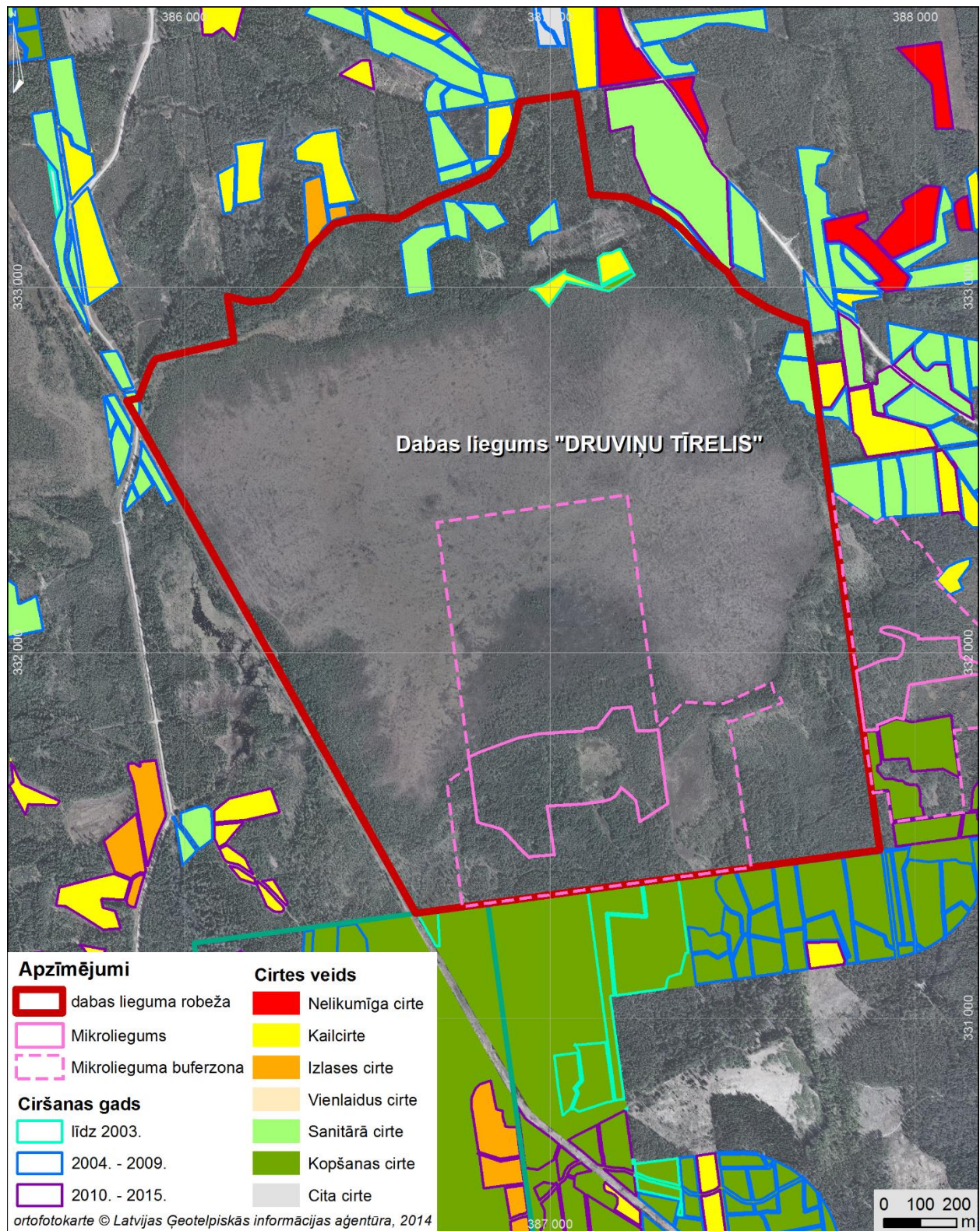
6.tabula. Mežsaimnieciskā darbība dabas lieguma teritorijā, izmantojot MVR datus, 2015.

Mežsaimnieciskā darbība	Platība, ha
Ciršana līdz 2003.gadam	
Kailcirte	1,28
Kopšana	0,22
Ciršana 2004.-2009.gadam	
Sanitārā	5,32
Kopā	6,81

Jānorāda, ka dabas lieguma pierobežā notiek mežizstrāde, kas netieši ietekmē (fragmentē) meža teritoriju kopumā. Tā ir notikusi pie dabas lieguma dienvidu robežas, kur visā dabas lieguma robežas posmā veiktas kopšanas cirtes. Savukārt dabas lieguma ziemeļdaļā un ziemeļaustrumu pierobežā veiktas sanitārās cirtes pēc 2005.gada vētrām. Dabas lieguma ziemeļu daļas pierobežā veiktas vairākas kailcirtes, savukārt dabas lieguma austrumu daļā realizēts ievērojams skaits sanitāro ciršu (skatīt 12.attēlu). Jānorāda, ka sanitārās cirtes veiktas (vairāk nekā 5 ha platībā) arī dabas lieguma teritorijā. Atbilstoši šī brīža izpratnei par sanitāro ciršu veikšanas nepieciešamību īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, tiek veikti dažādi piesardzības pasākumi, lai izvērtētu sanitārās cirtes nepieciešamību, tās ietekmes būtiskumu uz citām mežaudzēm, gadījumā, ja tiek konstatēts, ka bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma teritorijas. Nākotnē ir nepieciešams noteikt nepieciešamību pirms sanitārās cirtes veikšanas saņemt arī ornitologa atzinumu. Daudzos gadījumos šāds dabiskais traucējums (vējgāze vai vējlauze) ir uzskatāms kā bioloģiskās daudzveidības veicinošs.

Atbilstoši noteiktajai likumdošanai, dabas lieguma teritorijā ir pieļaujama kopšanas cirte līdz noteiktam valdaudzes vecumam, galvenokārt pieļaujot ciršanu jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs. Jāņem vērā, ka jaunaudžu īpatsvars nav augsts – 10 % no visām audzēt, bet vidēja vecuma audžu īpatsvars dabas liegumā ir augsts – 63%, kas pieļauj kopšanas ciršu veikšanu arī turpmāk. Šobrīd gandrīz pusi dabas lieguma teritorijas aizņem mikrolieguma un tā buferzonas teritorija, kurā saimnieciskā darbība ir būtiski

ierobežota. Dabas lieguma dienvidu daļā 11,4 ha platībā atrodas mikroliegums un tā buferzona 54,5 ha platībā, savukārt dabas lieguma dienvidrietumu daļā teritorija robežojas ar citu mikroliegumu. Nākotnē ir nepieciešams noteikt papildus piesardzības pasākumus kopšanas ciršu realizācijai.

12.attēls. Mežsaimnieciskā darbība dabas lieguma teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, 2015

(2) Medības

Dabas lieguma teritorijā tiek organizētas medības. Teritoriju apmedī medību klubs „Plučī”. Dabas lieguma platība aizņem tikai 7% no visas medību kolektīva izmantojamās platības. Medības notiek intensīvi gan uz gaidi, gan ar dzinējiem (no oktobra līdz martam). 2014./2015.gada sezonā visā medību iecirkņa platībā tika uzskaitīti 3 aļņi, 23 staltbrieži, 12 stirnas, 7 mežacūkas, kā arī 4 lapsas, 2 zaķi, 5 jenotsuņi un 1 āpsis, t. sk. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās zīdītāju sugas, 13 bebri un 5 meža caunas.

Medīti tiek gan limitētie medījamie dzīvnieki – aļņi, brieži, meža cūkas, stirnas, gan arī nelimitētie medījamie dzīvnieki. Ievērojami medijamo pārnadžu postījumi mežu teritoriju apsekošanas laikā netika konstatēti.

Dabas lieguma teritorija visā tā platībā ir iznomāta vienam mednieku klubam „Plučī”. Dati par medību platībās uzskaitītajiem un nomeditajiem dzīvniekiem sniegti dabas aizsardzības plāna 2.5.2.nodaļā.

Medības ir atļautas visā dabas liegumā (ievērojot mikroliegumu teritorijās noteiktos medību un medību torņu būvniecības ierobežojumus no 1.februāra līdz 31.jūlijam, kā arī medijamo dzīvnieku piebarošanas ierobežojumu no 1.marta līdz 30.jūnijam).

Atbilstoši Ministru kabineta 17.12.2013. noteikumu Nr.1483 „Savvaļā dzīvojošo medijamo dzīvnieku piebarošanas noteikumi” 7.4.punktam, medijamo dzīvnieku piebarošana nav atļauta teritorijās, kas Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā noteiktas kā īpaši aizsargājami biotopi vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes. Barotavas konstrukcijai ir jānodrošina, ka barība atrodas vismaz viena metra augstumā virs zemes un tai nevar piekļūt mežacūkas (gadījumā, ja konkrētajā medību iecirknī nevar medīt mežacūkas). Ja barību nav iespējams novietot viena metra augstumā virs zemes un tai var piekļūt mežacūka, tad barotavas konstrukcijai jānodrošina dozēta barības padeve (dozatori, mucas).

Jānorāda, ka medijamo dzīvnieku piebarošana piesaista dzīvniekus no plašākas apkārtnes. Piebarošanas rezultātā var rasties palielināts dzīvnieku blīvums piebarošanas vietās visā piebarošanas periodā. Mākslīgi palielinātais dzīvnieku blīvums saglabājas arī tajā periodā, kad piebarošana ir aizliegta, kas rada papildus apdraudējumu mežu biotopiem un retajām putnu sugām, piemēram, medņu cāļiem to pirmajos dzīves mēnešos. Līdz ar to šo dzīvnieku ietekme uz apkārtni piebarošanas rajonos ievērojami pieaug. Koncentrējoties vienā rajonā lielākā skaitā, kāda viena suga var ievērojami ietekmēt kādu citu. Piemēram, meža cūku palielināts blīvums pavasarī ir nevēlams uz zemes ligzdojošajiem putniem – ligzdas, kas atrodas uz zemes, šādos piebarošanas rajonos tiek izpostītas vairāk, īpašs traucējums tas ir mednim ligzdošanas laikā. Ja piebarošana notiek zālājā, tas degradējoši ietekmē zemsedzi. Tā kā dabas liegumā kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijā apsaimniekošanas režīms maksimāli ir vērsts uz visu sugu aizsardzību un biotopu dabisku attīstību, tad šāda cilvēka realizēta darbība ir pretrunā ar dabiskiem procesiem un uzskatāma kā dabas līdzsvara jaukšana, un visā dabas lieguma teritorijā ir nevēlama. Šobrīd dabas lieguma teritorijā ievest un izgāzt lauksaimniecības un pārtikas produktus nav atļauts saskaņā ar Vispārējo noteikumu 18.10.punktu, tāpēc barotavas jānovirza ārpus dabas lieguma robežām. Atbilstoši AS „Latvijas valsts meži” informācijai, dabas lieguma teritorijā nav izvietotas barotavas. IAIN projektā tiek paredzēts vispārējs medijamo dzīvnieku piebarošanas aizliegums, lai nodrošinātu medņu rieta vietu un meža biotopu aizsardzību. Jānorāda, ka dzinējmedības pavasara periodā (no februāra, izņemot vilku, lūšu medības sniega apstākļos) vairs nenotiek. Individuālo medību veikšana nav uzskatāma par būtisku traucējumu, ja, piemēram, to salīdzinām ar ogošanu vai sēņošanu.

(3) Naftas produktu tranzīts

Ar dabas lieguma teritorijas rietumu robežu aptuveni 1,5 km garā posmā robežojas naftas produktu cauruļvada „Polocka-Ventspils” trase. Cauruļvada aizsargjosla ir noteikta 25 m attālumā no katra malējā cauruļvada ass. Lai gan Ventspils novada Usmas pagasta teritorijas plānojuma vides pārskatā 2010-2022.gadam ir norādīts, ka esošais naftas vads nerada būtiskus vides draudus blakus esošajām dabas teritorijām, tomēr jānorāda, ka zināms risks pastāv naftas vada bojājumam, kas vairākkārt jau konstatēts šajā reģionā kā neliela daudzuma naftas produktu noplūdes vidē. Šī problēma jāatzīmē kā būtisks drauds videi un jāņem vērā turpmākās teritorijas apsaimniekošanas kontekstā. Tāpat jāreķinās ar jebkuriem cauruļvada modernizācijas darbiem, kas tieši vai netieši var apdraudēt dabas lieguma teritorijā sastopamās dabas vērtības. Naftas vada 1,5 km garā posma visā platībā sastopami īpaši aizsargājami

biotopi – *purvaini meži*, kā arī nedaudz vairāk uz dabas lieguma centrālo daļu atrodas biotops – *neskarti augstie purvi*.

Cauruļvada avārijas gadījumā vidē var nonākt naftas produkti, tādējādi radot būtisku apdraudējumu apkārtnē sastopamajām dabas vērtībām. Ņemot vērā, ka posmā no naftas vada jeb dabas lieguma rietumu robežas virzienā uz teritorijas centru reljefs pazeminās, tad naftas noplūdes gadījumā, noplūdes plūsmas virziens būtu virzienā uz dabas lieguma centrālo daļu. Tātad šāda noplūde būtu īpaši nelabvēlīga visai dabas lieguma teritorijai. Kā teritorijas dabas vērtību negatīvi ietekmējošs faktors jāmin samērā bieži nelegālie pieslēgumi naftas vadam, kas var radīt piesārņojumu trasei pieguļošajos biotopos. No tā izriet nepieciešamība ierobežot nelegālo pieslēgumu iespējamību, tajā pašā laikā nodrošinot cauruļvada avārijas dienestam un vides sanācijas uzņēmumam (SIA „VentEko”) netraucētu piekļūšanu naftas produktu vada trasei (īpaši tas attiecas uz gadījumiem, ja būtu nepieciešams likvidēt cauruļvada bojājumus un novērst avārijas sekas). Jāsecina, ka potenciālas avārijas gadījumā piekļūšana avārijas vietai varētu tikt nodrošināta pietiekami labi. Gandrīz visā dabas lieguma rietumu robežas garumā paralēli dabas lieguma robežai atrodas ceļš, kas avārijas gadījumā nodrošinātu mobilo piekļūvi avārijas vietai, kā arī kā ceļš ir izmantojama naftas vada trase.

Kā būtiskākais apdraudošais faktors ir iespējamais piesārņojums, kas nonāktu augsnē un ūdeņos naftas vada avāriju vai nelegālo pieslēgumu rezultātā.

Kā pagaidu risinājums potenciālas naftas noplūdes gadījumā, ir naftas uztveršanas un uzkrāšanās grāvju veidošana cauruļvada tiešā tuvumā. Tas ir nepieciešams, lai avārijas gadījumā ierobežotu naftas ieplūšanu purvā. Zināmā mērā šādus grāvjus būtu iespējams veidot Druviņu tīreļa dienvidrietumu daļā, kur starp purvu un naftas cauruļvadu atrodas meža masīvs. Savukārt bīstamākā situācija veidojas purva ziemeļrietumu daļā aptuveni 500 m garā posmā, kur purva teritorija tieši robežojas ar naftas vada trasi. Ja naftas noplūde notiktu šajā teritorijas daļā, purva atklātajā daļā notiktu tieša naftas produktu ieplūde. Tomēr ir jāsecina, ka šis jautājums nav aktuāls tikai dabas lieguma kontekstā, jo, avārijai notiekot ārpus dabas lieguma teritorijas ietekmes zonas, ir iespējama naftas produktu tālāka noplūde citās hidroloģiskajās sistēmās (grāvos, ezeros, upēs), tādēļ jautājums par naftas avāriju sanāciju ir jārisina plašākā kontekstā, iesaistot arī citas iesaistītās puses – analizējot potenciālos riskus plašākā mērogā, piemēram, Abavas upes hidroloģiskās sistēmas aizsardzības mērogā. Apskatot Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānu 2010.-2015.gadam, tika secināt, ka šajā dokumentā šis jautājums nav risināts. Jānorāda, ka potenciālā naftas noplūdes ietekme var skart vairākas Ventas upju baseina upes.

II TERITORIJAS NOVĒRTĒJUMS

2.1. TERITORIJA KĀ VIENOTA DABAS AIZSARDZĪBAS VĒRTĪBA UN FAKTORI, KAS TO IETEKMĒ

Dabas lieguma nozīmīgo dabas aizsardzības vērtību nosaka teritorijas reljefs un atrašanās vieta starp dažādām saldūdens ekosistēmām – Abavas upi, Usmas un Slujas ezeriem. Dabas lieguma teritorija ir veidojusies dabiskā, cilvēka mazskartā meža reģionā, izzudušā Baltijas ledus ezera gultnes daļā – blakus Usmas ezera ieplakai, pazeminājumā ap šo ieplaku.

Dabas vērtību pastāvēšanu un to kvalitāti ietekmē gan dabiskie procesi (applūšana, vētras, mainīgi klimatiskie apstākļi), gan cilvēka aktivitātes (meliorācija, teritorijas apsaimniekošana vai apsaimniekošanas pārtraukšana, mežsaimnieciskā darbība). Laika gaitā dabas lieguma teritorija ir antropogēni ietekmēta, Druviņu purvā konstatēti daži nelieli grāvji, blakus dabas liegumam uzbūvēta naftas cauruļvada trase, teritorijā un tiešā tās tuvumā notiek mežsaimnieciskā darbība. Visticamāk, ka pirms naftas cauruļvada trases izbūves, purva dabiskā notece uz Abavas upi ir bijusi tā rietumu daļā, jo otru izbūvētajai naftas cauruļvada trasei atrodas ūdenstece, kura turpinās līdz pat Abavas upei. Šobrīd starp purva teritoriju un ūdensteci teritorijas rietumu daļā atrodas izbūvētā naftas cauruļvada trase, kas mākslīgi uztur relatīvi augstu ūdens līmeni Druviņu tīrelī, saglabājot purvu biotopiem nepieciešamo mitruma režīmu.

Dabas lieguma hidroloģija ir tiešā veidā saistīta ar teritorijā esošajām dabas vērtībām – purvu un meža biotopiem, kā arī reto sugu atradnēm. Lai gan dabas lieguma hidroloģiskais režīms vērtējams kā relatīvi stabils (šobrīd nav novērota purvu biotopu degradācija) un meliorācijas darbību mazskarts, galvenais teritorijas dabas vērtību ietekmējošais faktors ir purva hidroloģiskā režīma stabilitāte nākotnē. Šobrīd dabas lieguma teritorijā nav novērojama vispārēja purva biotopu degradācija, tāpēc nav nepieciešams veikt purva hidroloģiskā režīma atjaunošanas pasākumus.

Dabas lieguma teritorija ir bioloģiskās daudzveidības nodrošinātāja plašākā kontekstā, un tā ir saistīta ar blakus esošām dabas lieguma „Pluču tīrelis” un dabas parka „Abavas senleja” teritorijām un to dabas vērtībām, galvenokārt mežiem un retajām putnu, zīdītāju sugām, kuru pārvietošanos neierobežo cilvēka noteiktās robežas, tomēr šīs sugas ierobežo teritorijās un to tuvumā notiekošās saimnieciskās aktivitātes, piemēram, mežsaimniecība, mežu nosusināšana.

Agrāk mežu nosusināšana koksnes ražas ieguves palielināšanai bija normāla meža apsaimniekošanas prakse, kuru laika gaitā centās apvienot ar koku pludināšanu pa lielākajām upēm. Kurzemes pusē koku pludināšana pa Abavu un Ventu bija nozīmīgs pamatdarbs daudziem cilvēkiem. Ņemot vērā, ka purva teritorija atrodas samērā netālu no Abavas upes, visticamāk ap purvu esošie meži vēsturiski ir cirsti un izmantoti koku pludināšanai un tirdzniecībai. No mūsdienu skatupunkta – nosusināšana ir viens no galvenajiem meža biotopu ietekmējošajiem faktoriem un to degradācijas iemesls.

Dabas lieguma teritorijā esošie meži ir dažāda vecuma. Lielāko daļu (vairāk nekā 70%) no tām veido jaunaudzes un vidēja vecuma audzes, kas norāda uz veikto mežsaimniecisko darbību pirms dabas lieguma izveides. Salīdzinoši maz teritorijā saglabājušās pieaugušas un pāraugušas audzes (17%).

Dabas liegums ir aizsargājams kopš 2004.gada, tajā ir ļoti daudz jaunu mežu (70%), kas fragmentē vecās, bioloģiski vērtīgās mežaudzes. Nākotnē ir jānosaka vienots dabas lieguma teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas modelis, lai netiktu veicināta turpmāka meža teritoriju fragmentācija un tiktu nodrošināta vienota aizsardzība visām tajā esošajām dabas vērtībām. Pēdējās desmitgadēs dabas lieguma un tā tuvumā esošās meža teritorijas ir skārusi mežsaimnieciskā darbība, kas no vienas puses veicina teritorijas apsaimniekošanu, no otras puses – samazina meža biotopu kvalitāti, būtiski ietekmējot dabisko mežu attīstību kopumā. Šobrīd ir nepieciešams detalizēti plānot apsaimniekošanas pasākumus, lai nodrošinātu optimālu traucējumu apjomu un aizsargātu retās sugas un biotopus no palielinātas antropogēnās slodzes, galvenokārt, mežsaimnieciskās darbības, nekontrolētas rekreācijas un citiem antropogēniem traucējumiem.

Dabas lieguma teritorijas prioritārā aizsardzība ir jāvērs uz medņu rieta vietas un meža, purvu biotopu kompleksu aizsardzību un apsaimniekošanas plānošanu, lai to spētu saglabāt sugām un biotopiem nepieciešamajā kvalitātē, kas nodrošinātu to pastāvēšanu nākotnē.

Ņemot vērā īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu koncentrēšanos dabas lieguma teritorijā, to nozīmi ES retu un izzūdošu sugu un biotopu aizsardzības kontekstā, dabas liegums atzīstams par nozīmīgu teritoriju bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā Latvijā. Kā galvenās dabas lieguma vērtības jāmin meža biotopu kvalitāte, kas ir piemērota dzīves vide retajām putnu sugām, tajā skaitā nozīmīga medņu rieta vieta.

Vairāk nekā pusi dabas lieguma teritorijas aizņem meži (50%), otru pusi teritorijas veido purvs (49%). Šie biotopa veidi nodrošina daudzveidīgu dzīves vidi daudzām sugām, kā arī veido kompleksu dabas aizsardzības vērtību – kopumā konstatēti 2 ES nozīmes meža un 3 purvu biotopu veidi.

Šobrīd zināmie bioloģiski daudzveidīgie meža biotopi, kas atbilst kādam no ES nozīmes biotopam, aizņem 99,48 ha (33,95%), purvu biotopi 145,26 ha (49,58%) no dabas lieguma platības.

Dabas lieguma teritorijā konstatētas 7 ES nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugu. Teritorijā un tās tiešā tuvumā ir konstatēta viena medņu rieta vieta. Skujkoku meži un purvs ir piemēroti daudzām retajām putnu sugām, kuras apdzīvo šo teritoriju.

Meža masīvs ir dzīvesvieta zīdītājdzīvniekiem un vairākām retām bezmugurkaulnieku sugām, piemēram, lielajai krāšņvabolei. 7. un 8.tabulā norādīta informācija par dabas lieguma galvenajām dabas vērtībām.

7.tabula. Latvijas un ES nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi dabas lieguma teritorijā

Nr. p.k.	Latvijas īpaši aizsargājamā biotopa nosaukums, kods	Biotopu Direktīvas I pielikuma biotops, kods	Platība (ha)	% no dabas lieguma platības	
1.	-	Neskarti augstie purvi	7110*	118,78	40,54
2.	Pārejas purvi un slīkšņas	2.7. Pārejas purvi un slīkšņas	7140	0,58	0,20
3.	-	<i>Rhynchosporion albae</i> pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm	7150	25,89	8,84
4.	Staignāju meži	1.15. Staignāju meži	9080*	1,36	0,46
5.	Grīņi	1.1. Purvaini meži	91D0*	98,13	33,49
Kopā	-	-	-	244,75	83,53

Apzīmējumi: * - ES nozīmēs prioritārais biotops

Dabas liegumā konstatētas 12 īpaši aizsargājamās sugas, trijām no tām ir veidojami mikroliegumi. Sugu ziņā lielākā nozīme un vērtība neapšaubāmi ir putnu sugām – 6 Putnu Direktīvas I pielikuma sugas (vienlaikus arī 7 Latvijā īpaši aizsargājamās sugas) ir sastopamas dabas lieguma teritorijā. Konstatētas arī Biotopu direktīvas dažādu pielikumu augu, bezmugurkaulnieku un zīdītāju sugas – īss pārskats par to skatāms 8.tabulā.

Kā nozīmīga dabas lieguma vērtība ir jānorāda meža un purvu biotopu kvalitāte un tajos esošo reto putnu sugas, galvenokārt medņu rieta vietas un tādu putnu sugu kā vakarlēpis, mazais mušķērājs un dzilnveidīgo sugu, kā arī lielo plēsīgo putnu klātbūtne.

8.tabula. Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās sugas dabas lieguma teritorijā

Sugu grupa	Latvijas likumdošana		ES direktīvu pielikumi			
	ĪAS	MIK	II	IV	V	I
Putni	7	3	-	-	-	6
Vaskulārie augi	3	-	-	2	-	-
Sūnas	1	-	-	-	-	-
Bezmugurkaulnieki	1	-	-	-	-	-
Kopā	12	3	-	2	-	6

Apzīmējumi: ES – Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC Par savvaļas putnu aizsardzību. I pielikums. Sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā. Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEC (21.05.1992) Par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību. II pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir

Kopienas interešu sfērā un kuru aizsardzībai nepieciešama īpaši aizsargājamo teritoriju nodalīšana. V pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir Kopienas interešu sfērā un kuru iegūšana un ekspluatācija dabā var būt pieļaujama
ĪAS – īpaši aizsargājama suga, 1.no 2.pielikums MK 2000.gada 14.novembra noteikumiem Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”
MIK – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums, 1.pielikums 2012.gada MK noteikumiem Nr.940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu

2.2. AINAVISKAIS NOVĒRTĒJUMS

Dabas lieguma teritorijā ietilpst meža masīvs un atklātā purva teritorija, kuru no dienvidiem norobežo Abavas upei raksturīgā ainava. Rietumos un austrumos teritoriju norobežo ceļi, kas būtiski pārtrauc vienlaidus meža ainavu. Abavas upe veido norobežojumu jeb dabisku barjeru, kas ļāvis ilglaicīgi pastāvēt dabas lieguma dabas vērtībām – purvu un meža biotopiem, medņu riestiem, kā arī citām dabas vērtībām.

Dabas lieguma teritorijā ainavu vizuālo uztveri būtiski ietekmē ainavu pieejamība (ceļu tīkls). Atklātā ainava vērojama dabas lieguma centrālajā daļā – purvā, perifēro teritoriju klāj meži, kuros ir slēgta ainava. Pārvietojoties pa mazajiem meža ceļiem ap dabas lieguma teritoriju, pamatā vērojamas slēgtas meža ainavas. Tātad dabas lieguma teritorijā vērojama dabiska, slēgta meža masīva ainava un atklātā purva ainava dabas lieguma centrālajā daļā.

Druviņu tīrelī ir izteikti atklātā purva ainava. Purva perifērajā daļā sastopamas purva priedes. Kopumā teritorijai raksturīgas gan purva, gan strauji augošās formas priedes. Druviņu purvā atrodamas arī bioloģiski vecas priedes.

13.attēls. Neskarta augstā purva ainava Druviņu tīrelja centrālajā daļā
Foto: L.Mihailova, 2015

14.attēls. Bioloģiski veca priedīte Druviņu tīrelī
Foto: L.Mihailova, 2015

Kopumā purva vide nav labvēlīga priežu augšanai (purva augsnei jeb kūdrai raksturīgs liels mitrums, skābums, maz skābekļa, augsnes nabadzīgās ar mikroelementiem), tāpēc purvā veidojas minētās īpatnējās priežu formas. Mainoties vides apstākļiem purvā, izmainās arī priežu augšanas apstākļi, samazinoties mitrumam pēc nosusināšanas, augsnes apstākļi kļūst labvēlīgāki priežu augšanai un priežu augšana norisinās straujāk, veidojas priežu formas ar lielākiem ikgadējiem pieaugumiem un smailām galotnēm. Tātad strauji augošās priedītes liecina par iejaukšanos purva dabiskajā attīstībā, šajā gadījumā nosusināšanas radīto ietekmi.

Analizējot dažādo priežu augšanas procesu purvā, atkarībā no tām pieejamā mitruma režīma, var izdarīt netiešu secinājumu, ka dabas lieguma ainavu attīstību ietekmē dažāds, nevienmērīgs hidroloģiskais režīms, kura ietekmē sausākās purva daļas lēnām aizaug – mainot esošo ainavu telpu.

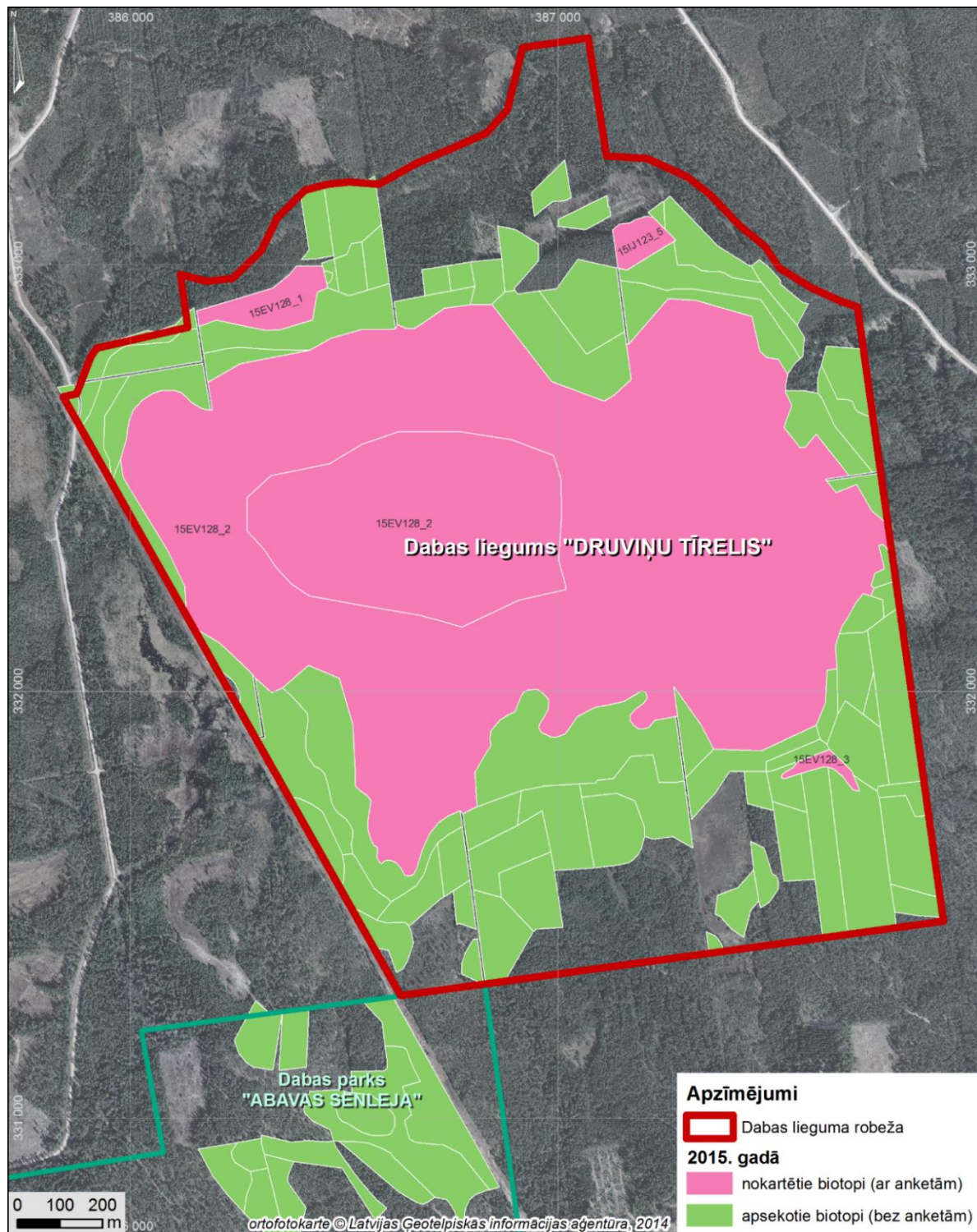
Druviņu tīrelja neskartās daļas ainavu veido ciņu - lāmu komplekss ar nelielām purva priedītēm. Tīrelī aktīvi veidojas atklāti kūdras laukumi, tajā nav purvu ezeriņu, slīkšņu un akaču. Kopumā Druviņu tīrelis ir dabisks ar purvam raksturīgo ainavu un struktūrām, antropogēni maz ietekmēts.

2.3. BIOTOPI

Informācija par dabas lieguma teritorijā sastopamajiem ES nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopiem (atbilstoši *Natura 2000* standarta datu formā sniegtajai informācijai, projekta „Augu un biotopu monitorings *Natura 2000* teritorijās Latvijā” laikā veiktajiem apsekojumiem un dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā veiktajiem apsekojumiem) ir apkopota 9.tabulā (skatīt arī 15.attēlu).

Saskaņā ar *Natura 2000* datu bāzē un Dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS esošo informāciju, dabas liegumā līdz šim bija reģistrēti pieci ES nozīmes īpaši aizsargājami biotopi ar kopējo platību 243,39 ha (kartējuma precizējums veikts laika posmā no 2008.-2012.gadam).

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā 2015.gadā visā dabas lieguma teritorijā veikta zināmo purvu biotopu kartējums ar anketām (145,26 ha platībā) un meža biotopu kartējuma precizēšana dabā (99,48 ha platībā), kā arī meža biotopu kartējuma precizēšana ar anketām (1,07 ha) vietās, kur konstatēti jauni meža biotopi vai biotopa veida izmaiņas, nosakot šo biotopu kvalitāti un nepieciešamos apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumus, vadoties pēc izstrādātās metodikas „ES aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2.papildināts izdevums” (Auniņš, 2013).

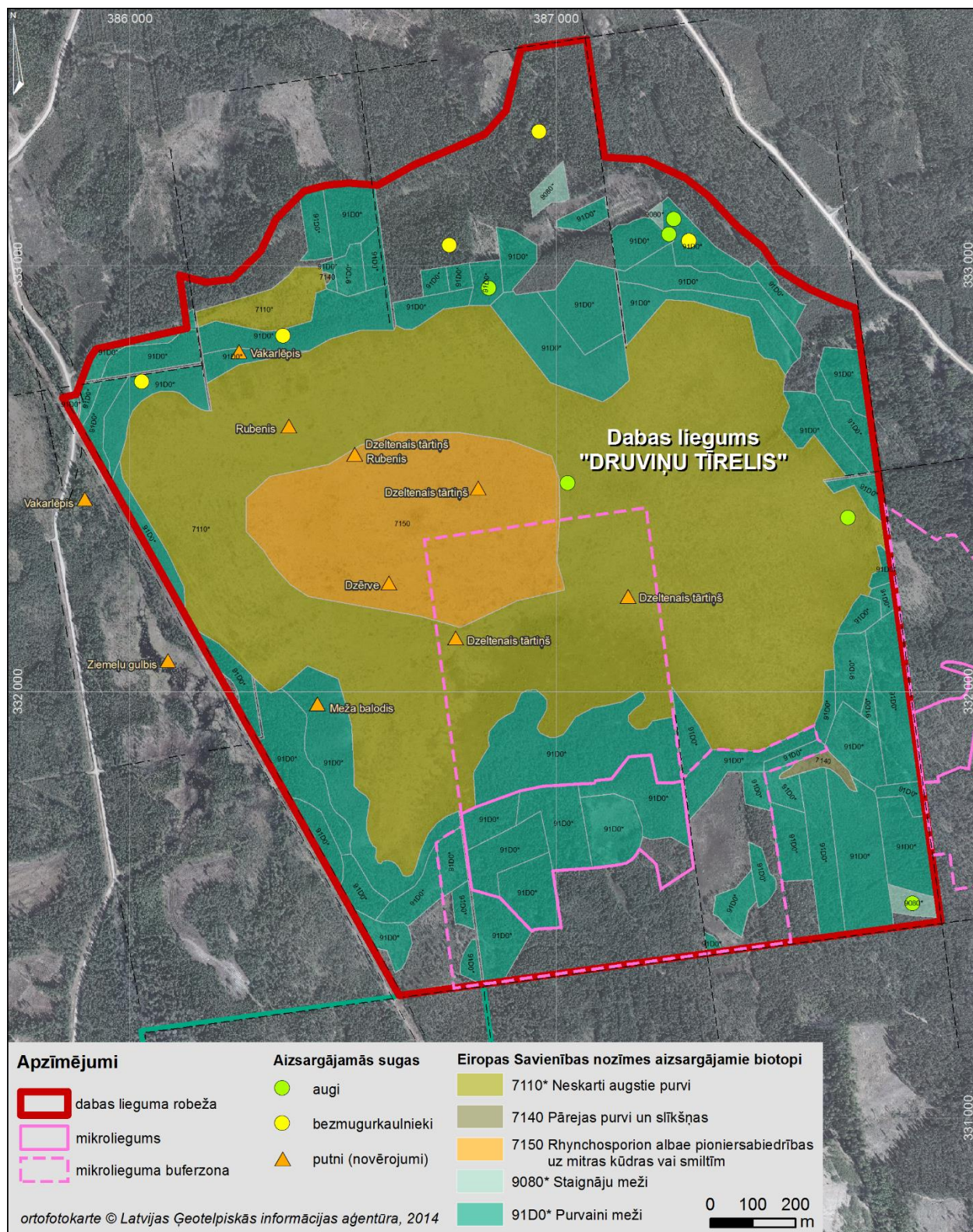
15.attēls. Īpaši aizsargājamo biotopu veiktais kartējums un kartējuma precizējums dabas lieguma teritorijā 2015.gadā. Avots: SIA „METRUM”, 2015.

Inventarizācijas rezultātā tika precizēti ES nozīmes biotopu veidi un to platības. Pēc jaunākās informācijas kopējā ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu platība dabas liegumā ir 244,75 ha, kas ir par 1,36 ha lielāka nekā iepriekš noteikts. ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu platība ir palielinājusies, jo, atbilstoši metodikai, tika precizēti konkrētie biotopu veidi. Dabas lieguma austrumu daļā *purvaino mežu* biotopi tika pārkvalificēti par *Neskartu augsto purvu* platībām, kā arī teritorijas ziemeļu daļā ir noteikts viens iepriekš neizdalīts *purvaino mežu* biotopa poligons (skatīt 16.attēlu un 9.tabulu).

9.tabula. Pārskats par biotopu platību izmaiņām, veicot biotopu kartējuma aktualizāciju dabas lieguma teritorijā

ES biotopa kods un nosaukums (*-prioritārs biotops)	Iepriekš zināmā platība (Dati no Natura 2000 datu formas)	Aktualizētā platība (2015.gadā)	Starpība	Iemesls
7110* Neskarti augstie purvi	102,89	118,78	+15,89	1.Iepriekšējā kartējumā purva fragments A daļā nepamatoti kartēts kā mežs, iespējama kļūda datu apstrādē 2.Daļa iepriekš kartēto pārejas purvu atbilst augstā purva biotopam
7140 Pārejas purvi un slīkšņas	3	0,58	-2,46	Daļa iepriekš kartēto pārejas purva biotopu atbilst augstajam purvam
7150 <i>Rhynchosporion albae</i> pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm	26,25	25,89	-0,36	Dinamisks biotops, sukcesijas pionierstadija, platības var mainīties pa gadiem, kartēts nevis pats biotops, bet veidošanās reģions
9080 *Staignāju meži	1,67	1,35	-0,32	Kartējuma precizēšana
91D0* Purvaini meži	109,58	98,12	-11,46	Platība samazinās, jo paplašinājās biotopa 7110 platība dabas lieguma A daļā
Kopā	243,39	244,75	+1,36	Kartējuma precizējums

84% jeb aptuveni 244,75 ha no dabas lieguma teritorijas aizņem ES nozīmes biotopi, pārstāvot grupas – purvu un meža biotopus. Biotopu kartēšana līdz dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanai veikta EMERALD projekta ietvaros, kā arī projekta „Augu un biotopu monitorings *Natura 2000* teritorijās Latvijā” ietvaros. Kopumā dabas lieguma teritorijā ir sastopami 5 īpaši aizsargājami biotopi, no kuriem 3 ir prioritāri aizsargājami biotopi.

16.attēls. Īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu izvietojums dabas lieguma teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, 2015

2.3.1. Purvu biotopi

Dabas lieguma augstos purvus veido centrālais purva masīvs – Novadu tīrelis, kā arī neliels ar mežu atdalīts purva fragments Novadu tīreļa ziemeļu daļā. Dabas lieguma centrālajā daļā esošais augstais purvs ir tipisks rietumu tipa augstais purvs, kura ainavu veido ciņu – lāmu kompleks. Veģetācijā ir sastopami rietumu purviem raksturīgie floras elementi.

Augstā purva dominējošo veģetāciju veido makstainā spilve *Eriophorum vaginatum*, ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*, sila virsis *Calluna vulgaris*, melnā vistene *Empetrum nigrum*, purva dzērvene *Oxycoccus palustris*, polijlapu andromeda *Andromeda polifolia*, apaļlapu rasene *Drosera rotundifolia*, brūnais sfagns *Sphagnum fuscum*, iesarkanais sfagns *Sphagnum rubellum*, Magelāna sfagns *Sphagnum magellanicum*. Sastopamas arī aknu sūnas, piemēram, zvīņlapu kurcija *Kurzia pauciflora*, gludlapu mīlija *Myliia anomala*, sfagnu apaļlape *Odontoschisma sphagni*. Lāmās aug parastais baltmeldrs *Rhynchospora alba*, purva šeihcērija *Scheuchzeria palustris*, garlapu rasene *Drosera anglica*, garsmailes sfagns *Sphagnum cuspidatum*. Lielā purva masīva rietumu daļā, veidojas atklāti kūdras laukumi, kuros pašlaik vēl nav izveidojusies veģetācija, vai arī to veido parastais baltmeldrs.

Dabas lieguma dienvidu daļā esošajā pārejas purva fragmentā sastopams arī uzpūstais grīslis *Carex rostrata* un parastā niedre *Phragmites australis*.

Teritorijas lielāko daļu purvu platības aizņem augstais purvs, sastopams arī neliels pārejas purva fragments. Visi dabas liegumā esošie purvi veido vienotu mitrāju kompleksu.

Pēc Latvijas biotopu klasifikatora (Kabucis 2001) dabas liegumā var izdalīt šādus purvu biotopus:

G.2. Pārejas purvi

G.2.6. Pārejas purvi ar uzpūsto grīslī

G.2.7. Pārejas purvi ar sfagniem un makstaino spilvi

G.3. Augstie (sūnu) purvi

G.3.1. Augsto purvu ciņi

G.3.1.1. Augsto purvu ciņi ar Magelāna sfagnu, brūno sfagnu un iesarkano sfagnu

G.3.1.2. Augsto purvu ciņi ar sila virsi un citiem sīkkrūmiem

G.3.1.5. Augsto purvu ciņi ar makstaino spilvi

G.3.1.5. Augsto purvu ciņi ar ciņu mazmeldru

G.3.2. Ieplakas augstajos purvos

G.3.2.3. Ieplakas augstajos purvos ar garsmailes sfagnu un smalko sfagnu *Sphagnum tenellum*

G.3.3. Lāmas augstajos purvos

G.3.4. Augsto purvu malas

G.2. Pārejas purvi

Neliels pārejas purva fragments atrodams dabas lieguma dienvidu daļā, kur to no lielā purvu masīva nodala šaura meža josla. Lielākajā daļā pārejas purva teritorijas sastopams biotops G.2.7. Pārejas purvi ar makstaino spilvi. Apmēram 5% no dabas lieguma pārejas purva teritorijas aizņem biotops G.2.6. Pārejas purvi ar uzpūsto grīslī. Pārejas purva austrumu daļā sastopama parastā niedre. Purvā ir vērojamas arī augstā purva iezīmes, sāk veidoties ciņu mikroreljefs. Daļā teritorijas purva biotops pamazām aizaug ar priedi, turpinot attīstību *purvaina meža* virzienā.

G.3. Augstie (sūnu) purvi

Lielāko daļu dabas lieguma purvu teritorijas aizņem augstie jeb sūnu purvi. Lielākais augsto purvu masīvs dabas liegumā ir Novadu tīrelis. Purva ainavu veido ciņu – lāmu komplekss ar zemām purva priedītēm, vietumis sastopami arī nelieli purva bērziņi. Ciņu mikroreljefu purva lielākajā daļā veido G.3.1.1. Augsto purvu ciņi ar Magelāna sfagnu, brūno sfagnu un iesarkano sfagnu, G.3.1.5. Augsto purvu ciņi ar makstaino spilvi un G.3.1.5. Augsto purvu ciņi ar ciņu mazmeldru. Biotops G.3.1.2. Augsto purvu ciņi ar sila virsi un citiem sīkkrūmiem, pārsvarā sastopams purva dienvidu daļā. Šeit veidojas ainava ar zemām purva priedītēm, kas mijas ar augstāku priežu puduriem. Šī purva daļa ir sausāka, tomēr visticamāk tas ir saistīts ar dabisko hidroloģisko režīmu purvā, jo nekādas ārējas ietekmes nav novērojamas. Novadu tīreļa rietumu daļā uz kupola nogāzes, veidojas atklātas kūdras laukumi, uz kuriem nav veģetācijas vai arī to veido parastais baltmeldrs.

Neliels ar mežu atdalīts augstā purva fragments atrodams arī dabas lieguma ziemeļu daļā. Purvs aizaug ar priedēm, norisinās sukcesija *purvaina meža* virzienā.

Dabas liegumā nelielās platībās ir konstatēts Latvijā īpaši aizsargājams biotops – *Pārejas purvi un slīkšņas* (kods 2.7.). Visi dabas liegumā esošie purvu biotopi atbilst kādam no ES īpaši aizsargājamo biotopu veidiem.

Dabas liegumā sastopami šādi ES aizsargājami purva biotopi:

- 1) *Neskarti augstie purvi* (kods 7110*)
- 2) *Pārejas purvi un slīkšņas* (kods 7140)
- 3) *Rhynchosporion albae pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm* (kods 7150)

Neskarti augstie purvi dabas liegumā aizņem lielākās purva biotopu platības. Izcilas kvalitātes augstais purvs ir Novadu tīrelī, to veido klaja purva ainava ar ciņu – lāmu kompleksu un zemām purva priedītēm (skatīt 17.attēlu). Purva rietumu daļā veidojas atklātas kūdras laukumi.

Pārejas purvi un slīkšņas – šis biotops dabas liegumā ir rets un aizņem nelielu platību dabas lieguma dienvidu daļā.

Rhynchospora alba pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm ir dinamisks biotops, tā platība un novietojums var laika gaitā mainīties, tāpēc tika kartēts nevis pats biotops, bet tikai tā veidošanās reģions. Dabas lieguma teritorijā tas ir izcilā kvalitātē un veidojas galvenokārt purva rietumu daļā uz purva kupola nogāzes (skatīt 19.attēlu).

(1) Ietekmējošie faktori

Gar purva masīva rietumu malu ir izbūvēts naftas cauruļvads Polocka-Ventspils (skatīt 4.attēlu). Vizuāli netika novērota naftas vada būtiska ietekme uz purva ekosistēmu. Apsekojot blakus purvam esošo naftas vada maģistrāli, konstatētas rakšanas pazīmes (zemes uzbērums), kuru izcelsme nav zināma (skatīt 5.attēlu). Potenciāli lielākais drauds ir naftas vada iespējamās avārijas, kuru rezultātā vidē var nonākt naftas produkti, radot piesārņojumu trasei pieguļošajos biotopos. Iespējamus draudus varētu radīt arī nelegāla pieslēgšanās naftas vadam.

Purva austrumu daļā konstatēti nelieli grāvji, kas neparādās 1942./1963.gada topogrāfiskajās kartēs, tomēr ir saredzami 1994.-1999.gada ortofotokartēs (skatīt 9.attēlu). Šie grāvīši ir nelieli un visticamāk ir rakti ar rokām. Grāvju ietekmē nosusināti nelieli purva fragmenti, kur izveidojusies mežaudze. Grāvji ir gandrīz pilnībā aizauguši ar purvam raksturīgo veģetāciju (skatīt 7.attēlu), un tālāka negatīva ietekme uz purvu netika novērota.

(2) Dabas lieguma purvu biotopu saglabāšanas un apsaimniekošanas pasākumi un to nepieciešamības pamatojums

Purvu biotopu stāvoklis dabas liegumā vērtējams kā labs. Nelielajos augstā un pārejas purva fragmentos lielā purva masīva perifērijā notiek aizaugšana ar priedēm, tomēr tā ir dabiskā sukcesija. Laika gaitā ir paredzama šo purvu fragmentu pārveidošanās par meža biotopu – *purvainu mežu*. Lielā purva masīva austrumu malā konstatēti vairāki nelieli grāvīši, kas radījuši lokālu ietekmi, nosusinot nelielu purva fragmentu, kurā pašlaik ir izveidojusies sausa mežaudze. Grāvīši ir blīvi aizauguši ar makstaino spilvi un Magelāna sfagnu, purva tālāka degradācija grāvīšu apkārtnē netika novērota.

Pašlaik nav novērojama naftas vada būtiska ietekme uz purva biotopiem, tomēr būtiskas negatīvas sekas var rasties naftas noplūdes rezultātā, avārijas vai nelegālas pieslēgšanās gadījumā. Nav zināma uz naftas vada trases konstatētā uzbērums izcelsme – vai tas radīs avārijas seku likvidācijas, nelegālas pieslēgšanās vai cita veida darbību rezultātā.

Purvā ir jānodrošina netraucēta dabisko procesu norise un nav pieļaujama nekāda veida saimnieciskā darbība, kas negatīvi ietekmē biotopus, ja vien tā nav saistīta ar tuvumā esošā naftas vada apsaimniekošanu un avārijas seku novēršanu naftas noplūdes gadījumā.

(3) Sociālekonomiskā vērtība

Purva sociālekonomiskā vērtība ir tā kūdras resursiem, tomēr kūdras ieguve nav savienojama ar dabas vērtību aizsardzību un dabas liegumā tā nav iespējama. Pašreiz galvenā purva sociālekonomiskā vērtība ir purva ogas (dzērvenes un lācenes). Teritorijā ir atļautas arī medības. Teritorijai ir augsta zinātniskā vērtība – tā ir izmantojama kā purva biotopu etalonteritorija.

17.attēls. Augstais purvs ar zemām priedītēm dabas lieguma centrālajā daļā

Foto: L.Mihailova, 2015

18.attēls. Pārejas purvs dabas lieguma dienvidu daļā

Foto: L.Mihailova, 2015

19.attēls. Biotops 7150 ieplakas purvos augu sabiedrības uz atklātas kūdras

Foto: E.Oļehnoviča, 2015

2.3.2. Meža biotopi

Dabas lieguma teritorijas meža biotopos veikta zināmo meža biotopu platību precizēšana dabā, kā arī kartējuma precizēšana ar anketām vietās, kur konstatēti iepriekš nenoteikti meža biotopi vai esošā biotopa veida izmaiņas, nosakot katra biotopa poligona kvalitāti un nepieciešamos apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumus. No visiem teritorijā apsekotajiem meža biotopu poligoniem aptuveni 75% ir labā, 20% vidējā un 5% zemā kvalitātē.

Jānorāda, ka dabas lieguma teritorijā un tās pierobežā būtu veicams pilnvērtīgs (100%) meža biotopu kartējums ar anketām, jo visa dabas lieguma teritorija ietilpst Baltijas ledus ezera krasta daļā, kurā atrodas vairāki nogabali ar priežu audzēm (briestaudzes vecumā), kas būtu vērtējami kā piejūras meža biotopu veids – *Mežainas piejūras kāpas* (2180). Arī ārpus dabas lieguma esošajos meža nogabalos konstatētas mežaudzes, kas varētu atbilst kādam ES nozīmes biotopu veidam, kas šobrīd nav juridiski pasargātas no mežsaimnieciskās darbības. Šādas potenciāli vērtīgās mežaudzes atrodas 30.kvartāla 6. un 16.nogabalā, kuros arī būtu jāveic meža biotopu izpēte, lai izvērtētu to pievienošanu dabas lieguma teritorijai.

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Galvenās mežu platības teritorijā veido biotopi **91D0*** *purvaini meži* (98,12 ha), kas atrodas vienlaidus dabas lieguma perifērajā daļā, apkārt purva teritorijai. No apsekotajām platībām – 70% biotopa platības ir labā stāvoklī 20% vidējā un 10% zemā. Biotopam nav nepieciešami specifiski apsaimniekošanas pasākumi, galvenokārt ir jānodrošina neiejaukšanās to dabiskajā attīstībā, kuru nodrošinās IAIN projektā

iekļautie mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi – kopšanas cirtes aizliegums slapjajos meža augšanas apstākļu tipos. Šo biotopu ūdensteču, grāvju, ieteku apvidū – apdraud straujas ūdens līmeņa svārstības, kas visbiežāk notiek grāvju sistēmas aizsprostošanās dēļ, kā rezultātā var izslīkt ievērojamas mežu platības. Jāņem vērā, ka Druviņu tīreļa hidroloģiskais režīms nav būtiski ietekmēts, tajā nav konstatētas grāvju sistēmas, kas varētu veicināt *purvaino mežu* degradāciju.

Pavisam nelielas mežu platības aizņem **9080* *staignāju meži*** (1,35 ha), kas konstatēti vairākās dabas lieguma daļās. Kopumā teritorijā tika precizēti četri nogabali ar attiecīgo biotopu, tomēr viens no tiem atzīts par ekoloģiskajām prasībām neatbilstošu, jo nogabals pēc struktūras un pārējiem kritērijiem neatbilst šim biotopa veidam. Tādēļ kopējā biotopu platība ir nedaudz samazinājusies. Kopumā biotopa kvalitāte vērtēta kā vidēja. *Staignāju mežu* galvenā bioloģiskā vērtība ir saistīta ar atšķirīgu augtņu klātbūtni, kas palielina apkārtējās vides bioloģisko daudzveidību. Biotopa aizsardzības stāvoklis novērtēts kā vidējs, jo mitrajās ieplakās esošās mežaudzēs lielākoties nav veikti mežsaimnieciski pasākumi, arī hidroloģiskais režīms nav būtiski ietekmēts. Biotopa stāvoklim nākotnē būs tendence uzlaboties, pieaugot mežaudžu vidējam vecumam.

(2) Sociālekonomiskā vērtība

Meža sociālekonomiskā vērtība bieži tiek vērtēta iegūstamās koksnes vērtībā, kas ir pretrunā ar meža biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Tādēļ ir svarīgi apzināties arī citas meža biotopu sociālekonomiskās vērtības – pievilcīgas ainavas, hidroloģiskā režīma stabilizēšana apkārtējā teritorijā, ko nodrošina dabas liegumā esošie *staignāju* un *purvainie meži*. Tā ir dzīves telpa daudzveidīgai bezmugurkaulnieku, putnu un zīdītāju faunai, kas uzlabo arī apkārtējo saimnieciski izmantoto mežu dabisko spēju pretoties, piemēram, kaitēkļu invāzijām. Kopumā mežu attīstību ietekmē gan antropogēnie, gan dabiskie faktori. Būtiskākie dabiskie faktori, kas ietekmējuši meža biotopus, ir vētras, savukārt antropogēnie – mežsaimniecība. Mežos ir pieļaujama neintensīva nekoksnes meža resursu (ogu, sēņu u.c.) ieguve un medības.

(3) Ietekmējošie faktori

Nozīmīgs mežu ietekmējošais faktors ir mežsaimnieciskā darbība un potenciālās hidroloģiskā režīma izmaiņas, ja tādas nākotnē varētu veicināt, piemēram, naftas cauruļvada trase vai kāds cits faktors. Vēsturiski mežu nosusināšana koksnes ražas ieguves palielināšanai bija normāla meža apsaimniekošanas prakse, kuru laika gaitā centās apvienot ar koku pludināšanu. Kurzemes pusē koku pludināšana bija nozīmīgs pamatdarbs daudziem cilvēkiem. Ņemot vērā, ka purva teritorija atrodas samērā netālu no Abavas upes, visticamāk ap purvu esošie meži vēsturiski ir cirsti un izmantoti koku pludināšanai un tirdzniecībai, uz ko norāda šobrīd dominējošo mežaudžu vecums (60-80 gadi). No mūsdienu skatupunkta – nosusināšana ir viens no galvenajiem meža biotopu ietekmējošajiem faktoriem un degradācijas iemesls. Dabas liegumā nav novērojama būtiska mežu nosusināšanas ietekme, kas nākotnē varētu mazināt meža biotopu kvalitāti. Viens no purvu un meža biotopu saglabāšanas veidiem dabas lieguma teritorijā ir nodrošināt stabilu hidroloģisko režīmu, tāpēc nākotnē pievēršama pastiprināta uzmanība naftas cauruļvada trases stāvoklim, citiem potenciāli ietekmējošajiem faktoriem, kas varētu veicināt jebkādas hidroloģiskā režīma izmaiņas. Druviņu tīreļa perifērajā daļā vērojama lēna aizaugšana ar priedēm. Tas ir dabisks sukcesijas process, kura rezultātā purva perifērās daļas ilgā laika periodā kļūs par meža biotopu – *purvaino mežu*.

Šobrīd *purvaino mežu* biotopu apsaimniekošanai ir nepieciešama neiejaukšanās meža biotopu dabiskajā attīstībā, ko daļēji nodrošina dabas lieguma statuss. Šis statuss pieļauj veikt kopšanas cirti jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs, kas pēc būtības nevar tikt realizēta aizsargājamajos meža biotopos (izņemot slapjos meža apstākļu tipos), jo tajos esošo mežaudžu vecums ir lielāks nekā noteikumos pieļaujamais kopšanas ciršu realizācijas vecums. Būtisku ietekmi varētu radīt blakus biotopiem veiktās kopšanas cirtes pēc vecuma jaunākās mežaudzēs. Tāpat dažādos meža biotopos nav vēlama jebkāda mirušās koksnes izvākšana, tai skaitā pēc vējgāzēm, vējlauzēm u.c. dabiskiem traucējumiem. Veicot kopšanas cirti, ir jāievēro nosacījums neizvēkt no meža kritālas un stāvošos sausos kokus, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus). Atbilstoši piedāvātajam IAIN projektam, tiek noteikts neveikt kopšanas

cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos un tiek noteikts laika perioda ierobežojums (1.marts – 31.jūlijs) kopšanas cirtes veikšanai sausajos meža tipos.

Būtisks ietekmējošais faktors, kas varētu ietekmēt dabisko meža biotopu attīstību, ir nekontrolēta publisko pasākumu rīkošana meža biotopu teritorijās, kas attiecīgajā laika posmā (pavasārī un arī vasarā) ir būtisks traucējums arī citām dabas vērtībām, piemēram, vistveidīgajiem putniem – mednim, rubenim.

Pārāk liela antropogēnā slodze relatīvi nelielā teritorijā, piemēram, orientēšanās sacensības vai pārgājiens, var radīt būtisku traucējumu arī uz meža biotopu dabisko zemsedzi, īpaši slapjajos meža augšanas apstākļu tipos. Šobrīd Vispārējie noteikumi nosaka publisku pasākumu saskaņošanas nepieciešamību, ja pasākumā piedalās vairāk par 60 cilvēkiem. Tomēr ir jāņem vērā, ka arī mazāks cilvēku skaits pavasarī var radīt būtisku traucējumu gan riestojošiem putniem, gan ietekmēt meža biotopu zemsedzi. Tādēļ publisko pasākumu rīkošanas kontroles nodrošināšanai ir nepieciešams noteikt mazāku cilvēku skaitu, kāds vienlaikus drīkst atrasties dabas lieguma teritorijā, kā arī pirms šādā pasākuma organizēšanas ir nepieciešams izvērtēt pasākuma norises vietu, tās nozīmību no dabas aizsardzības viedokļa. Arī salīdzinoši nelielu cilvēku skaita klātbūtnei šajā teritorijā ir jānosaka saskaņošanas nepieciešamība ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

Jānorāda, ka gandrīz pusi dabas lieguma teritorijas aizņem mikrolieguma un tā buferzonas teritorija, kurā saimnieciskā darbība ir būtiski ierobežota. Gadījumā, ja mikrolieguma teritorija tiktu iekļauta dabas lieguma teritorijā, dabas lieguma regulējums (pie nosacījuma ja stātos spēkā IAIN projekta prasības) nodrošinātu arī meža biotopu aizsardzību.

2.3.3. Eiropas Savienības un Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu izvērtējums

Reizi sešu gadu periodā visas ES dalībvalstis gatavo ziņojumu Eiropas Komisijai par apdraudēto un īpaši aizsargājamo biotopu un sugu stāvokli katras dalībvalsts teritorijā. Arī Latvija, atbilstoši Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 17.pantam, sagatavo šādu ziņojumu. Ziņojuma būtība ir novērtēt izmaiņas biotopu stāvoklī un aktualizēt informāciju par to platību izmaiņām. Vispārējā informācija par mūsu valstī sastopamo sugu un biotopu stāvokli tika sagatavota EMERALD projekta ietvaros 2002.gadā. Latvija šo atskaites ziņojumu par stāvokļa izmaiņām pirmo reizi iesniedza 2007.gadā, bet 2012.gadā tika iesniegts jau otrs šāds ziņojums par 2007.-2012.gada periodu. 10.tabulā sniegts ES nozīmes biotopu pārskats par dabas lieguma teritoriju, vērtējot tos šī ziņojuma aspektā.

Informācija par biotopu stāvokli Latvijā iegūta no dokumenta „Ziņojums Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2007.-2012.gada periodu”.

10.tabula. ES un Latvijas nozīmes aizsargājamo biotopu izvērtējums Direktīvas 17.panta aspektā

ES nozīmes aizsargājamā biotopa kods un nosaukums (* - prioritārs biotops)	ES nozīmes aizsarg. biotopa labvēl. aizsardz. stāvokļa novērtēj. valstī kopumā (atbilstoši ETC datiem)	Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamā biotopa kods un nosaukums	Biotopa platība (ha) teritorijā	% no dabas lieguma	ES nozīmes aizsargājamā biotopa platības attiecība (%) pret biotopa platību Natura2000 teritorijās Latvijā	ES nozīmes aizsargājamā biotopa platības attiecība (%) pret biotopa platību valstī kopumā
7110* Neskarti augstie purvi	U2-	-	118,78	40,54	0,17	0,04
7140 Pārejas purvi un slīkšņas	U1x	2.7. Pārejas purvi un slīkšņas	0,58	0,20	0,01	0,01
7150 <i>Rhynchosporion albae</i>	U1-	1.17. Veci vai dabiski boreāli meži	25,89	8,84	1,39	1,39

pioniersabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm						
9080 *Staignāju meži	U2-	1.15. Staignāju meži	1,36	0,46	0,02	0,01
91D0* Purvaini meži	U2-	1.1. Grīņi	98,13	33,49	0,31	0,05
KOPĀ	-	-	244,75	83,53	1,89	1,49

Apzīmējumi

Ar * atzīmēti ES prioritāri aizsargājamās dzīvotnes

FV	Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs (Favourable)
U1	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate)
U2	Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-slikts (Unfavourable-Bad)
XX	Aizsardzības stāvoklis nezināms (Unknown)

Apzīmējumi dzīvotnes aizsardzības stāvokļa tendencei:

+ uzlabojas

-pasliktinās

= stabils

x nezināms

2.4. FLORA

Dabas lieguma teritorijā līdz šim ir konstatētas 4 retas vai īpaši aizsargājamās vaskulāro augu sugas – ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum*, gada staipeknis *Lycopodium annotinum*, apdzira *Huperzia selago* un viena reta un aizsargājama sūnu suga sfagnu apaļlape *Odontoschisma sphagni* (skatīt 11.tabulu). Ciņu mazmeldrs un sfagnu apaļlape ir raksturīgas Rietumlatvijas purviem, un ir īpaši aizsargājamās sugas, kā arī tās ir iekļautas Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā. Dabas lieguma teritorijā sastopamas mežiem raksturīgās aizsargājamās augu – gada staipeknis un apdzira ir iekļautas Biotopu direktīvas 4.pielikumā.

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Ciņu mazmeldrs *Trichophorum caespitosum* veido atsevišķus eksemplārus, grupas vai monodominantas audzes pārejas un augstajos (sūnu) purvos, visbiežāk netālu no jūras. Raksturīga suga augu sabiedrībās augstajos (sūnu) purvos. Ciņu mazmeldrs ir plaši sastopama, un ir viena no dominējošajām augu sugām uz ciņiem visā lielā purva masīva teritorijā. Purva ietekmētajā daļā, atkarībā no degradācijas pakāpes, sugas sastopamība samazinās vai arī sastopami tikai daži sugas eksemplāri. Nelielajos purviņos dabas lieguma ziemeļu daļā suga nav sastopama. Ciņu mazmeldrs ir raksturīgs elements Rietumlatvijas purviem, Latviju šķērso sugas izplatības rietumu robeža (Priedītis 2014). Suga iekļauta arī Latvijas Sarkanās grāmatas 3. kategorijā. Ciņu mazmeldrs ir plaši izplatīta suga visā purva teritorijā.

Sfagnu apaļlape *Odontoschisma sphagni* ir purvu sūna, kas aug uz kūdras un sfagnu ciņos. Sfagnu apaļlape konstatēta vienā atradnē. Iespējams, ka atradņu skaits ir lielāks. Suga ir raksturīga Rietumlatvijas purviem. Suga ir īpaši aizsargājamo sugu sarakstā, kā arī iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 3.kategorijā.

Apdzira *Huperzia selago* ir indīga suga, kas ir sastopama nelielas grupas mitros egļu un platlapju – egļu mežos. Ēncietīgs meža augs. Apdziru ir iespējams sajaukt ar tai līdzīgo dzegužlinu. Apdzira salīdzinājumā ar dzegužlinu ir ar resnu un stingru stiebru; lapas tai daudz biezākas. Galvenā pazīme, ar ko tā atšķiras arī no gada staipekņa - lapu žāklēs veidojas dzeltenīgi sporu spilventiņi, kādi nav nevienam citam augam Latvijā.

Gada staipeknis *Lycopodium annotinum* ir sastopams dažādos skujkoku un platlapju – skujkoku mežos. Visbiežākā staipekņu suga Latvijā. Parasti veido dažāda lieluma klājeniskas audzes. Populācijas negatīvi ietekmē augu izraušana dekoratīvo vītņu pagatavošanai. Pašatjaunojas notiek ilgstošā laika periodā.

(2) Sociālekonomiskā vērtība

Dabas lieguma purvos ekonomiskā vērtība ir purva ogām – dzērvenēm un lācenēm. Retajām un aizsargājamajām vaskulāro augu un sūnu sugām ir izziņas un zinātniskā vērtība.

(3) Ietekmējošie faktori

Ciņu mazmeldrs ir plaši sastopama suga visā lielā purva masīva teritorijā. Hidromeliorācijas skartajās vietās sugas eksemplāru skaits ir mazāks, tomēr, ņemot vērā lielo neskartā purva platību, sugas stāvoklis dabas liegumā ir vērtējams kā stabils. Sfagnu apaļlapei apsekojuma laikā konstatēta viena atradne Druviņu tīreļa austrumu daļā, tomēr atradņu skaits varētu būt lielāks. Sugas stāvoklis dabas liegumā vērtējams kā labs, un tā nav apdraudēta. Īpaši uz sugām vērsti apsaimniekošanas pasākumi, papildus biotopa saglabāšanai un apsaimniekošanai, nav nepieciešami, Būtiskākais augu sugu apdraudošais faktors ir to dzīvotņu degradācija hidromeliorācijas ietekmē. Mežos sastopamo augu sugu – staipekņu, apdziru populācijas negatīvi ietekmē augu izraušana, piemēram, dekoratīvo vītņu pagatavošanai. Sugas pašatjaunošanās notiek ilgstošā laika periodā.

11.tabula. Retās un īpaši aizsargājamās augu sugas dabas lieguma teritorijā

Nr .p. k.	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Aizsardzības statuss	Cits statuss	Sugas sastopamība Latvijā ^{1,3}	Sastopamība dabas liegumā	Aizsardzības stāvoklis un tendence dabas liegumā
Īpaši aizsargājamās vaskulāro augu un sūnu sugas, kurām normatīvajos aktos ir noteikts aizsardzības statuss							
1.	Apdzira	<i>Huperzia selago</i>	ES IV; ĪAS2	SG IV	Samērā bieži Latvijas mežos	Konstatēta vairākos nogabalos	FV
2.	Gada staipeknis	<i>Lycopodium annotinum</i>	ES IV; ĪAS2	SG IV	Samērā bieži Latvijas mežos	Konstatēta vairākos nogabalos	FV
3.	Ciņu mazmeldrs	<i>Trichophorum caespitosum</i> ^{2,3}	ĪAS1	SG III	Tipiska suga Rietumlatvijas purviem	Gandrīz visā atklātajā purva platībā	
4.	Sfagnu apaļlape	<i>Odontoschizma sphagni</i>	ĪAS1	SG III	Tipiska suga Rietumlatvijas purviem	atzīmēta vienā punktā Druviņu tīreļa A daļā	

Saīsinājumi:

ES – Eiropas Padomes direktīva 92/43/EEC (21.05.1992) Par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību. II pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir Kopienas interešu sfērā un kuru aizsardzībai nepieciešama īpaši aizsargājamo teritoriju nodalīšana. V pielikums. Dzīvnieku un augu sugas, kas ir Kopienas interešu sfērā un kuru iegūšana un ekspluatācija dabā var būt pieļaujama. Aizsardzības stāvokļa novērtējums atbilstoši ziņojumā Eiropas Komisijai (ES ziņojums, 2013) lietotajiem apzīmējumiem

FV: Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs (Favourable); **U1:** Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate); **U2:** Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-slikts (Unfavourable-Bad); **XX:** Aizsardzības stāvoklis nezināms (Unknown). Apzīmējumi aizsardzības stāvokļa tendencei - + - uzlabojas; - - pasliktinās; = - stabils, x - nezināms

SG – aizsardzības kategorija Latvijas Sarkanajā grāmatā

ĪAS – īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”, 14.11.2000., grozījumi 27.07.2004. Cipari 1 un 2 apzīmē 1. vai 2. pielikumu)”

ML – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums

2.5. FAUNA

2.5.1. Putni

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Līdz šim dabas liegumā konstatētas 7 īpaši aizsargājamo putnu sugas, no kurām 6 sugas ir iekļautas Putnu Direktīvas (79/409/EEC) pielikumos. Dabas lieguma nozīmīgākās ornitoloģiskās vērtības saistāmas ar purvu un meža biotopiem, to daudzveidību.

Dabas lieguma putnu fauna reprezentē gan mežiem tipiskas sugas, gan mitrainēm, t.sk. purvam, raksturīgas sugas. Pateicoties dabiskiem un pusdabiskiem mežiem raksturīgo struktūru klātbūtnei, kā arī citiem raksturīgiem parametriem, dabas liegumā ir sastopama bagātīga un daudzveidīga meža putnu fauna.

Ornitoloģiskā skatījumā dabas lieguma teritorijā ir veikti salīdzinoši maz pētījumi. EMERALD projekta ietvaros ornitologs dabas lieguma teritoriju nav apsekojis. 2009.gada 19.maijā purva ziemeļrietumu malā vienu dzelteno tārtiņu konstatējis ornitologs A.Kalvāns. 2010.gada 2.maijā dabas lieguma ziemeļaustrumu malā, netālu no ceļa, A.Kalvāns konstatējis dziedošu bikšaino apogu un meža balodi, kā arī rubeņu riestu purvā (avots: dabasdati.lv dati). *Natura 2000* datu formā kā vienīgā putnu suga dabas liegumā norādīta mednis, viens no šai sugai izveidotiem mikroliegumiem pilnībā atrodas dabas lieguma teritorijā. Medņu riestu purva malā apstiprina arī AS „Latvijas valsts meži” veiktā monitoringa dati. AS „Latvijas valsts meži” speciālisti medņus šeit novērojuši 2012. un 2013.gada pavasaros, un ticams, ka riests ar 3-4 riestojošiem gaiļiem šeit joprojām pastāv. Blakus dabas lieguma austrumu robežai atrodas citai putnu sugai veidots mikroliegums.

Dabas lieguma galvenā ornitoloģiskā vērtība ir klajais, neskartais un izcilais augstais purvs, kā arī medņu riestam piemērotās mežaudzēs purva dienvidu malā. Purvā ligzdo dzeltenie tārtiņi, un ir konstatēti līdz diviem aktīviem rubeņu riestiem. Purvam pieguļošajos mežos, tā rietumu un ziemeļaustrumu malā, dažādos laikos ir konstatēti meža baloži. Savukārt purva ziemeļaustrumu malā 2010.gadā konstatēts bikšainais apogs. Meža balodis un bikšainais apogs ir mežiem raksturīgās putnu sugas, kuru saistība ar purva ainavu ir visai nosacīta. Ņemot vērā dabas lieguma teritorijā esošo piemēroto mežaudžu klātbūtni, šim kā īpaši aizsargājamām un pret mežistrādi jutīgām sugām, turpmākajā izpētē nākotnē ir pievēršama pastiprināta uzmanība. Ja izdotos iegūt vismaz ticamus pierādījumus sugu ligzdošanai dabas lieguma teritorijā, tas būtiski palielinātu tā jau izcilo dabas lieguma ornitoloģisko vērtību.

Dabas lieguma teritorijā esošais medņu riests atbilstoši AS „Latvijas valsts meži” speciālistu novērojumiem, izvietojies purva malā, slapjajos meža augšanas apstākļu tipos – pārejas zonā starp mežu un purvu. Pēc novērojumu punktu izvietojuma spriežot, riesta centrs atrodas tuvu mikrolieguma teritorijas malai, kas nozīmē, ka riests ir pakļauts potenciālam mežizstrādes radīta traucējuma riskam. Riesta pastāvēšana līdz šim šeit apliecina, ka joprojām pastāv visi ekoloģiskie priekšnoteikumi riesta norisei, tomēr ar aizsardzības pasākumu palīdzību ir nepieciešams šos priekšnoteikumus nostiprināt un saglabāt esošajā kvalitātē.

Dabas lieguma teritorija statuss un spēkā esošais normatīvais regulējums šobrīd pieļauj veikt kopšanas cirti jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs. Ņemot vērā, ka esošais riests atrodas slapjajos meža augšanas apstākļu tipos, kuros pēc jaunā IAIN noteikumu projekta ir noteikts ierobežot kopšanas cirti, medņu riestā tiktu nodrošināta nepieciešamā mežsaimnieciskās darbības ierobežojums, izņemot gadījumu, ja būtu nepieciešama riesta vietas kopšanas pasākumi, kas būtu pieļaujami ar sertificēta eksperta atzinumu. Dažkārt slapjie meža augšanas apstākļu tipi atrodami vietās, ko meliorācija nav skārusi vai skārusi sen, tomēr riesta aizaugšanas risks un precīzi kopšanas apjomi definējami pēc detalizētas riesta vietas izpētes.

Kopumā medņu populācija Latvijā šobrīd uzrāda skaita samazināšanās tendenci. Tas norādīts vairākos ES līmeņa dokumentos. Druviņu tīreļa dienvidu malā esošais riests ar vismaz 3-4 riestojošiem gaiļiem uzskatāms par mūsdienu situācijai salīdzinoši lielu riestu. Kurzemes populācija, kurai pieder arī Druviņu tīreļa riests, jau ilgu laiku ir izolēta no pārējās Latvijas medņu populācijas, tāpēc veicami visi iespējamie pasākumi riesta aizsardzībai un traucējuma novēršanai.

Dabas liegumam pieguļošajos mežos vairākās vietās konstatēts meža balodis. Šī suga nepakļaujas

parastajām uzskaišu un ekstrapolācijas metodēm, par tās ekoloģiskajām prasībām ir zināms visai maz, un vienīgais efektīvais sugas aizsardzības nodrošināšanas veids ir ligzdu meklēšana un atrasto dobumu aizsardzība. Suga mēdz ligzdot pat dobumos, kas atrodas ekoloģiskajos kokos (izcirtumos), līdz ar to domājams, ka kopšanas cirte, kas saskaņā ar jaunā zonējuma projektu, ir iespējama atsevišķos nogabalos, kuros suga konstatēta, neizraisīs ligzdošanas iecirkņu pamešanu, kamēr tiek saglabāti ligzdošanai piemērotie, lieli dobumainie koki. Druviņu un Pluču tīreļos netika konstatēta purva tilbīte. Lāmu stāvoklis purvā nav ļoti piemērots purvu tilbītei – lāmu nav daudz, un tās apsekošanas brīdī bija jau izžuvušas. Kopumā purva tilbītes ligzdošana purvā vērtējama kā iespējama.

Vakarlēpju novērojumi purva malā ir likumsakarīgi, purvu malas ir viens no šīs sugas iecienītākajiem biotopiem. Arī novērotais dzērvju pāris ir likumsakarīgs, un, ņemot vērā sugas augšupejošo skaita tendenci, šim faktam būtiskas ornitoloģiskas vērtības nav. Dzirdētie ziemeļu gulbji, visticamāk, ligzdo ārpus dabas lieguma teritorijas kādā no starp abiem purviem esošajos mitrājos. Citas būtiskas ornitoloģiskās vērtības dabas lieguma teritorijā netika konstatētas (skatīt 12.tabulu).

(2) Sociālekonomiskā vērtība

Par teritoriju no ornitoloģiskā viedokļa pieejams ļoti maz publiskas informācijas. Tajā nav konstatētas lielas retu sugu koncentrācijas, tā ir tālu no apdzīvotām vietām un ceļiem, tāpēc teritorijas sociālekonomiskā vērtība vērtējama kā zema. Teritorijas sociālekonomiskā vērtība un no tās izrietošs mazs apmeklētāju daudzums ir lieliski priekšnoteikumi dabas lieguma galveno ornitoloģisko vērtību zinātniskai izpētei un izmantošanai dabas izglītībā. Druviņu tīrelī esošie rubeņu riesti ir izcili rubeņu purva riestu paraugi (pretstatā zālāju riestiem), kas ar attiecīgu saskaņojumu izmantojami zinātniskai izpētei un, piemēram, audiovizuālu darbu radīšanai. Tāpat arī medņu riests izmantojams līdzīgiem mērķiem kā kvalitatīvs slapjajos meža tipos izvietota riesta paraugs (pretstatā, piemēram, Nagļu purvā esošajam sausā kāpā izvietotam riestam). Savukārt purvā ligzdojošo dzelteno tārtiņu populācija ir lielisks vitālas Kurzemes populācijas paraugs, kas izmantojams, piemēram, salīdzināšanai ar situāciju valsts austrumu daļā, kur suga sastopama ievērojami biežāk.

(3) Ietekmējošie faktori

Būtiski purva ornitofaunu ietekmējoši faktori purva apmeklējuma laikā netika konstatēti. Netika novēroti faktori, kas mazinātu esošo sugu populāciju stāvokli. Kā viens no galvenajiem dabiski ietekmējošajiem faktoriem, norādāms skraju mežu aizaugšana, kas ilgtermiņā teritoriju padara nepiemērotu dažādu reto putnu sugu piemērotai dzīves videi.

Druviņu tīrelis ir vidēji liels, vitāls un šobrīd šeit ligzdojošajiem putniem ļoti piemērots, bez būtiskām negatīvām izmaiņu tendencēm. Pretēji situācijai blakus esošajā Pluču tīrelī, Druviņu tīreļa gadījumā naftas vada trase, visticamāk, veicina purva hidroloģiskā režīma saglabāšanos. Arī pēc purvu biotopu ekspertes norādījumiem, purvā nav vērojamas degradēšanās pazīmes, tieši otrādi – purva ziemeļu malā vērojama priežu nokalšana, kas norāda uz ūdenslīmeņa paaugstināšanos.

Augstākminēto apsvērumu rezultātā jāsecina, ka Druviņu tīrelī no purva ainavas un tajā ligzdojošo putnu aizsardzības viedokļa apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami, līdz ar to tiek rekomendēta neiejaukšanās dabisko procesu norisē. Turpināms līdz šim īstenotais mežstrādes aizliegums (izņemot kopšanas un sanitārās cirtes) visā dabas lieguma teritorijā.

Iespēju robežās pastiprinātu uzmanību vēlams pievērst bikšainā apoga un meža baloža novērojumiem nākotnē, kā arī šo sugu ligzdošanas pierādīšanai dabas lieguma teritorijā. Nepieciešamības gadījumā nākotnē ir izvērtējama nepieciešamība paplašināt dabas lieguma teritoriju, tai pievienojot esošos mikroliegumus un potenciālās meža baloža un bikšainā apoga dzīvotnes šo sugu pilnvērtīgas aizsardzības nodrošināšanai.

Druviņu tīrelis savas izcilās ekoloģiskās kvalitātes dēļ ir uzskatāms par prioritāri monitorējamu – attiecībā uz purva degradēšanās procesiem, un, negatīvu tendenču konstatēšanas gadījumā, prioritāri veicami pasākumi degradēšanās apturēšanai.

Mežizstrādei pie pašreizējā normatīvā regulējuma ir salīdzinoši neliela ietekme uz dabas lieguma ornitofaunu un tās dzīvotnēm. Būtisku ietekmi varētu radīt dabas liegumam blakus notiekošā mežizstrāde, ja tā tiktu veikta pavasara sezonā.

Tā kā galvenā dabas lieguma vērtība ir uz zemes ligzdojoši putni - mednis, rubenis un dzeltenais tārtiņš, ir nepieciešams ierobežot medijamo dzīvnieku piebarošanu dabas liegumā un tā tuvākajā apkārtnē, jo piebarošana palielina dzīvnieku, t.sk. mežacūku koncentrāciju. Mežacūkas līdz ar vairākām citām dzīvnieku sugām ir galvenie vistveidīgo putnu ligzdu postītāji. Ligzdu postīšana ir viens no galvenajiem medni kā citu sugu apdraudošajiem faktoriem, un tiek uzskatīts arī par vienu no galvenajiem ligzdu skaita samazināšanās iemesliem. Savukārt plēsīgie dzīvnieki - lapsa un jenotsuns, ir ekoloģiski saistīti ar medijamo dzīvnieku sugām, kuras piebaro. Tās ir galvenie dzelteno tārtiņu ligzdu postītāji un līdz ar mežacūkām apdraud arī vistveidīgo putnu ligzdas un cāļus. Šī iemesla dēļ būtu aizliedzama jebkura mākslīga dzīvnieku populāciju palielināšana, t.sk. piebarošana kā viena no izplatītām dzīvnieku populāciju palielināšanas metodēm.

Medņu riesti ir ļoti jūtīgi pret cilvēka radītu traucējumu, un pat vienreizējs nopietns traucējums var izraisīt riesta pamešanu un riesta vietas izzušanu. Tāpat medņu cāļi ir ligzdbēgļi un traucējuma gadījumā, kad mātīte veic darbības traucētāja neitralizēšanai, cāļi tiek atstāti vieni, un ir pakļauti ļoti augstam bojāejas riskam. Šī iemesla dēļ medņu riesta un cāļu vadāšanas laikā (no 1.marta līdz 31.jūlijam) teritorijā būtu aizliedzami jebkuri publiski pasākumi, jo neapzināti var izraisīt vai nu riesta vai cāļus vadājošas mātītes traucējumu.

Ogošana un sēņošana teritorijā no traucējuma viedokļa ir pieļaujama, jo nav salīdzināms ar skaļu masveida pasākumu.

Medības attiecībā uz traucējuma efektu ir salīdzināmas ar publiskiem pasākumiem. Medību laikā traucējums putniem rodas gan no šaušanas un dzinēju radītajiem trokšņiem, gan arī no cilvēku klātbūtnes kā tādas. Jānorāda, ka dzinējmedības pavasara periodā (no februāra, izņemot vilku, lūšu medības sniega apstākļos) vairs nenotiek. Individuālo medību veikšana nav uzskatāma par būtisku traucējumu, ja, piemēram, to salīdzinām ar ogošanu vai sēņošana.

Mežsaimnieciskā darbība veicina meža masīva fragmentāciju, negatīvi ietekmējot tās īpaši aizsargājamās putnu sugas, kuru klātbūtnes viens no priekšnoteikumiem ir meža masīva ainava, kā arī masīvā rada pastāvīgu traucējuma fonu. Abi šie apstākļi ir īpaši kritiski mednim un rubenim kā vienām no galvenajām dabas lieguma ornitoloģiskajām vērtībām. Mežsaimnieciskā darbība izmaina mežaudžu struktūru un raksturīgo elementu daudzumu, kas ir konkrēto biotopu pazīmes, un bieži nepieciešamas arī īpaši aizsargājamiem putniem, to dzīvotnēm. Lai mazinātu šīs darbības ietekmi uz dabas lieguma teritoriju, ir nepieciešams pastiprināt dabas lieguma aizsardzības režīmu, lai tā teritorijā nodrošinātu neiejaukšanās režīmu dabiskajos procesos. Kopšanas cirte kā mežaudzi salīdzinoši nedaudz degradējoša pieļaujama nogabalos, kur nav konstatētas īpaši aizsargājamas sugas vai biotopi, un kas neatrodas pret traucējumu jūtīgu nogabalu tiešā tuvumā. Tāpat kopšanas cirte atļaujama medņu riestos kopšanas pasākumu ietvaros atbilstoši ekspertu ieteikumiem. Visos citos gadījumos mežaudzēs nosakāms neiejaukšanās režīms.

Dabas lieguma austrumu robeža robežojas ar zivjērgļa ligzdošanas vietas aizsardzībai izveidotu mikroliegumu, par kura apdzīvotību eksperta rīcībā informācijas nav. Jānorāda, ka esošā zinātniskā informācija šobrīd ir nepietiekama, lai izvērtētu dabas lieguma un mikroliegumu apvienošanas jautājumu, neveicot detālu mikroliegumu teritoriju ornitoloģisko un meža biotopu izpēti ne tikai dabas liegumā esošajā, bet arī ārpus teritorijas esošajās mikroliegumu un to buferzonu daļās.

12.tabula. Dabas liegumā sastopamo īpaši aizsargājamo putnu sugu saraksts

Latviskais nosaukums	Latīniskais nosaukums	Aizsardzība	Cits statuss	Sugas stāvoklis Latvijā	Populācija				Dabas lieguma novērtējums				Aizsardzības stāvokļa tendence
					Pastāvīgi	Ligzdo	Ziemo	Uzturas migrācijas laikā	Population	Conservation	Isolation	Global	
Sugas, kas iekļautas Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEC Par savvaļas putnu aizsardzību I pielikumā													
Bikšainais apogs	<i>Aegolius funereus</i>	ES, ĪAS1, ML	SG3	X		0-1 pāris							nav vērtējuma
Vakarlēpis	<i>Caprimulgus europaeus</i>	ES, ĪAS1	SG4	X		2-5 pāri							FVx
Dzērve	<i>Grus grus</i>	ES, ĪAS1	SG3	0		1-2 pāri							FV+
Dzeltenais tārtiņš	<i>Pluvialis apricaria</i>	ES, ĪAS1	SG3	X		5-6 pāri							nav vērtējuma
Rubenis	<i>Tetrao tetrix</i>	ES, ĪAS2	SG3	-		4-20 riestojoši gaiļi							nav vērtējuma
Mednis	<i>Tetrao urogallus</i>	ES, ĪAS2, ML	SG3	-		3-4 riestojoši gaiļi			C	B	C	B	XX
Sugas, kas nav iekļautas direktīvas 79/409/EEC Par savvaļas putnu aizsardzību I pielikumā													
Meža balodis	<i>Columba oenas</i>	ES, ĪAS1, ML	SG3	F		1-2 pāri							FVx

Saīsinājumi:

Aizsardzības stāvokļa novērtējums atbilstoši ziņojumā Eiropas Komisijai (ES ziņojums, 2013) lietotajiem apzīmējumiem

FV: Aizsardzības stāvoklis labvēlīgs (Favourable); **U1:** Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-nepietiekams (Unfavourable-Inadequate); **U2:** Aizsardzības stāvoklis nelabvēlīgs-slikts (Unfavourable-Bad); **XX:** Aizsardzības stāvoklis nezināms (Unknown). Apzīmējumi aizsardzības stāvokļa tendencei - + - uzlabojas; - - pasliktinās; = - stabils, x - nezināms

SG – aizsardzības kategorija Latvijas Sarkanajā grāmatā

ES – Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC Par savvaļas putnu aizsardzību. I pielikums. Sugas, kurām jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

ĪAS – īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396. „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”, 14.11.2000., grozījumi 27.07.2004. Cipari 1 un 2 apzīmē 1. vai 2. pielikumu)

ML – sugas aizsardzībai veidojams mikroliegums

2.5.2. Zīdītāji

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Dabas lieguma teritorijā zīdītājdzīvnieku faunas izpēte dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros nav veikta. 2001.gadā EMERALD projekta ietvaros teritorija netika apsekota no zīdītāju sugu skatu punkta. Analizējot blakus esoša Pluču purvā veikto zīdītāju apsekošanu 2001.gadā, kad to apsekoja zoologs J.Ozoliņš, varētu izdarīt vispārīgus secinājumus par ekoloģiski līdzīgo teritoriju faunu, vismaz attiecībā uz lielo plēsīgo zīdītāju datu interpretāciju, ņemot vērā, ka šo sugu apdzīvotie areāli aizņem ievērojams platības, kas būtiski pārsniedz abu purvu kopējās platības. Jānorāda, ka turpat 1 km attāļajā Pluču purvā tika izdarīti šādi secinājumi - līdzenā reljefa un mazās platības dēļ, teritorija nav piemērota lielo plēsēju dzīvotnēm, kā arī sikspārņu sugu populācijām. Kā galvenos apdraudošos faktoros un traucējus eksperts norādīja kailcirtes, mežu atjaunošanu un dzinējmedības pavasarī. Jānorāda, ka Druviņu tīrelis pēc teritorijas platības ir uz pusi mazāks par iepriekš minēto Pluču tīreli, kas netieši norāda, ka, iespējams, Druviņu tīrelis ir nepiemērots lielo zīdītāju dzīvotnēm.

Teritorijā nepastāvīgi varētu uzturēties vilks *Canis lupus* un Lūsis *Lynx Lynx* (Biotopu Direktīvas II pielikums), kas nereti mēdz iekārtot savu midzeni uz purva salīnām. Šāda hipotēze ir pieļaujama, analizējot apkārtējās teritorijas mežainumu, mazapdzīvotību (attālumu līdz apdzīvotām vietām), kā arī blakus teritorijās konstatēto sugu klātbūtni. Kopumā dabas liegumam ir būtiska nozīme ES aizsargājamo zīdītāju sugu aizsardzībai, galvenokārt nozīmīgo mežu masīvu dēļ, kas ir piemērota dzīves vide zīdītāju sugām.

Atbilstoši medījamo dzīvnieku pēdējo gadu uzskaišu datiem (skatīt 13.tabulu), dabas lieguma teritorijā varētu uzturēties 10 medijamas zīdītājdzīvnieku sugas.

(2) Sociālekonomiskā vērtība

Kā galvenā sociālekonomiskā vērtība ir atzīmējamas medības. Šis process ir arī sporta un atpūtas veids. Teritorijā medī viens medību kolektīvs „Plučī”.

(3) Ietekmējošie faktori

Dzīvnieku teritoriālo un sezonālo izvietojumu galvenokārt ietekmē cilvēku rekreatīvās aktivitātes, t.i., nemiera faktors, ko rada medību aktivitātes. Medības ir atļautas visā dabas liegumā (ievērojot mikroliegumu teritorijās noteiktos medību un medību torņu būvniecības ierobežojumus (1.februāris līdz 31.jūlijs), kā arī medījamo dzīvnieku piebarošanas ierobežojumu no 1.marta līdz 30.jūnijam). Jānorāda, ka medījamo dzīvnieku piebarošana piesaista dzīvniekus no plašākas apkārtnes un var rasties palielināts dzīvnieku blīvums piebarošanas vietās visā piebarošanas periodā. Līdz ar to šo dzīvnieku ietekme uz apkārtni piebarošanas rajonos ievērojami pieaug. Koncentrējoties vienā rajonā lielākā skaitā, kāda viena suga var ievērojami ietekmēt kādu citu. Piemēram, meža cūku palielināts blīvums pavasarī ir nevēlams uz zemes ligzdojošajiem putniem – ligzdas, kas atrodas uz zemes, šādos piebarošanas rajonos tiek izpostītas vairāk, īpašs traucējums tas ir mednim ligzdošanas laikā. Ja piebarošana notiek zālājā, tas degradējoši ietekmē zemsedzi. Tā kā dabas liegumā kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijā apsaimniekošanas režīms maksimāli ir vērsts uz visu sugu aizsardzību un biotopu dabisku attīstību, tad šāda cilvēka realizēta darbība ir pretrunā ar dabiskiem procesiem, un uzskatāma kā dabas līdzsvara jaukšana un visā dabas lieguma teritorijā ir nevēlama. Šobrīd dabas lieguma teritorijā – ievest un izgāzt lauksaimniecības un pārtikas produktus nav atļauts saskaņā ar Vispārējo noteikumu 18.10.punktu, tāpēc barotavas jānovirza ārpus dabas lieguma robežām. IAIN projektā tiek paredzēts vispārējs medījamo dzīvnieku piebarošanas aizliegums, lai nodrošinātu medņu riesta vietu un meža biotopu aizsardzību.

13.tabula. Medijamo dzīvnieku uzskaites medību kolektīva „Plučī” visā medību iecirkņa platībā, izmantojot Valsts meža dienesta datus, 2015

Medību sezona	Aļņi		Staltbrieži		Stirnas		Meža cūkas		Vilki		Lūši		Lapsas		Āpši	
	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts
2010./11.	2	0	24	3	18	2	10	4	0	0	0	0	4	2	1	0
2011./12.	2	0	25	5	20	0	10	6	0	0	0	0	4	1	1	0
2012./13.	3	0	26	6	14	0	10	8	0	0	0	0	5	2	1	0
2013./14.	3	0	24	6	14	0	10	8	0	0	0	0	5	2	1	0
2014./15.	3	0	23	5	12	0	7	8	0	0	0	0	4	1	1	0

Medību sezona	Zaķi				Bebri		Jenotsuņi		Caunas				Seski	
	Pelēkie		Baltie		Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts	Meža		Akmeneņu		Uzskaitīts	Nomedīts
	Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts					Uzskaitīts	Nomedīts	Uzskaitīts	Nomedīts		
2010./11.	3	0	0	0	15	2	5	2	5	2	0	0	0	0
2011./12.	2	0	0	0	14	2	5	3	5	1	0	0	0	0
2012./13.	2	0	0	0	14	3	6	2	5	2	0	0	0	0
2013./14.	2	0	0	0	13	5	5	2	5	2	0	0	0	0
2014./15.	2	0	0	0	13	5	5	1	5	1	0	0	0	0

2.5.3. Abinieki un rāpuļi

Informācija par dabas liegumā līdz šim konstatētajām sugām, t.sk. abinieku un rāpuļu sugām, tika meklēta šādos informācijas avotos:

- dabas datu pārvaldības sistēmā „OZOLS”;
- *Natura 2000* standarta datu formā;
- dabas novērojumu portālā Dabasdati.lv <http://www.dabasdati.lv/>;
- Latvijas abinieku un rāpuļu datu bāzē (VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”).

Apkopojot pašreizējo informāciju par dabas lieguma teritoriju, jāsecina, ka par šīs teritorijas abinieku un rāpuļu faunu datu nav.

Lai iegūtu vairāk informācijas par teritorijas abinieku un rāpuļu faunu, 2015.gada augustā tika veikta teritorijas apsekošana, īpaši pievēršot uzmanību potenciāli piemērotiem biotopiem.

Teritorijas apsekošana notika, veicot maršruta pārgājienus rāpuļu un abinieku uzskaitēm. Jānorāda, ka teritorijā netika konstatētas īpaši aizsargājamas abinieku un rāpuļu sugas, tomēr tika konstatētas biežāk sastopamās sugas.

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Pašreiz teritorijā konstatēta viena rāpuļu suga – pļavas ķirzaka (*Zootoca vivipara*), kas apdzīvo augstā purva perifērijas joslu. Abinieki pētījuma gaitā netika konstatēti, kas saistīts ar viendabīga augstā purva biotopu dominēšanu teritorijā, kas abiniekiem nav labvēlīgi. Vairāk par sugu aizsardzības statusu skatīt 14.tabulā.

14.tabula. Retās un aizsargājamās abinieku un rāpuļu sugas dabas lieguma teritorijā

Nr. p.k.	Latviskais nosaukums	Latīniskais nosaukums	Aizsardzība	Sugas sastopamība Latvijā	Sugas kopējais aizsardzības stāvokļa novērtējums ¹
Rāpuļi					
1.	Pļavas ķirzaka	<i>Zootoca vivipara</i>	-	Parasta suga	-

Teritorijā konstatētā suga ir Latvijā parasta suga. Pļavas ķirzaka (*Zootoca vivipara*) sastopama visā teritorijā meža izcirtumos, mežmalās, stigās un ūdenstilpņu krastos. Retas un īpaši aizsargājamās abinieku un rāpuļu sugas netika konstatētas.

(2) Sociālekonomiskā vērtība

Sociālekonomiskā vērtība nav nosakāma, tomēr abinieki un rāpuļi ir būtiska dabisko un antropogēni ietekmētu ekosistēmu sastāvdaļa.

(3) Ietekmējošie faktori

Nav konstatēti būtiski antropogēni faktori, kas negatīvi ietekmētu abinieku un rāpuļu faunu. Uzskatāms, ka pašlaik nav nepieciešami konkrēti abinieku aizsardzības pasākumi, jo mitrāju un mežu platības dabas lieguma teritorijā ir pietiekoši lielas. Nepieciešams šīs teritorijas saglabāt pašreizējā veidā, ar dažāda izmēra ūdenstilpēm un mitrājiem.

2.5.4. Bezmugurkaulnieki

(1) Dabas aizsardzības vērtība

Dati par dabas lieguma teritorijā sastopamajām reto un aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugām apkopoti balstoties uz pieejamo informāciju VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju datubāzē, Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā „OZOLS”, *Natura 2000* datubāzē (<http://natura2000.eea.europa.eu>), kā arī publicētajā literatūrā pieejamo informāciju.

Dabas lieguma teritoriju dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros bezmugurkaulnieku eksperts apsekojis 3 dienas – 19.04.2015. (bezlapu periods), 22.07.2015. un 17.08.2015. Atzīmējams, ka eksperts izmantojis arī savus ilggadējos pētījumu datus.

Dabas lieguma teritorijā konstatēta viena Latvijā īpaši aizsargājamā bezmugurkaulnieku suga – Lielā krāšņvabole *Chalcophora mariana* (skatīt 15.tabulu). Lielā krāšņvabole ir uzskatāma par dabisko meža biotopu speciālistu sugu, kā arī dabisko meža biotopu indikatorsugu.

Teritorijā konstatētas vēl citas vērtīgas bezmugurkaulnieku sugas – Lielais skujkoku koksngrauzis *Monochamus urusovi*, kas ir DMB biotopu speciālistu suga. Atrasts arī lielais asmalis *Peltis grossa*, kā arī zilā prauleņa (briežvaboles) *Platycerus caraboides* kāpuri. Abas minētās sugas nav aizsargājamās, taču ir DMB meža indikatorsugas.

15.tabula. Dabas liegumā konstatētās Latvijā aizsargājamās un citādi vērtīgās bezmugurkaulnieku sugas un to aizsardzības statuss

Nr. p.k.	Latviskais nosaukums	Latīniskais nosaukums	Aizsardzības statuss	Cits statuss	Sugas stāvoklis Latvijā*
1.	Lielā krāšņvabole	<i>Chalcophora mariana</i> (L.)	ĪAS 1	SG (4), MAB (BSS)	Samērā parasta suga. Izklaidus sastopama visā Latvijas teritorijā
2.	Liels skujkoku koksngrauzis	<i>Monochamus urussovi</i>	-	MAB (IS)	Samērā parasta suga. Izklaidus sastopama visā Latvijas teritorijā
3.	Liels asmalis	<i>Peltis grossa</i>	-	MAB (IS)	Samērā parasta suga. Izklaidus sastopama visā Latvijas teritorijā
4.	Zilais praulenis	<i>Platycerus caraboides</i>	-	MAB (IS)	Reta suga, kam šobrīd nav piemērojams nekāds aizsardzības statuss

SG - Latvijas Sarkanā grāmata (Spuris 1998). LSG tiek lietotas sekojošas apdraudēto sugu kategorijas, kas atbilst vecajām IUCN kategorijām: **1.** kategorija - izzūdošās sugas; **2.** kategorija - sarūkošās sugas; **3.** kategorija - retās sugas; **4.** kategorija - maz pazīstamās sugas.

ĪAS – īpaši aizsargājama suga, 1. pielikums (īpaši aizsargājamas sugas) vai 2. pielikums (ierobežoti izmantojamas īpaši aizsargājamas sugas) MK 2000.gada 14.novembra noteikumiem Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”

MAB - Mežaudžu atslēgas biotopu (MAB) (= dabisku meža biotopu) sugas (Lārmanis u.c. 2000). **BSS** -Biotopu speciālistu suga, kuras pastāvēšana ir atkarīga no noteikta biotopa. Tā ir apdraudēta suga, kuras pastāvēšana ir atkarīga no ļoti specifiskiem (mežaudžu atslēgas) biotopiem un kuras izzudīs, ja šie biotopi tiks apsaimniekoti sugu pastāvēšanai nepiemērotā veidā, **IS** - Indikatorsuga, kam ir samērā augstas prasības pret dzīves vidi, bet ne tik augstas kā biotopu speciālistu sugām.

(2) Īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu un tām nozīmīgāko biotopu novērtējums

Publicētajos materiālos nav atrodami dati par dabas liegumā teritorijā konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām. EMERALD projekta ietvaros entomologs nav apsekojis dabas lieguma teritoriju.

Pavasārī (19.04.2015. – bezlapu periodā) tika koncentrēta uzmanība uz saproksilofāgiem – potenciāli saistītiem ar atmirušas priedes koksni. Teritorijā potenciāli iespējams konstatēt Šneidera mizmīli *Boros schneideri*, skujkoku dižkoksngrauzi *Tragosoma depsarium*, lielo dižkoksngrauzi *Ergates faber* (meža kartētāji tos atrada), kurpaino celmmušu *Laphria gibbosa* un lielo krāšņvaboli *Chalcophora mariana*. Visi minētie kukaiņi apdzīvo galvenokārt vecus priežu mežus sausās un saulainās vietās, piedevām priedēm jābūt ar lielām dimensijām. Tāpēc galvenā vērība tika veltīta priežu mežiem. Sausus priežu mežus apdzīvo arī Mannerheima īsspārnis *Oxyporus mannerheimii*, kas atrodams vecās bekās, tāpēc visas novērotās bekas tika pārbaudītas.

Izpētes laikā bioloģiskās daudzveidības monitoringa metodikas netika izmantotas, jo nebija datu par ES nozīmes sugu klātbūtni teritorijā, kā arī dabas liegumā nav pļavu biotopu, ūdensteču un lielāku ūdenstilpju.

Kopumā pēc novērojumiem teritorijas fauna atbilst tipiskai priežu mežu un augsto purvu faunai. Dabas liegumā konstatēta viena Latvijā īpaši aizsargājama suga – lielā krāšņvabole. Suga šajā teritorijā ir reti sastopama, to populācijas blīvums ir zems. Sugai ir nepieciešamas lielu dimensiju atmirušas priedes, kādas var atrast tikai purva perifērijā. Sugas populācija, iespējams, ir mazskaitlīga un stabila, jo biotopi ir stabili. Sugu skaits varētu palielināties dabisku lielu traucējumu, piemēram, vējgāze, ugunsgrēks, ietekmē, kad būtu pieejama piemērota atmirusi koksne.

Citas teritorijā konstatētās sugas purva perifērijā liecina par purva vispārējo dabiskumu. Biotops labvēlīgs saproksilofāgiem, taču aizsargājamas sugas netika konstatētas. Daudzām atmirušām priedēm tika novērota melnā sēne *Aureobasidium sp.*, taču no sēnes atkarīgais Šneidera mizmīlis netika konstatēts. Kopumā priežu mežos ir maz kritalu.

(3) Sociālekonomiskā vērtība

Dabas lieguma teritorijā sastopamajām bezmugurkaulnieku sugām nav tiešas sociālekonomiskās vērtības, taču tām ir liela nozīme ekosistēmas labvēlīga stāvokļa un līdz ar to ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanai.

(4) Īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas ietekmējošie faktori un aizsardzības pasākumi

Dabas lieguma bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību negatīvi ietekmē galvenokārt intensīva mežsaimniecība. Tāpēc vecāko mežaudžu un kritalu saglabāšana ir šo sugu eksistences pamats. Cilvēku rekreācija (ogošana, sēņošana, medības) sugu stāvokli būtiski neietekmē. Šī iemesla dēļ nav izvirzāmi priekšlikumi sugu un to biotopu aizsardzībai. Kopumā nepieciešams saglabāt mežsaimnieciskās darbības aizliegumu vecākajās mežaudzēs, ļaujot tajās noritēt dabiskajiem procesiem.

2.6. TERITORIJU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS

16.tabula

Dabas vērtības	Sociālekonomiskās vērtības	Vērtību pretnostatījums un ietekmējošie faktori
<p>Meža biotopi 100 ha platībā, kas atbilst <i>purvaino mežu</i> un <i>staignāju</i> biotopiem – nozīmīga meža ekosistēmas daļa un ainavas elements; aizsargājama sugu dzīvotne. Tipisku, retu un aizsargājamu augu, sēņu, sūnu un bezmugurkaulnieku sugu dzīvotne.</p>	<p>Koksnes resursi, ogu un sēņu resursi; medības</p>	<p>Medījamo dzīvnieku piebarošana, kā rezultātā tiek apdraudētas ligzdojošās putnu sugas (-) Meliorācija (lokāli) (+) Aizsargājamās teritorijas statuss (+) Potenciālā bebru darbība (-) Vēsturiskās mežsaimnieciskās darbības degradēti biotopi (-) Mežsaimnieciskā darbība tiešā dabas lieguma tuvumā vairošanās periodā (traucējums). Naftas vada avārijas</p>
<p>ES aizsargājami purva biotopi 145 ha platībā. Putnu barošanās, ligzdošanas un migrējošo putnu uzturēšanās vietas. Dzīvotne tipiskām, retām un īpaši aizsargājamām sugām.</p>	<p>Vizuāli augstvērtīgas ainavas būtiska sastāvdaļa Ogošana Medības Zinātniskās izpētes un izziņas vērtība. Druviņu purva komplekss kā ūdensšķirtne un ūdens resursu uzkrāšanās vieta Kūdras resursi</p>	<p>(-) Meliorācija (lokāli) (+) Atrašanās grūti piekļūstamā vietā (+) Aizsargājamās teritorijas statuss Naftas vada avārijas</p>
<p>Aizsargājamas putnu sugas, teritorija kā putnu sugu dzīves telpa</p>	<p>Putnu vērošanas, izziņas un informācijas avots par bioloģisko putnu sugu daudzveidību Latvijā un ES</p>	<p>Mednieku, mežizstrādes traucējums putnu ligzdošanai. Potenciāla putnu vērošanas tūrisma gadījumā – traucējums ligzdošanai.</p>
<p>Aizsargājamās vaskulāro augu, sūnu un ķērpju, sēņu sugas, kurām mežos ir optimāla vai vienīgā iespējamā dzīvotne</p>	<p>Retās sugas kā izziņas un informācijas avots par bioloģisko daudzveidību Latvijā un Eiropā.</p>	<p>Mežu izmantošana aktīvā rekreācijā un mežsaimniecībā ietekmē sugu augtēnes. Ilgtermiņā daļu sugām piemērotās dzīvotnes apdraud konkrētu apsaimniekošanas pasākumu nerealizēšana.</p>
<p>Aizsargājamās bezmugurkaulnieku, rāpuļu, abinieku sugas, kas saistītas ar meža biotopiem</p>	<p>Aizsargājamās sugas ir dabiska meža ainavas un ekosistēmas daļa</p>	<p>Pārmērīga izmīdīšana un izbraukāšana, mežsaimnieciskā darbība negatīvi ietekmē mežos dzīvojošās sugas; kritalu izvākšana samazina bezmugurkaulnieku sugām piemērotās dzīvotnes.</p>

III TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANA

Izvirzot teritorijas apsaimniekošanas mērķi turpmākajam divpadsmit gadu periodam un nosakot konkrētus darba uzdevumus un veicamos pasākumus, tika ņemts vērā teritorijas pašreizējais stāvoklis, pastāvošie draudi teritorijai raksturīgas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, kā arī citi faktori.

Druviņu tīreļa purvu un meža biotopi ir labā ekoloģiskajā stāvoklī. Šādu ekoloģisko stāvokli ir nepieciešams uzturēt arī turpmāk. Dabas aizsardzības plānā noteikto apsaimniekošanas pasākumu ietvaros ir plānots veicināt medņu rieta vietu un dzīvotņu saglabāšanas ilglaicību un to atjaunošanu labvēlīgā aizsardzības stāvoklī (medņu rieta vietu kopšana). Dabas aizsardzības plānā ir noteiktas rekomendācijas kopšanas ciršu saudzīgai veikšanai, lai novērstu meža biotopu fragmentāciju nākotnē. Galvenais apsaimniekošanas pasākumu mērķis mežos ir panākt dabas lieguma meža masīva šobrīd salīdzinoši mazvērtīgo daļu pakāpenisku pielīdzināšanos vērtīgajiem biotopiem. Šobrīd svarīgākā teritorijas aizsardzība ir neiejaukšanās purvu un meža biotopu dabiskajos procesos – to dabiskajā attīstībā. Teritorijas hidroloģiskais režīms nav būtiski negatīvi ietekmēts, tādēļ nav nepieciešams veikt purva biotopu atjaunošanas pasākumus. Medņu rieta kopšanas pasākumu nepieciešamība ir vērtējama individuāli, katra rieta teritorijai atbilstoši izstrādātajām vadlīnijām.

Teritorijā nav nepieciešams attīstīt tūrisma un rekreācijas infrastruktūru, jo tā nav piemērota dabas tūrisma aktivitāšu veicināšanai.

Apsaimniekošanas pasākumi apskatāmi 17.tabulā un 20.attēlā.

3.1. DABAS LIEGUMA APSAIMNIEKOŠANAS ILGTERMIŅA UN ĪSTERMIŅA MĒRĶI

Ilgtermiņa mērķis

Dabas lieguma teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis ir saglabāt dabas lieguma bioloģisko daudzveidību, uzlabojot purvu un meža biotopu kvalitāti, kā arī veicinot daudzveidīgo putnu faunas, medņu rieta vietu un citu dzīvotņu saglabāšanas ilglaicību.

Īstermiņa mērķi

Šajā nodaļā ir uzskaitīti īstermiņa mērķi turpmākajiem 12 gadiem, kurus vēlams sasniegt dabas aizsardzības plāna darbības laikā un kas kalpo kā nosacījums, lai sasniegtu ideālos teritorijas apsaimniekošanas mērķus vai tuvotos to sasniegšanai.

1. **Novērst meža biotopu fragmentāciju – sabalansējot dabas aizsardzības prasības un mērķtiecīgu biotopu apsaimniekošanu, panākt dabas lieguma meža masīva šobrīd salīdzinoši mazvērtīgo daļu pakāpenisku pielīdzināšanos vērtīgajiem biotopiem.** Mērķis daļēji var tikt sasniegts, apstiprinot IAIN projektu (A.3.1.), kurā noteikti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, kas nākotnē mazinās meža biotopu fragmentāciju. IAIN projektā noteikti ierobežojumi, kas nodrošinās mežsaimnieciskās darbības neiejaukšanos ES nozīmes biotopos (B.1.1.), tajā skaitā ierobežos kopšanas cirti slapjajos meža tipos (B.3.1.).
2. **Veicināt medņu rieta vietu un dzīvotņu saglabāšanas ilglaicību un to atjaunošanu labvēlīgā aizsardzības stāvoklī.** Mērķis sasniedzams pēc IAIN projekta apstiprināšanas (A.3.1.), kurā noteikti medņu rieta vietu aizsardzības un apsaimniekošanas prasības, kā arī nodrošinot neiejaukšanos meža nogabalos (B.1.1). Nosakot dabas liegumam C tipa teritorijas statusu (A.2.1.), tiks pastiprināta reto putnu sugu juridiskā aizsardzība. Savukārt, veicot medņu rieta vietu kopšanas pasākumus (B.2.1.), tiks veicināta to dzīvotņu saglabāšanas ilglaicība.
3. **Nodrošināt labvēlīgus apstākļus ES nozīmes aizsargājamo biotopu pastāvēšanai un attīstībai.** Mērķis sasniedzams, realizējot visus noteiktos apsaimniekošanas pasākumus. Būtiski ir veikt papildus ornitoloģisko (D.4.1.) un biotopu izpēti (D.5.1.) gan dabas liegumā nenokartētajās, gan tam pieguļošajā teritorijā, lai maksimāli nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu.
4. **Nodrošināt labvēlīgu aizsardzības statusu aizsargājamo un tipisko augu un dzīvnieku sugu populācijām, vienlaikus ļaujot teritoriju izmantot rekreācijai (galvenokārt medībām, ogošanai, sēņošanai), ciktāl tas nav pretrunā ar dabas aizsardzības mērķiem.** Mērķis sasniedzams pēc IAIN

projekta apstiprināšanas (A.3.1.), kurā noteikti medņu rieta vietu apmeklēšanas, rekreāciju (medības, ogošana) ierobežojoši nosacījumi, kā arī citām sugām nepieciešamās aizsardzības un apsaimniekošanas prasības. Nodrošinot īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzību (A.3.1.;B.1.1.;B.3.1.), tiks nodrošināta tajos esošo tipisko augu un dzīvnieku sugu populāciju aizsardzība.

Plānošanas periodā galvenie īstermiņa mērķi tiek sadalīti šādās grupās:

A. Administratīvie un organizatoriskie mērķi:

A.1. Dabas lieguma robežu precizēšana un IAIN noteikumu apstiprināšana;

B. Dabas vērtību aizsardzība un apsaimniekošanas mērķi:

B.1. Purvu biotopu aizsardzība un kvalitātes uzlabošana;

B.2. Mežu biotopu aizsardzība un kvalitātes uzlabošana;

B.3. Aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana;

C. Sabiedrības informēšana un izglītošanas mērķi:

C.1. Sabiedrības informēšana par biotopu un sugu grupu apsaimniekošanas pasākumiem;

D. Izpēte un monitorings

D.1. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings;

D.2. Mežu un purvu biotopu monitorings (iekļaujoties *Natura 2000* monitoringa tīklā);

D.3. Reto un aizsargājamo sugu monitorings un izpēte.

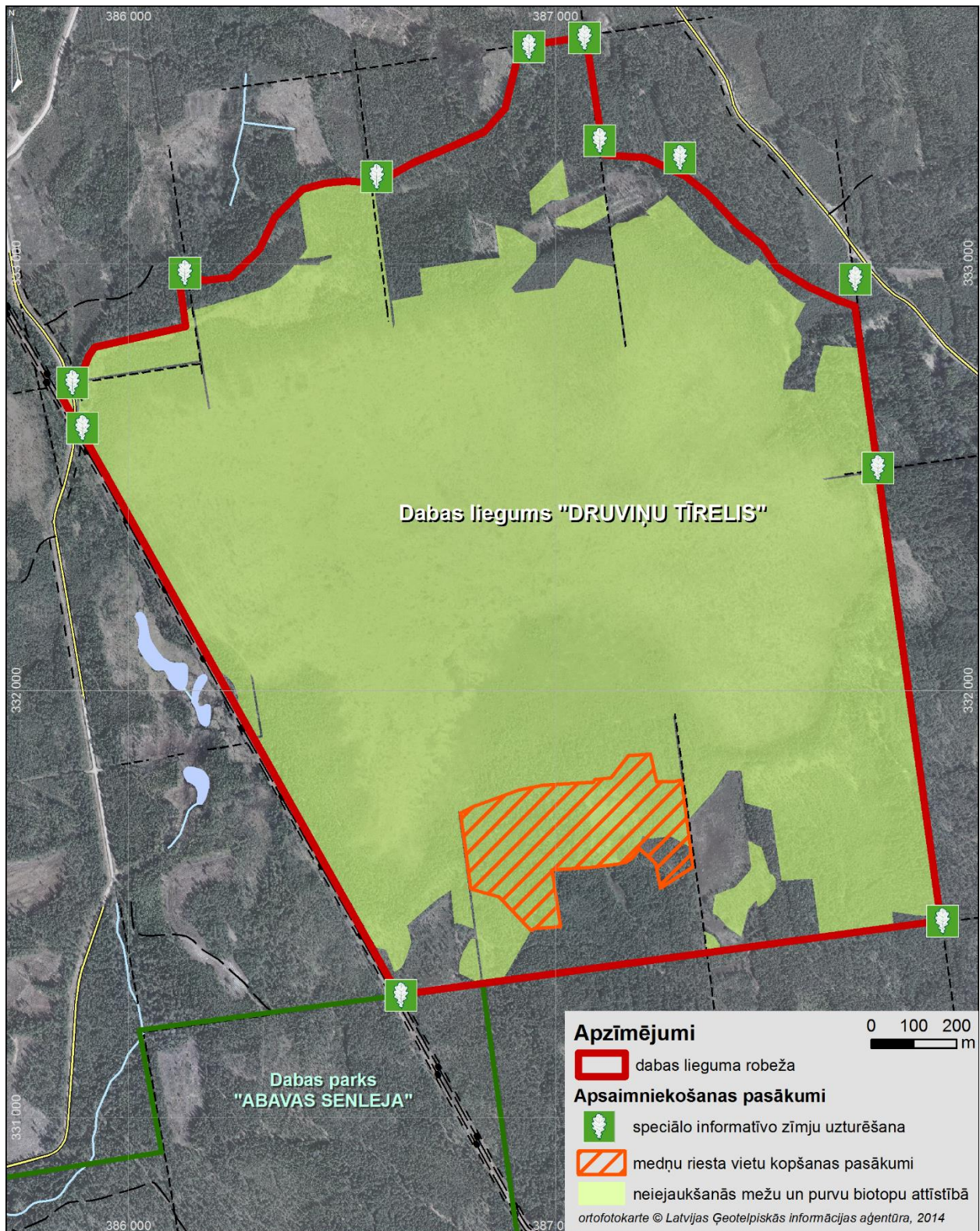
3.2. TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMU APRAKSTS

17.tabula. Apsaimniekošanas pasākumi dabas lieguma teritorijā

Nr. p.k.	Mērķis	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes rādītāji
A – Administratīvie un organizatoriskie pasākumi							
A.1.1	A.1.	Dabas lieguma robežas precizēšana vietās, kur tā šobrīd, ir neprecīzi noteikta	II, 2020.gads	VARAM	VARAM	Administratīvie izdevumi	Koriģēta un apstiprināta dabas lieguma robeža
A.2.1	A.1. B.3.	Veikt izmaiņas likumdošanā, nosakot dabas liegumam C tipa teritorijas statusu, jo teritorijā konstatēts augsts ES nozīmes putnu sugu blīvums	II, 2020. gads	VARAM	VARAM	Administratīvie izdevumi	Likumdošanā noteikts atbilstošs teritorijas statuss
A.3.1.	A.1.	Individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšana un iestrāde (attēlošana) Ventspils teritorijas plānojumā	I, II 2016.- 2018.gads	VARAM, pašvaldība	DAP,VARAM	Administratīvās izmaksas	Apstiprināti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Ventspils novada teritorijas plānojumā iestrādātas dabas lieguma robežas. Attiecīgajos pašvaldību dokumentos ir skaidrojums par aizliegtajām darbībām dabas teritorijā. Apstiprinātie noteikumi nodrošinās neiejaukšanos ES nozīmes īpaši aizsargājamās biotopos, kā arī citas nepieciešamās aizsardzības prasības
A.4.1.	B.1.; B.2.; B.3.	Dabas lieguma un dabas parka „Abavas senleja” teritoriju apvienošanas izvērtējums	I, II 2016.- 2018.gads	VARAM, pašvaldība	DAP, VARAM	Administratīvās izmaksas	Pieņemts lēmums par abu teritoriju apvienošanu vai saglabāšanu esošajā aizsardzības statusā
B – Dabas vērtību aizsardzība un apsaimniekošana							
B.1.1.	B.1.; B.2.; B.3.	Neiejaukšanās meža nogabalos, kuros konstatēti ES nozīmes biotopi un/vai nodibināts mikroliegums putnu aizsardzībai	I, visu laiku	LVM	LVM	Negūtie ienākumi no mežsaimniecības	Vismaz 100 ha meža biotopu ir ar labu vai izcilu kvalitāti, kopumā tiek nodrošināta neiejaukšanās 244,75 ha lielā purvu un mežu biotopu platībā. Meža nogabali, kuros nodibināti mikroliegumi putnu aizsardzībai, attīstās dabiski bez traucējumiem, bez mežsaimnieciskās darbības

							iejaukšanās (izņemot rieta vietu kopšana). Tiek nodrošināta neiejaukšanās vecākajās mežaudzēs un ES nozīmes biotops, kuri ir piemēroti reto sugu dzīvotnēm
B.2.1.	B.2.; B.3.	Medņu rieta vietu kopšanas pasākumi medņu rieta aizsardzībai izveidotā mikrolieguma un LVM izdalītā rieta poligona robežās atbilstoši speciālistu ieteikumiem	I, visā plāna darbības periodā	DAP, LVM	DAP, LVM, LOB	Precīzi nav nosakāmas	Medņu rieta vietas uzturētas labā kvalitātē, riestojošo gaiļu skaits nesamazinās vai palielinās
B.3.1.	B.2.	Kopšanas ciršu veikšana, ievērojot nosacījumus	I, visā plāna darbības periodā	DAP, LVM	DAP, LVM,	Precīzi nav nosakāmas	Tiek nodrošināta neiejaukšanās slapjo meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs, kā arī noris saudzīga kopšanas ciršu realizācija sauso meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs
C – Sabiedrības informēšana un izglītošana							
C.1.1	C.1.	Dabas lieguma speciālo informatīvo zīmju uzturēšana	I, visā plāna darbības periodā	DAP,	DAP	Precīzi nav nosakāmas	Dabas lieguma robeža skaidri apzīmēta dabā
D – Izpēte un monitorings							
D.1.1.	D.1.	Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings	I, pēc galveno apsaimniekošanas pasākumu veikšanas	NVO, projektu finansējums, zinātniskās institūcijas	DAP, NVO, zinātniskās institūcijas	Precīzi nav nosakāmas	Uzsākts un ilgtermiņā turpināts monitorings
D.2.1	D.2.	Mežu un Purvu biotopu monitorings, (iekļaujoties NATURA-2000 monitoringa tīklā)	I, visā plāna darbības periodā	NVO, projektu finansējums, zinātniskās institūcijas	DAP, NVO, zinātniskās institūcijas	Precīzi nav nosakāmas	Nodrošināts monitorings - pieejama informācija par purvu biotopu attīstību - atbilstoši monitoringa rezultātiem, sagatavoti priekšlikumi apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumu korekcijai
D.3.1.	D.3.	Regulāra monitoringa nodrošināšana Putnu Direktīvas I pielikuma sugām, prioritāri veicama mednim un rubeņiem	I, visā plāna darbības periodā	DAP	DAP, LOB	Precīzi nav nosakāmas	legūta kvalitatīva, salīdzināma informācija par putnu sugu populāciju stāvokli (tajā skaitā par medņiem un rubeņiem), kas izmantojama turpmākai sugu aizsardzības pasākumu plānošanai

D.4.1.	B.3. D.3.	Abavas labā krasta ornitoloģiskā izpēte ar mērķi noteikt teritorijas ornitoloģisko vērtību un izvērtēt lieguma robežu paplašinājumu	I, visā plāna darbības periodā	DAP	DAP, LOB	Precīzi nav nosakāmas	Izvērtēta dabas liegumam blakus esošā teritorija no ornitoloģiskā viedokļa, prioritāri dabas lieguma tuvumā esošās aizsargājamās teritorijas. Atbilstoši rezultātiem veikts dabas lieguma robežu paplašinājums, prioritāri pievienojot dabas liegumam ārpus dabas lieguma esošās mikrolieguma teritorijas daļu
D.5.1.	B.1.; B.2.; D.3.	Biotopu kartēšana pēc jaunākās metodikas teritorijās, kas nav kartētas 2015.gadā	I, visā plāna darbības periodā	DAP	DAP	Precīzi nav nosakāmas	Veikts 100% dabas lieguma kartējums pēc jaunākās metodikas

20.attēls. Apsaimniekošanas pasākumi dabas lieguma teritorijā
Avots: SIA „METRUM”, 2015

Pārskatu par plānoto biotopu apsaimniekošanas pasākumu apjomiem (tikai ES nozīmes biotopos) skatīt 18.tabulā.

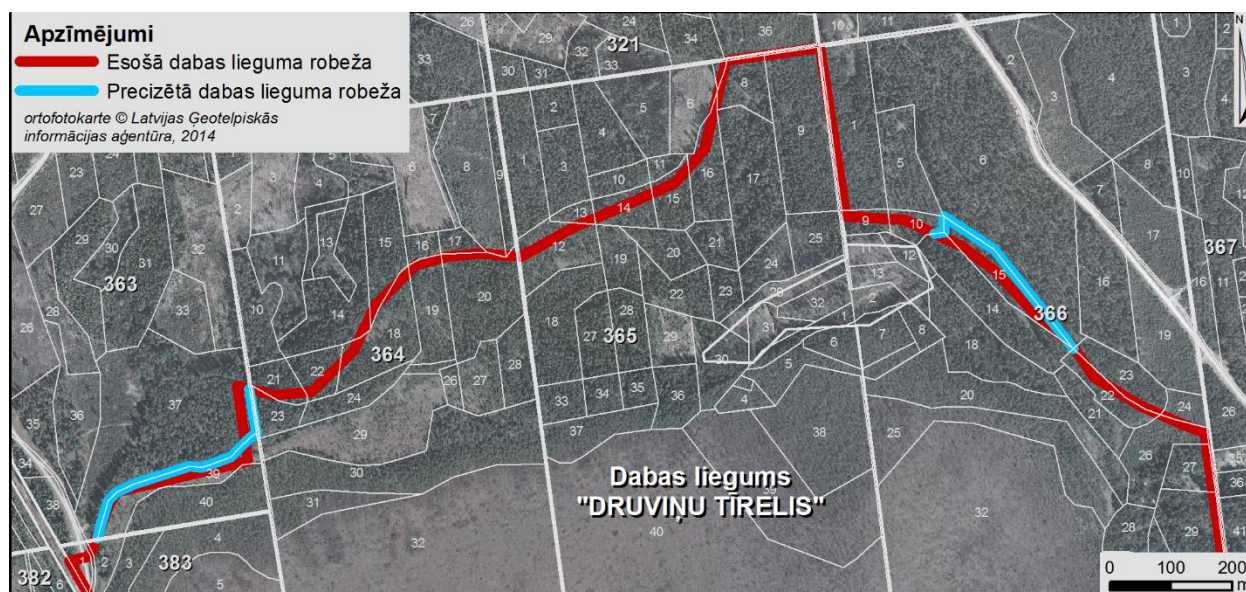
18.tabula. Pārskats par plānoto biotopu apsaimniekošanas pasākumu apjomiem

ES nozīmes aizsargājamā biotopa kods	Kopējā platība (ha)	Platība labā stāvoklī (ha)	Platības nelabvēlīgā stāvoklī (ha)	Platības bez iejaukšanās (ha)
7110*	118,78	118,78	-	118,78
7140	0,584	0,584	-	0,584
7150	25,89	25,89	-	25,89
9080*	1,35	-	1,35	1,35
91D0*	98,12	82,60	14,71	98,12
Kopā	244,75	227,854	16,06	244,75

ADMINISTRATĪVIE UN ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

A.1.1. Dabas lieguma robežas precizēšana vietās, kur tā ir neprecīzi noteikta

Nepieciešams veikt dabas lieguma robežas precizēšanu vietās, kur tā šobrīd ir neprecīzi noteikta, piemēram, 363.kvartāla robeža precizējama pa 37.nogabalu, 366.kvartālā pa 15.nogabalu. Šobrīd šie nogabali tikai daļēji atrodas dabas lieguma teritorijā. Līdzīgi precizējumi nosakāmi arī citās dabas lieguma robežas daļās. Veicama biotopu kartēšana vietās, kur tiek precizēta dabas lieguma robeža un nav veikts iepriekšējs kartējums (skatīt 21.attēlu).

21.attēls. Dabas lieguma robežas precizēšana 363.kvartāla 37.nogabalā un 366. kvartālā 15.nogabalā

Avots: SIA „METRUM”, 2015

A.2.1. Veikt izmaiņas likumdošanā, nosakot dabas liegumam C tipa teritorijas statusu, jo teritorijā konstatēts augsts ES nozīmes putnu sugu blīvums

Veikt izmaiņas likuma Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām pielikuma 273.punktā, sadaļā „Tips” mainīt dabas lieguma tipu no kategorijas B uz C, nosakot dabas liegumam C tipa teritorijas statusu, jo teritorijā konstatētas sešas ES nozīmes putnu sugas.

A.3.1. IAIN apstiprināšana un iestrāde (attēlošana) pašvaldības teritorijas plānojumā

IAIN projekta apstiprināšanu ir nepieciešams realizēt pēc iespējas savlaicīgi. Pašreizējā situācijā dabas lieguma teritorijas aizsardzību un izmantošanu nosaka Vispārējie noteikumi, kas nenodrošina nepieciešamos papildus aizsardzības nosacījumus – aizliegumu kopšanas cirtei slapjajos meža augšanas apstākļu tipos, sezonālu dzinējmedību ierobežojumu medņu rieta vietu un meža biotopu aizsardzībai, kā arī vispārēju medijamo dzīvnieku piebarošanas ierobežojumu. Tuvākajā laikā pēc dabas aizsardzības plāna apstiprināšanas nepieciešama sekmēta IAIN precizēšana VARAM un to apstiprināšana Ministru kabinetā. Jānorāda, ka šī brīža uzstādījums ir, ka IAIN projekti tiek apstiprināt apmēram 1 gada laikā no to iesniegšanas brīža.

Pēc IAIN projekta apstiprināšanas ir jāveic grozījumi Ministru kabineta 15.06.1999. noteikumu Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” 209.pielikumā, precizējot dabas lieguma robežu (A.1.1.). Pēc IAIN apstiprināšanas ir nepieciešams precizēto dabas lieguma robežu attēlot Ventspils novada teritorijas plānojumā. Pašvaldībai ir nepieciešams informēt iedzīvotājus par jaunajiem aizliegtu darbību veidiem dabas lieguma teritorijā. Ņemot vērā, ka šobrīd Ventspils novada teritorijas plānojums ir izstrādes procesā, iespējams, ka dabas aizsardzības plānā precizēto dabas lieguma robežu un ierosinātos papildnosacījumus var iestrādāt jaunajā teritorijas plānojumā.

A.4.1. Dabas lieguma un dabas parka „Abavas senleja” teritoriju apvienošanas izvērtējums

Dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros tiek vērtēta iespēja dabas liegumu pievienot dabas parka „Abavas senleja” (turpmāk – dabas parks) teritorijai. Jānorāda, ka dabas liegumi un dabas parki ir atšķirīgas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijas, katrai no tām ir noteikts savs izveides mērķis un funkcijas. Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 19.panta 2. un 5.daļā ir noteikts, ka aizsargājamo teritoriju var iedalīt funkcionālajās zonās un šīs zonas nosaka, ņemot vērā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas vajadzības, kā arī līdzšinējo saimniecisko darbību un tās ietekmi. Tātad izvērtējot šādu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apvienošanas modeli, dabas lieguma teritorija būtu nosakāma kā dabas parka dabas lieguma zona, tajā saglabājot noteiktos dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas nosacījumus.

Apvienojamo teritoriju dabas vērtības – īpaši aizsargājamās sugas un biotopi, pēc to veidiem un sugu sastāva ir līdzīgas. Šīs teritorijas saista meži un hidroloģiskais režīms, kas savieno purva hidroloģiju ar Abavas upi. Mežu nepārtrauktībai ir īpaša nozīme zīdītājdzīvnieku un putnu sugu aizsardzībā, lai nodrošinātu netraucētu ligzdošanu un drošu dzīves vidi, piemēram, tādām sugām kā meža balodim, mednim, vakarlēpim. Putnu sugu aizsardzībai šajās teritorijās ir izveidoti mikroliegumi, kas papildus jau esošajam aizsardzības režīmam un teritoriju ģeogrāfiskajai un ekoloģiskajai sasaistei, nodrošina to savstarpējo vienotību un apstiprina, ka dabas parka un dabas lieguma teritorijas ir vienota ekosistēma, kas šobrīd dabā ir nodalītas ar atsevišķām robežām, bet pēc būtības ir vienots ekosistēmas komplekss (skatīt 22.attēlu un 19.tabulu).

Ņemot vērā, ka dabas lieguma un dabas parka teritorijas ir savstarpēji saistītas ne tikai ģeogrāfiskā novietojuma ziņā, teritorijām robežojoties dabā, bet arī ekoloģiski kā vienots sugu migrācijas koridors un vienlaidus mežu ekosistēma, tad šādu teritoriju apvienošanas modeli ir nepieciešams realizēt nākotnē.

Dabas parkam un dabas liegumam pieguļošajā teritorijā ir saglabājusies relatīvi liela dabas daudzveidība, kuru raksturo ievērojama skaits apkārtņē izveidotās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un tajās esošās dabas vērtības, piemēram, vairāk nekā 20 ES nozīmes putnu sugas. Novērtējot kopējo ar dabas parku tieši saistīto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaitu un platību, jāsecina, ka konkrētais reģions ir būtiski nozīmīgs kā vienots un nepārtraukts dabas aizsardzības komplekss (skatīt 22.attēlu un 20.tabulu).

Teritoriju apvienošanas modelis veicinās vienotu teritorijas apsaimniekošanu un aizsardzību, piemēram, realizējot purvu biotopu atjaunošanas pasākumus visās dabas parkam pievienojamajās purvu vai mežu biotopu teritorijās – ir iespēja veidot vienu apsaimniekošanas projektu visām atjaunojamajām platībām kopumā. Iespējams, šāds modelis veicinās administratīvo izsmaku mazināšanu, kā arī samazinās un vienkāršos teritoriju uzraudzības un apsaimniekošanas izmaksas un to plānošanu.

Apvienojot teritorijas, palielinās iespēja pretendēt uz dažādu projektu finansējumu, jo to apvienošanas gadījumā, projektu ietvaros risināmās ekoloģiskās problēmas ir iespējams definēt kā daudz nozīmīgākas

visa reģiona kontekstā, to risinājumi veicinātu visas apvienotās teritorijas ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu, ne tikai risinās katras atsevišķās teritorijas problēmjasautājumus. Šāds modelis veicinās teritoriju pierobežu problēmu risinājumus, jo dažkārt nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi tiek realizēti plašākā teritorijā arī ārpus vai starp divu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežām.

Apvienojot dabas liegumu un dabas parka teritorijas, neradīsies papildus administratīvais slogs, jo abas teritorijas atrodas Ventspils novada administratīvā teritorijā (dabas parks iekļaujas vēl arī citos trīs novados), kā arī to uzraudzību un kontroli nodrošinās tās pašas reģionālās valsts pārvaldes iestādes.

Plānotie dabas parka un dabas lieguma aizsardzības un izmantošanas nosacījumi nākotnē – IAIN projektos ir noteikti tā, lai teritoriju apvienošanas gadījumā būtu iespējams veikt IAIN projektu apvienošanu un vienotu nosacījumu piemērošanu visai apvienotajai teritorijai.

Jānorāda, ka dabas lieguma un dabas parka robežu tuvumā atrodas ievērojams skaits bioloģiski vērtīgu mežaudžu, kurās arī būtu jāveic mežu biotopu un ornitoloģiskā izpēte, lai izvērtētu to pievienošanas iespējamību esošajām vai apvienojamajai teritorijai. Šādu izpēti būtu nepieciešams realizēt pēc iespējas savlaicīgi, piemēram, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam ir izvirzīts mērķis veikt ES nozīmes sugu un biotopu izplatības kartēšanu visā Latvijas teritorijā, kas nosaka *Natura2000* teritorijas kā prioritāri apsekojamas un izvērtējamās.

DABAS VĒRTĪBU AIZSARDZĪBA UN APSAIMNIEKOŠANA

B.1.1. Neiejaukšanās meža nogabalos, kuros konstatēti ES nozīmes biotopi un/vai nodibināts mikroliegums putnu aizsardzībai

Lielākās aizsargājamo biotopu platības dabas liegumā veido 91D0* *purvaini meži* (98,12 ha) un *staignāju meži* (1,35 ha), kas ir dažādā kvalitātē – gan nesen izveidojušies vai stādīti meži, gan vecas mežaudzes, kas atbilst dabisko meža biotopu kritērijiem. Lielākajā daļā mežu biotopi ir labā biotopa kvalitātē, nedaudz ir vidējā un pavisam nedaudz ir zemā kvalitātē. Šajā teritorijās ir nepieciešams nodrošināt, galvenokārt, mežsaimnieciskās darbības neiejaukšanos. Līdzīgi ir nepieciešams nodrošināt purvu biotopu saglabāšanu, kas ir iespējams, nodrošinot neiejaukšanos visā to platībā - 244,75 ha (skatīt 18. tabulu). Neiejaukšanās ES nozīmes biotopos tiks nodrošināta ar IAIN projekta spēkā stāšanās, kuros tiek noteikts neveikt kopšanas cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos. Apstiprinātie noteikumi nodrošinās neiejaukšanos ES nozīmes īpaši aizsargājamās biotopos, kā arī citas dabas liegumam nepieciešamās aizsardzības un izmantošanas prasības. Tāpat dabiskos meža biotopos nav vēlams jebkāda mirušās koksnes izvākšana, tai skaitā pēc vējgāzēm, vējlauzēm u.c. dabiskiem traucējumiem. IAIN projektā ir noteikti konkrēti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, nosacījumi medņu riestu vietu aizsardzībai un antropogēnās slodzes mazināšanai. Realizējot dabas aizsardzības plānā B sadaļā „Dabas vērtību aizsardzība un apsaimniekošana” noteiktos apsaimniekošanas pasākumus, tiks uzlabota īpaši aizsargājamo biotopu kvalitāte. Pasākuma B.2. realizācija meža biotopos, kuros noteikta mežsaimnieciskās darbības neiejaukšanās veicama, ja apsaimniekošanas pasākumi riestos tiek uzskatīti par nepieciešamiem, kā arī medņu dzīvotnes apsaimniekošanu veic saskaņā ar sertificēta sugu un biotopu eksperta atzinumu.

B.2.1. Medņu riesta vietu kopšanas pasākumi

Riesta apsaimniekošana veicama atbilstoši AS „Latvijas valsts meži” izstrādātajām vadlīnijām, ja apsaimniekošanas pasākumi riestos tiek uzskatīti par nepieciešamiem. Atbilstoši izstrādātajām vadlīnijām, medņu dzīvotnes apsaimniekošanu atbilstoši sugas prasībām veic saskaņā ar sertificēta sugu un biotopu eksperta atzinumu. Meža apsaimniekošanu riesta vietā un mikroliegumā plāno tā, lai turpmāko 20 gadu laikā vismaz 50% teritorijas atbilstu medņu ekoloģiskajām prasībām. Ja nepieciešama medņu dzīvotnes apsaimniekošana, to veic pakāpeniski (vienā vai vairākos paņēmienos), kopšanas apjomu izlīdzinot starp paņēmieniem un ievērojot vismaz divu gadu intervālu starp kopšanas paņēmieniem. Meliorācijas grāvju apauguma retināšanu veic reizē ar pieguļošo dzīvotņu kopšanu.

Atbilstoši normatīvajiem aktiem, riesta vietā, mikroliegumā un tā buferzonā medņu dzīvotnes apsaimniekošanu neveic no 1.februāra līdz 31.jūlijam. Riesta teritorijā ārpus riesta vietas, mikrolieguma un tā buferzonas no 1.marta līdz 30.jūnijam neveic tādu saimniecisko darbību, kas var negatīvi ietekmēt medņu ligzdošanas sekmes, t.sk. mežizstrādi, ciršanas atlieku šķeltošanu, jaunaudžu kopšanu un augsnes

sagatavošanu, ceļu būvi un rekonstrukciju, meliorācijas sistēmu apsaimniekošanu (izņemot bebru aizsprostu likvidēšanu). AS „Latvijas valsts meži” kravu iekraušanu un transportēšanu pa AS „Latvijas valsts meži” ceļiem caur rieta teritoriju laikā no 1.marta līdz 31.maijam veic tikai diennakts gaišajā laikā no 10-00 līdz 16-00. Apsaimniekošanas plāna sagatavošanas laikā katrai audzei (nogabalam) atšķirīgi apsaimniekojamā teritorijā aktualizē apsaimniekošanas mērķi un turpmāko apsaimniekošanas plānošanu veic balstoties uz noteikto mērķi. IAIN projektā tiek noteikts, ka ar Dabas aizsardzības pārvaldes atļauju ir iespējama īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumu veikšana.

B.3.1. Kopšanas ciršu veikšana, ievērojot nosacījumus

Šobrīd noteiktais dabas lieguma zonas statuss pieļauj veikt kopšanas cirti jaunaudzēs un vidēja vecuma audzēs, kas pēc būtības nevar tikt realizēta aizsargājamajos meža biotopos (izņemot slapjos meža tipus, piemēram, *staignāju mežos*), jo tajos esošo mežaudžu vecums ir lielāks nekā noteikumos pieļaujamais kopšanas ciršu realizācijas vecums. Būtisku ietekmi varētu radīt nogabalos blakus biotopiem veiktās kopšanas cirtes pēc vecuma jaunākās mežaudzēs, ko šobrīd pieļauj normatīvie akti. Veicot kopšanas cirti, ir jāievēro nosacījums neizvākt no meža kritalas un stāvošos sausos kokus, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 cm, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus). Atbilstoši piedāvātajam IAIN projektam, tiek noteikts neveikt kopšanas cirti slapjajos meža augšanas apstākļu tipos un tiek noteikts laika perioda ierobežojums (1.marts – 31.jūlijs) – kopšanas cirtes veikšanai sausajos meža tipos.

Lai mazinātu meža tehnikas ietekmi uz augsni un augošiem kokiem, izmantot kopšanas cirtēm piemērotu tehniku, ievērojot dabu saudzējošus principus un atbilstošus tehniskos risinājumus. Jāizvērtē kopšanas vietas piekļuvei tuvumā esošais ceļu tīkls, maksimāli saudzējot blakus esošās mežaudzes. Jāizvērtē pašreiz izmantojamajās mežsaimniecības tehnikas („smagās tehnikas”) pielietojuma nepieciešamība. (skatīt 19.tabulu un 11.attēlu).

19.tabula. **Nogabali, kuros pieļaujama kopšanas cirtes sauso mežaudžu augšanas apstākļu tipos un nogabali slapjajos meža augšanas apstākļu tipos (S) dabas lieguma teritorijā, kuros tiek noteikts neveikt kopšanas cirti nākotnē**

Kvartāls vai īpašuma kad. Nr.	Nogabalu nr.	platība ha
365	9;18;20;21(S);22(S);29(S);33	7,07
366	12(S);22;26;27	2,66
98740100101	5(S);7(S);8(S)	1,5
393	12	1,89
394	8(S),12(S),13(S)	2,7
395	19(S),20,28	5
Kopā		20,82

Paskaidrojums: 19.tabulā ar simbolu (S) aiz nogabalu numura apzīmēti nogabali, kas atrodas slapjajos meža augšanas apstākļu tipos, kuros nākotnē noteikts kopšanas cirtes aizliegums

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA

C.1.1. Dabas lieguma speciālo informatīvo zīmju uzturēšana

Nepieciešama dabā uzstādīto informatīvo zīmju regulāra apsekošana, lai konstatētu to stāvokli. Zīmes ir nepieciešams regulāri (vismaz reizi gadā) apsekot un, ja nepieciešams, tās atjaunot.

IZPĒTE UN MONITORINGS

D.1.1. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings

Atbilstoši realizētajiem apsaimniekošanas pasākumiem, veicams to monitorings, lai izvērtētu vispārējo efektivitāti un to ieviešanas kvalitāti. Piemēram, tiek vērtēta meža biotopu kvalitātes izmaiņas, ierobežojot kopšanas cirtes veikšanu slapjajos meža augšanas apstākļu tipos.

D.2.1. Mežu un purvu biotopu monitorings (iekļaujoties *Natura 2000* monitoringa tīklā)

Šī monitoringa mērķis ir noteikt ES nozīmes sugu populāciju un biotopu stāvokli un izmaiņas *Natura 2000* teritorijās visā valstī kopumā. Tas nozīmē, ka izlases veidā tiek monitorēti īpaši aizsargājami biotopi, tādējādi gūstot priekšstatu par to stāvokli un tendencēm Latvijas *Natura 2000* teritorijās kopumā. Praksē tas izpaužas kā noteiktu parauglaukumu fotografēšana vizuālai ainavas analīzei. Piemēram, purva biotopu monitoringa ļaus sekot veģetācijas izmaiņām purva biotopos. *Natura 2000* monitoringa veikšanas gaitā iegūto informāciju par sugu populāciju un biotopu platību izmaiņām *Natura 2000* vietās apkopo 6 gadu periodā. Beidzoties kārtējam sešu gadu ciklam (pašreizējais 2013.-2017.gads), tiek veiktas izmaiņas *Natura 2000* datu bāzē.

D.3.1. Regulāra monitoringa nodrošināšana Putnu Direktīvas I pielikuma sugām kā prioritāti nosakot medņa un rubeņa monitoringu

Vistveidīgo putnu sugu grupa izpēte un monitoringa ir salīdzinoši sarežģīti veicams, galvenokārt, to riestu specifikas dēļ. Tāpēc kvalitatīvu datu iegūšanu var veikt tikai speciālisti ar specifiskām zināšanām par konkrētajām sugām (atzīmējams, ka Latvijā šādu speciālistu ir maz). Sugu specifisko riesta rituālu un sarežģītās ekoloģijas dēļ visas efektīvās sugu individu uzskaišu metodes ir laikietilpīgas. Gan mednim, gan rubenim Latvijā ir izstrādāts sugas aizsardzības plāns, kuros ir norādītas arī ieteicamās monitoringa metodes kvalitatīvu, salīdzināmu datu iegūšanai.

Būtiskākās monitoringa ietvaros veicamās aktivitātes ir riesta vietu apsekošana, individu novērojumu (putnu, ekskrementu, pēdu nospiedumu u.c. novērojumu) kartēšana, medņu gaiļu vakara uzskaitē (novērojumu kartēšana vakara ielidošanas laikā), riestojošo rubeņu gaiļu uzskaitē no rīta, utt. Visu individu vizuālo uzskaišu metožu kopējā iezīme ir iespēja vienā rītā vai vienā vakarā apsekot tikai vienu riestu, jo ieiešana vai iziešana no riesta putnu aktivitātes laikā nav pieļaujama, jo tā tiek riskēts ar riesta iztraucēšanu. Tas (kopā ar abu sugu īso efektīvās riesta aktivitātes periodu) padara medņu un rubeņu riestu monitoringu par ļoti laika un resursu ietilpīgu aktivitāti.

Pēdējā piecgadē AS „Latvijas valsts meži” tās apsaimniekotajos īpašumos veic medņu riesta vietu monitoringu, tomēr jāuzsver, ka tas ir organizācijas brīvprātīgs lēmums. Medņu un rubeņu riestu monitoringa valsts monitoringa programmas ietvaros ir paredzēts, bet nenotiek. Līdz ar to prioritāri ir nepieciešams plānot medņu un rubeņu monitoringu kā teritorijas apsaimniekošanas pasākumu. Vēlama arī citu īpaši aizsargājamo putnu sugu monitoringa veikšana.

Galvenie monitoringa ietvaros risināmie jautājumi ir medņu un rubeņu riestu inventarizācija, īpatņu uzskaitē, riestu kvalitātes novērtēšana, kā arī riestu apsaimniekošanas plānu sagatavošana.

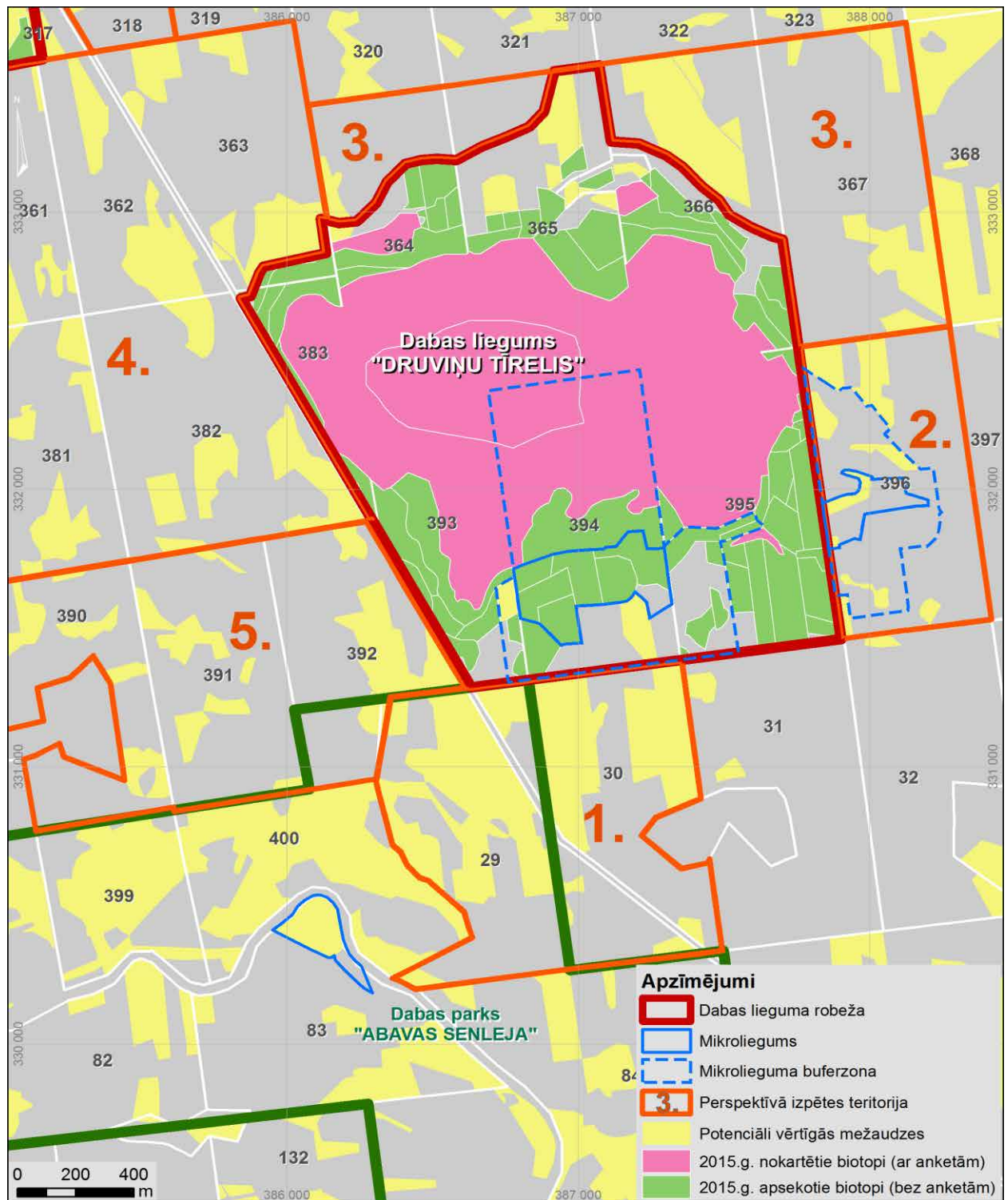
D.4.1. Abavas labā krasta ornitoloģiskā izpēte ar mērķi noteikt teritorijas ornitoloģisko vērtību un izvērtēt nepieciešamību veikt dabas lieguma robežu paplašinājumu

Ņemot vērā, ka apkārt dabas lieguma teritorijai atrodas citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mednim un zivju ērglim veidoti mikroliegumi, kā arī dabas parks „Abavas senleja” ir noteikta kā putniem nozīmīgā vieta, ir nepieciešams veikt detalizētu dabas lieguma apkārt esošo teritoriju ornitofaunas izpēti, lai noskaidrotu tajā sastopamās putnu sugas un izvērtētu šīs teritorijas nozīmību to aizsardzībai nākotnē. Šī apsaimniekošanas pasākuma ietvaros ir nepieciešams izvērtēt ne tikai mežaudzes un ornitofaunu, kas atrodas Abavas upes labajā krastā jeb dabas lieguma dienviddaļā, bet arī apkārt esošajā teritorijā ap dabas lieguma teritoriju. Nepieciešams izvērtēt dabas liegumā un rietumu pierobežā esošo mikroliegumu teritorijas, kurās visticamāk atrodas ne tikai ornitofaunai raksturīgas dabas vērtības, bet arī bioloģiski vecas mežaudzes (skatīt 21.attēlu un 20.tabulu).

D.5.1. Biotopu kartēšana pēc jaunākās metodikas teritorijās, kas nav kartēta 2015.gadā

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā 2015.gadā visā dabas lieguma teritorijā veikta zināmo purvu biotopu kartēšana ar anketām (145,26 ha platībā) un meža biotopu kartējuma precizēšana dabā (99,48 ha platībā), kā arī meža biotopu kartējuma precizēšana ar anketām vietās, kur konstatēti jauni meža biotopi vai biotopa veida izmaiņas esošajā kartējumā, nosakot šo biotopu kvalitāti un nepieciešamos apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumus. Jānorāda, ka dabas lieguma teritorijā nav veikts 100% kartējums pēc jaunākās metodikas (ar anketām), kas ir nepieciešams realizēt tuvākajā nākotnē. Dabas aizsardzības plāna 15.attēlā ir shematiski attēlotas dabas lieguma daļas, kurās veikts kartējums ar anketām. Atbilstoši kartējuma rezultātam, ir veicama dabas lieguma robežu precizēšana, grozīšana. Šobrīd

daļa no pierobežā esošajiem meža nogabaliem tikai daļēji atrodas dabas lieguma teritorijā (skatīt 21.attēlu un 20.tabulu).

22.attēls. Meža un ornitoloģiskās izpētes teritorijas, kurās nepieciešams noteikt to bioloģisko vērtību un izvērtēt nepieciešamību veikt robežu paplašinājumu teritoriju apvienošanas izvērtēšanai
Avots: SIA „METRUM”, 2015

20.tabula. Apzīmējumi kartē (skatīt 22.attēlu)

Izpētes teritorijas novietojums A.4.1.; D.4.1. un D.5.1. pasākumu ietvaros	Kvartāla Nr.	Platība, ha
1. Teritorijas daļa starp dabas lieguma un dabas parku „Abavas senleja” teritorijām	29; 30;	103,74
2. Dabas lieguma rietumu pierobeža teritorijas daļā, kurā izveidots mikroliegums putnu sugas aizsardzībai	396	55,58
3. Dabas lieguma rietumu un ziemeļu pierobežā	364; 365; 366; 367;	107,04
4. Teritorijas daļa starp dabas liegumu un dabas lieguma „Pluču tīrelis” teritorijām	361; 362; 363; 381; 382; 383;	205,78
5. Teritorijas daļa starp dabas lieguma „Pluču tīrelis”, dabas parku „Abavas senleja” un dabas lieguma teritoriju	390; 391; 392;	129,49

IV PRIEKŠLIKUMI TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDEI

Dabas lieguma dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā Ventspils novada pašvaldībā notiek darbs (2015.gada decembrī teritorijas plānojums vēl ir izstrādes stadijā) pie jauna Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādes. Tā kā dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā bija iespēja iepazīties ar sagatavoto Ventspils novada teritorijas plānojuma projektu, kā arī savlaicīgi bija iespēja risinājumus pārrunāt klātienē ar teritorijas plānojuma izstrādātājiem (Ventspils novada pašvaldība un SIA „Reģionālie projekti”), jaunu priekšlikumu Ventspils novada teritorijas plānojuma izstrādei attiecībā uz dabas lieguma teritoriju netiek izvirzīti.

Pēc IAIN projekta apstiprināšanas, ir jāveic grozījumi Ministru kabineta 15.06.1999. noteikumu Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem” 298.pielikumā, precizējot dabas lieguma robežu. Precizēto dabas lieguma robežu ir nepieciešams attēlot Ventspils novada teritorijas plānojumā. Pašvaldībai ir vēlams informēt iedzīvotājus par jaunajiem aizliegto darbību veidiem dabas lieguma teritorijā, kā arī veiktajiem robežu precizējumiem.

Izvērtējumu par spēkā esošo Ventspils novada Usmas pagasta teritorijas plānojumu, kā arī risinājumu apskatu par izstrādes stadijā esošo Ventspils novada teritorijas plānojumu, skatīt dabas aizsardzības plāna 1.1.2.sadaļā „Ventspils novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktais”.

V PRIEKŠLIKUMI INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMU PROJEKTAM

Pašreizējā situācijā dabas lieguma teritorijas aizsardzību un izmantošanu nosaka Vispārējie noteikumi, t.i., teritorijai nav izstrādāti IAIN. Ņemot vērā uzraudzības grupās izteiktos priekšlikumus, kā arī dabas lieguma teritorijai nepieciešamos papildus aizsardzības nosacījumus, dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros ir sagatavots IAIN projekts.

Galvenās izmaiņas, salīdzinot ar spēkā esošajiem Vispārējiem noteikumiem:

- 1) precizēti nosacījumi mežu kopšanas ciršu veikšanai (aizliegta kopšanas cirte slapajos meža augšanas apstākļu tipos un ierobežoti kopšanas ciršu termiņi (1.marts – 31.jūlijs) sausajos meža augšanas apstākļu tipos);
- 2) precizēti nosacījumi sanitāro ciršu veikšanai. Papildināts, ka, veicot sanitāro cirti, ir jā saglabā visi augtspējīgie koki, kā arī pirms tās veikšanas ir nepieciešams ne tikai Valsts meža dienesta sanitārais atzinums, bet arī ornitologa atzinums;
- 3) medņu riesta vietu un meža biotopu aizsardzībai tiek noteikti papildus ierobežojumi – sezonāls dzinējmedību ierobežojums no 1.marta līdz 31.jūlijam un vispārējs medijamo dzīvnieku piebarošanas ierobežojums;
- 4) dabas lieguma teritorijā esošais mikroliegums ir atceļams pēc IAIN projekta spēkā stāšanās, jo tajā iekļautie aizsardzības nosacījumi nodrošinās medņu riesta vietu aizsardzību un apsaimniekošanu.

Dabas lieguma "Druviņu tīrelis" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma
„Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”
14.panta otro daļu un 17.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Druviņu tīrelis" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamus biotopus (piemēram, Neskarti augstie purvi; Pārejas purvi un slīkšņas, Purvainie meži, u. c.) un veicinātu to dabisku attīstību, kā arī lai saglabātu dabas liegumā ligzdojošo un riestojošo medņu riestu vietu un citu īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes (piemēram, mednis, rubenis).

3. Dabas lieguma platība ir 293 ha.

4. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

5. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

6. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas aizsardzības plānā ietvertu informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu.

7. Šajos noteikumos noteiktā Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama, ja saskaņā ar meža apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem Valsts meža dienests izsniedz koku ciršanas apliecinājumu. Šādā gadījumā Valsts meža dienests apliecinājumu izsniedz pēc Dabas aizsardzības pārvaldes pozitīva atzinuma saņemšanas. Dabas aizsardzības pārvalde atzinumu sniedz 10 darbdienu laikā pēc Valsts meža dienesta pieprasījuma saņemšanas.

II. Dabas liegums

8. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:

8.1. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, izņemot gadījumus, ja pārvietošanās ir saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu (tajā skaitā medībām), uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu;

8.2. kurināt ugunsiskus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsiskus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

8.3. dedzināt sausās zāles un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, izņemot īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumus, par kuru veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

8.4. nosusināt purvus, mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;

8.5. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu;

8.6. uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu;

8.7. rīkot autosacensības, motosacensības un velosacensības, rallijus, treniņbraucienus, izmēģinājuma braucienus, Nacionālo bruņoto spēku un zemessargu mācības;

8.8. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;

- 8.9. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu;
- 8.10. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;
- 8.11. veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām;
- 8.12. mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot:
- 8.13.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs";
- 8.13.2. teritorijās, kurās dabisko faktoru ietekmē mežs iznīcis zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "pārējās zemes" vai "purvs";
- 8.13.3. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:
- 8.13.3.1. upju (valku) dabiskā tecējuma atjaunošanu;
- 8.13.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;
- 8.13.3.3. zālāju biotopu atjaunošanu vēsturiskajās vietās, kur notikusi dabiskā apmežošānās.
- 8.13.3.4. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, informatīvo stendu, stāvlaukumu) ierīkošanu;
- 8.14. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju un renovāciju, izņemot, lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus dabas lieguma, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:
- 8.14.1. upju (valku) dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanu;
- 8.14.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumu veikšanu;
- 8.15. ierīkot jaunas iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;
- 8.16. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);
- 8.17. laikā no 1.marta līdz 31.jūlijam, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanu:
- 8.17.1. organizēt brīvā dabā pasākumus, kā arī nometnes;
- 8.17.2. organizēt medības, izņemot individuālās medības, izmantojot ieročus ar klusinātājiem un selektīvus slazdus;

8.17.3. veikt koku un krūmu ciršanu, izņemot bīstamo koku ciršanu un novākšanu;

8.18. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas organizēt brīvā dabā pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 10 cilvēkiem, izņemot teritorijas apsaimniekošanas un uzraudzības pasākumus;

8.19. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, informācijas standus).

8.20. piebarot savvaļas dzīvniekus;

8.21. iegūt sūnas un ķērpjus, bojājot vai iznīcinot zemsedzi;

8.22. izmantot speciālas vākšanas palīgierīces dzērveņu vākšanā;

9. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai gadījumos, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par 10 hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz:

9.1. zemes vienībām, kas tiek atdalītas infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai uzturēšanai, un kuru apbūves nosacījumus nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;

10. Meža zemēs aizliegts:

10.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 1.marta līdz 31.jūlijam, izņemot meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

10.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

10.3. cirst kokus kopšanas cirtēs uz slapjajām kūdras un slapjajām minerālaugsnēm;

10.4. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:

10.4.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

10.4.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

10.4.3. apšu audzēm – 30 gadu;

10.5. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot jaunas kokmateriālu krautuves;

10.6. atjaunot mežu stādot vai sējot;

10.7. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļavas un lauces;

11. Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma un sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta par sugu grupu “putni” atzinumu, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai, kā arī nosacījumi darbības veikšanai.

12. Mežaudzēs saglabā sausus stāvošus kokus, svaigi vēja gāztus kokus un kritalas, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Sausos kokus un kritalas, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām.

13. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības, kā arī tajās mežsaimnieciskā darbība nav veicama.

14. Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

15. Ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju uzturēšana un atjaunošana veicama, nemainot trases platumu un novietojumu

III. Dabas pieminekļi

16. Šīs nodaļas prasības attiecas uz šādiem dabas pieminekļiem:

16.1. aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem – dižakmeņiem (laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk kubikmetru) – un 10 metru platu joslu ap tiem;

16.2. aizsargājamie koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (koki, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 2. pielikumā noteiktajiem izmēriem, tai skaitā sausi koki un koku stubeņi) un teritorija ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru plata josla no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas).

17. Dabas pieminekļu teritorijā aizliegts:

17.1. veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;

17.2. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, izņemot gadījumus, ja dendroloģisko stādījumu izveido par parku vai mežaparku saskaņā ar normatīvajiem aktiem par parkiem un mežaparkiem.

18. Aizsargājamā koka teritorijā aizliegts:

18.1. veikt darbības, kas var negatīvi ietekmēt aizsargājamā koka augšanu un dabisko attīstību. Ja aizsargājamais koks atrodas pilsētā vai apdzīvotā vietā, vai ekspluatācijas un drošības aizsargjoslā, ir pieļaujama infrastruktūras vai inženierkomunikāciju izbūve vai atjaunošana, kā arī ēku rekonstrukcija;

18.2. novietot lietas (piemēram, būvmateriālus vai malku), kas aizsedz skatu uz koku, ierobežo piekļuvi tam vai mazina tā estētisko vērtību;

18.3. mainīt vides apstākļus – ūdens režīmu un koka barošanās režīmu;

18.4. iznīcināt dabisko zemesdzi.

19. Ja aizsargājamo koku nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, atļauta to izciršana aizsargājamā koka vainaga projekcijā un tai piegulošā zonā, izveidojot no kokiem brīvu 10 metru platu joslu, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas līdz apkārtējo koku vainagu projekcijām, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu mežā un ārpus tā.

20. Aizsargājamā koka nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja tas kļuvis bīstams un nav citu iespēju novērst bīstamo situāciju (piemēram, apzāgēt zarus, izveidot atbalstus), un saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja. Šādā gadījumā Dabas aizsardzības pārvalde rakstisku atļauju izsniedz pēc kokkopja (arborista) pozitīva atzinuma saņemšanas.

21. Ja aizsargājamais koks ir nolūzis vai nozāgēts, koka stumbrs un zari, kuru diametrs ir lielāks par 50 centimetriem, meža zemēs ir saglabājami koka augšanas vietā vai tuvākajā apkārtnē.

IV. Noslēguma jautājumi

22. Dabas lieguma teritorijā nav spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;

23. Valsts meža dienestam atcelt lieguma teritorijā izveidoto mikroliegumu.

VI IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- Anon. EMERALD projekta 30.04.2001. vietas apsekošanas forma
- Auniņš A. (red.), 2013. „Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata”, 2.precizētais izdevums. Rīga, Latvijas Dabas fonds
- Gavrilova G., Šulcs V. 1999. Latvijas vaskulāro augu flora. Taksonu saraksts. Rīga: Latvijas Akad. B-ka. 135 lpp.
- Kabucis I., 2004. Biotopu rokasgrāmata. Rīga: LDF, 160 lpp.
- Kabucis I (red.), 2001. Latvijas biotopi. Klasifikators. Rīga: LDF, 96 lpp.
- Valsts zemes dienesta aktuālā kadastra informācija (dati uz 2015.februāri)
- Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam
- Ventspils novada teritorijas plānojuma 2014.-2026. gadam izstrādes materiāli (teritorijas plānojums ir izstrādes stadijā)
- Ventspils novada attīstības programma 2011.-2017.gadam
- Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015.gadam
- Usmas pagasta teritorijas plānojums 2010.-2022.gadam (izstrādātājs Usmas pagasta padome sadarbībā ar IK „Kartogrāfs”)
- Ugāles pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam ar grozījumiem 2012.gadā (izstrādātājs Ugāles pagasta padome un „ARHITEKTU BIROJS RIJA”)
- SIA „LatRosTrans” informācija (naftasvads)
- Pastors A. 1995. Hidrogrāfiskais tīkls. Latvijas daba. 2. Enciklopēdija. Latvijas Enciklopēdija, Rīga
- Projekta „Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu” lauka darba anketas, 2001
- Zelčs V. 1998. Ugāles līdzenums. – Latvijas Daba. Enciklopēdija. 5. sēj. Rīga, Preses Nams, 250.-252 lpp
- N.Priedītis „Latvijas augi”, Rīga: SIA Gandrs, 2014
- Tīmekļa vietnes:
- <http://www.e-okupacijasmuzejs.lv>
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde dati, 2015. Pieejami <http://www.pmlp.gov.lv>
- Latvijas Republikas normatīvie akti, pieejami www.likumi.lv
- <http://natura2000.eea.europa.eu/>
- http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/zinojumi_eiropas_komisijai/
- <http://www.dabasdati.lv/dati>